

Gehele of gedeeltelijke over-
name van berichten uit deze
publicatie is toegelaten mits
vermelding van de bron :
Informatiebulletin Ce.Co.We.

INFORMATIEBULLETIN

CENTRUM VOOR COMMUNICATIEWETENSCHAPPEN

Adviesraad : L. Boone - G. De Meyer - G. Fauconnier -
P. Houben - P. Marck - W. Van der biesen -
J. Van Heddegem (secretaris) -
H. Van Pelt (hoofdredacteur) - L. Van Poecke.

Redactie-Secretariaat-Administratie :

Centrum voor Communicatiewetenschappen
E. Van Evenstraat 2A
B-3000 LEUVEN
Tel. 016-210.70.

Tweede Jaargang - Nummer 3/4 - december 1971

De Scandinavische Pers	p. 2
De Journalistiek-Faculteit van de Moskouse Staats-universiteit	p. 25
Het gebruik van de computer bij de inhouds- analyse van dagbladen	p. 29
Negende Congres Katholieke Persunie	p. 39
Licentiaatsverhandelingen	
- Nazi-Propaganda	p. 40
- Courrier de Belgique in "Le Monde"	p. 46
Stemmen en feiten uit de Internationale Media-wereld	p. 50
Bibliografie	p. 90
Berichten uit het CeCoWe	p. 143

ALGEMEEN

DE SCANDINAVISCH E PERS

Jo HENDRICX
Katleen VAN ASSCHE
Mieke GORDTS

V o o r w o o r d

In de volgende bladzijden vindt U een situatieschets van de Skandinavische pers.

Deze pers mogen we wel homogeen noemen. Er vallen vele punten van gelijkheid aan te stippen.

Zowel in Denemarken, Noorwegen, Zweden en Finland ontstond de pers onder invloed van belangrijke politieke gebeurtenissen en dus ook in de schoot van de verschillende politieke partijen.

En eveneens in de vier landen begon dit kenmerk, de politieke gebondenheid of eng-politieke belangstelling, te verwatere[n] na wereldoorlog II.

Een ander algemeen voorkomend kenmerk is de ruime belangstelling van het Skandinavische publiek voor de geschreven media. Zweden staat op de eerste plaats, op de wereldschaal, wat de dichtheid van het krantenlezen betreft, nl. 49 %. Noorwegen komt op de derde en Denemarken op de vijfde plaats, zij het dan op Europese schaal.

Het concentratieverschijnsel en de krantendood komen natuurlijk ook in de Skandinavische landen aan bod.

Als laatste punt van overeenkomst halen we de overheidssteun aan de pers aan, een vooralsnog typische Skandinavische bezigheid. Hierover vindt U meer gegevens op de twee laatste pagina's van dit verslag.

I. De ZWEEDSE PERS

De "Ordinariii Post Tydenden" is de oudste krant van Zweden en dateert van 1624.

De eerste wet op de persvrijheid in Zweden werd ingesteld in 1766, en is daarmee de oudste in de wereld. Maar zoals haar opvolgers, werd deze wet herhaaldelijk ingetrokken, en vóór 1812 was er geen duurzame en effectieve wetgeving. De wet van 1812 bleef van kracht tot 1950 en vandaag nog is deze de basis van de aktuele wetgeving.

De wet op de persvrijheid in Zweden is een konstitutionele wet, wat betekent dat deze in stand wordt gehouden door strenge konstitutionele waarborgen.

"Persvrijheid wil zeggen dat elke Zweedse burger het recht heeft dingen te publiceren, zonder voorafgaande hinder door een of andere autoriteit, en die later enkel strafbaar zijn voor een rechtbank. Alle openbare dokumenten mogen onvoorwaardelijk uitgegeven (= gedrukt) worden, tenzij anders is voorgescreven in de perswetgeving".

Binnen de grenzen gesteld door de wet op de persvrijheid, heeft elk Zweeds burger toegang tot alle openbare dokumenten. Er zijn slechts weinig landen waar het individu tot dergelijke inzage van de openbare aangelegenheden is toegelaten.

Het is duidelijk dat het grondbeginsel van openbaarheid van allergrootst belang is voor de pers, in het bijhouden van de nationale aangelegenheden en administratie.

Krachtens de wet op de persvrijheid, mag geen enkele vorm van censuur toegepast worden op de Zweedse nieuwsbladen, tijdschriften, boeken of brochures. Anderzijds zijn smaadschriften, pornografie, de onthulling van militaire of andere gerangschikte geheimen, en soortgelijke geheimen vervolgbaar krachtens het strafrecht.

De straffen worden altijd opgelegd aan de uitgever, en de politie mag geen enkel onwettelijk onderzoek instellen naar de bronnen van het aanstootgevend (beledigend) artikel.

Deze bescherming van de anonimiteit wordt als essentieel beschouwd voor de vrije uitwisseling van meningen en berichtgeving.

De pers in Zweden is de meest liberale in de wereld. In dit perspektief werd een tribunaal opgericht waarbij elke burger die een klacht wil indienen tegen een nieuwsblad, verzekerd is verhoord te zullen worden. Dit tribunaal werd opgericht in 1916. De Zweedse pers kan niet ingedeeld worden in verschillende groepen, zoals de "quality press" en de "popular press" in Engeland. Ze kan ook niet aangeduid worden door de termen "informatie, sensatie, opinievorming".

De nationale nieuwsbladen zijn politiek gekleurd. Hetzelfde mag gezegd worden van het grootste deel der provinciale bladen, waar de discussies dan meestal handelen over lokale politieke aangelegenheden.

Wat dan i.v.m. het "sensationele" ? Als dit woord gebruikt wordt om persoonlijke beledigingen aan te duiden, dan dient te worden gezegd dat de Zweedse bladen een hoge onderscheiding verdienen voor hun diskretie. Zo is het bijvoorbeeld een ongeschreven wet dat men nooit moorden of echtscheidingen mag beschrijven (zelfs vermelden), ook worden namen van personen die voorwaardelijk werden gevonnist voor strafrechtelijke zaken, niet gepubliceerd. En over het algemeen streven de kranten ernaar beperkend te zijn zelfs in het publiceren van namen van personen die onvoorwaardelijk gevonnist worden voor misdaden.

De Zweden bekleden een zeer hoge plaats op de wereldlijst van nieuwsbladlezers. Uit een Unesco-onderzoek van 1968 werd opge-
maakt dat er 123 dagbladen zijn met een totale oplage van 3.708.000 voor 7.562.000 inwoners. Dit betekent een dichtheid van 49,0 van krantenlezend publiek, m.a.w. de grootste dichtheid in de wereld.

In de eerste zes maanden van 1965 waren er 113 nieuwsbladen (159, als alle bladen met tenminste 2 nummers per week meegeteld worden) met samen een cirkulatie van 4,1 miljoen exemplaren, wat overeenkomt met 539 ex. per 1.000 inwoners. In 1968 waren er alweer drie kranten weggevallen. De oplage (4,1 milj.) bleef ongewijzigd.

De proportie lag nog hoger in het verleden: in 1950, bv. werden bijna 180 nieuwsbladen gepubliceerd. De achteruitgang is vnl. te wijten aan de voortdurende naoorlogse vloedgolf van fusies, ondernomen door de uitgevers ingevolge de stijgende prijzen. Zelfs nu werken zowat 20 nieuwsbladen met verlies en ze zijn slechts in staat te blijven bestaan door staatssubsidies. De meeste van de sluitingen hebben kranten getroffen die wedijverden met bladen met een grotere oplage in dezelfde groep (85 % van de sluitingen). De groeiende concentratie heeft zelfs relatief grote ondernemingen tot slachtoffer gemaakt. Zo heeft het voornaamste orgaan van de sociaal-demokratische partij, "Stockholms-Tidningen", met in 1965 een oplage van

132.400 ex., haar publikatie stopgezet bij het begin van het jaar 1966.

En in Göteborg staakte het sociaal-demokratisch blad "Ny Tid" haar dagelijkse publikatie, in 1963, spijs een oplage van 45.100 ex. op dat ogenblik.

De Zweedse regering steunt noodlijdende dagbladen; voor economisch zwakke bladen wordt een leningfonds ingesteld voor aankoop van grondstoffen en machines. De kranten die willen meewerken aan een gemeenschappelijke distributie, krijgen een korting van 5 kronen per abonnee. De kranten met een oplage lager dan 10.000 ex. ontvangen een subsidie van de staat voor krantenpapier.

Behalve enkele uitzonderingen, verschijnen de nieuwsbladen van Stockholm, Göteborg en Malmö 7 maal per week. Zesdaagse publikatie is regel in andere delen van het land, uitgezonderd in Barås, Hälsingborg en Sundsvall (7 dagen). Er zijn bovendien zowat 40 voorspoedige lokalen bladen die 2 tot 5 dagen per week gepubliceerd worden. De meeste provinciale bladen verschijnen 's morgens.

De drie grootste steden - Stockholm, Göteborg en Malmö - hebben namiddagbladen met een grote oplage.

Politiek gezien komen de oplagecijfers weinig overeen met het stempatroon van de verkiezingen.

De drie niet-socialistische minderheidspartijen worden vertegenwoordigd door 74 % van de totale oplage - 48 % voor de liberale, 23 % voor de konservatieve, en 3 % voor de Centrale partij. De regerende Sociaal-Demokratische partij wordt vertegenwoordigd door 22 %. Wat de kommunisten betreft, zij hebben slechts één enkel dagblad, "Norrskensflamman" in Luleå, die ongeveer een oplage heeft van 3.000 exemplaren.

De weekbladen: de populaire en andere lichte tijdschriften. In 1965 waren er 35 van deze bladen met een totale oplage van 5,6 miljoen ex.; meer dan 90 % van het Zweedse volk leest deze regelmatig. Een andere belangrijke groep tijdschriften bestaat in handels- en professionele bladen, in totaal ongeveer 500.

Hoe werd de Zweedse dagbladpers beïnvloed, financieel en redaktioneel, door radio en tv ?

Bij overweging van deze vraag moet in acht genomen worden dat de Zweedse radio en tv gemonopoliseerd zijn in één onderneming, grotendeels in bezit van de pers, industriële organisaties en volksbewegingen, terwijl de regering 6 van de 11 leden der regerende kommissie aanstelt.

De radio-uitzendingen hebben nooit iets aan de positie van de dagbladpers gewijzigd. Met de tv was het een andere zaak. De tv werd een geducht konkurrent voor de bioskopen, maar ook voor de tijdschriften. Zelfs een gedeelte van de dagbladpers zag haar oplage verminderen met de opkomst van de tv, vooral dan de supplementaire bladen die in de namiddag verschijnen. Veel van deze bladen hebben hun lezerspubliek weten te behouden door ruimte te houden en redactionele inspanning te leveren ter presentatie van de verlopen en toekomstige tv- en radioprogramma's.

Waar de tv in staat is meer flitsen van gebeurtenissen te laten zien, kan de geschreven pers een meer uitgebreide behandeling geven met landkaarten, foto's en andere illustraties, die niet in enkele sekonden verdwijnen, zoals dat op het tv-scherm wel gebeurt.

Nieuwsagentschap van Zweden : Tidningarnas Telegrambyrå (TT). Dit agentschap werd in 1867 opgericht als een advertentieagentschap 'Svenska Telegrambyrå). In 1922 komt het in handen van de Zweedse pers.

In Stockholm bevindt zich het nieuwsbureau, onderverdeeld in een centraal en een provinciaal nieuwsbureau.

Voor het verdere binnenlandse nieuws hangt TT af van de korrespondenten van de kranten. Want iedere bij de TT aangesloten krant is kontraktueel verplicht een of meer medewerkers ter beschikking te stellen voor de binnenlandse berichtgeving. TT brengt op de radio dagelijks 6 maal een nieuwsbulletin. TT geeft ook steeds meer backgroundinformatie. De belangrijkste bron voor buitenlands nieuws in Zweden is REUTER.

Het nieuws van REUTER, AP, UPI en AFP, dat TT ontvangt, handelt over gewapende conflicten, internationaal nieuws, acciden-ten en misdaden.

TT krijgt weinig nieuws van TASS. Geen ongelukken of misdaden, wel meestal internationaal en wetenschappelijk nieuws. Verder heeft elke partij haar eigen persbureau, dat de aangesloten kranten van materiaal voorziet.

De Zweedstalige pers in Finland.

Wanneer men de Zweedstalige pers in Finland gaat onderzoeken, moet de aandacht gevestigd worden op het feit dat Finland door de eeuwen heen, steeds de invloed heeft ondergaan van Zweden. Dit met het gevolg dat er in Finland een situatie bestaat soortgelijk aan deze in België en Zwitserland, landen die meer dan één nationale taal hebben. Het Fins en het Zweeds zijn de nationale talen in Finland en beide worden gebruikt in wetgeving, administratie, officieel leven, enz. (Zo hebben bv. vele

Finse steden 2 officiële namen: Helsingfors: Fins, Helsingfors: Zweeds).

De Zweedse dagbladpers in Finland moet op deze achtergrond gezien worden.

In 1861 verschijnt het eerste nieuwsblad, uitgegeven op de moderne manier. Dat is het "Helsingfors Dagblad", uitgegeven in de hoofdstad. Het blad is liberaal gericht en vecht voor de liberale ideeën die op dat ogenblik gans Europa veroveren. Helsingfors Dagblad staakt haar publicatie in 1887.

Het belangrijkste probleem dat het politiek leven beheerst is het taalprobleem. In het eerste deel van de 19e eeuw, domineert het Zweeds als de administratieve taal in het land. Het Zweeds is tevens de hoofdtal in het kulturele leven en bij de leidende klasse, en dit tot ver in de tweede helft van de 19e eeuw. Maar de nationale, Finse beweging maakte vlugge vooruitgang in de laatste jaren van de 19e eeuw.

De Finstalige nieuwsbladen komen op. Er zijn bijna evenveel Finstalige als Zweedstalige dagbladen. De grootste dagbladen zijn nog wel de Zweedse en deze verschijnen op meer dagen dan de Finse, maar langzamerhand verandert deze situatie.

Een ander groot probleem in Finland is haar houding tegenover Rusland. Rusland wil Finland tot een Russische provincie maken. De Finse nationalisten, met het blad "Uusi suometar", streven ernaar, door middel van een politieke toestemming de Russische aanval af te slaan. De Zweeds-gezinden echter, menen dat onverstoorbare, passieve weerstand moet aangewend worden met de poging de plannen van de tsaar in de war te sturen.

De Russische autoriteiten reageren tegen deze pers met censuur, verbeurdverklaring en gevangenisstraffen.

Na de definitieve stopzetting van de Russische bezetting van Finland (na W.O. I) krijgt Finland eindelijk de volledige vrijheid. Dit betekent een nieuwe fase in de geschiedenis van de pers.

De huidige Fins-Zweedse dagbladpers ziet er als volgt uit : 2 bladen die 7 maal per week verschijnen, 5 die gepubliceerd worden op zes dagen in de week, en 5 met drie uitgaven per week.

Bij deze twaalf komen dan nog 4 tweedaagse, en 5 wekelijkse nieuwsbladen van politiek of lokaal karakter.

"Hufurdstadbladet" is het belangrijkste Zweeds nationaal nieuwsblad in Finland. De Zweedstalige nieuwsbladen worden gepubliceerd in alle streken binnen het Zweeds grondgebied, maar daarbij zijn er enkele lokale bladen in Finssprekende steden met een Zweedse minderheid.

- Prakke, H., Handbuch der Weltpresse.
Band 1, Die Pressesysteme der Welt,
Köln, 1970.
- Gazette 1963.
- "Fact sheets on Sweden", published by the Swedish Institute
for Educational Relations with
Foreign Countries.
- De Pers, april 1969, p. 54.
- De Pers, juni 1968, p. 38.

II. DE DEENSE PERS

1. Een korte historische schets.

Kranten in de Deense taal zijn verschenen vanaf 1666. Er zijn er nu nog vier overgebleven, die ontstonden in de 18de eeuw: nml. Berlingske Tidenden, Aalborg Stiftstidende, Aarhus Stiftstidende, en Fyens Stiftstidende.

De persvrijheid werd afgekondigd in 1849. Behalve tijdens de tweede W.O., is deze vrij goed gewaarborgd gebleven.

In de 18de eeuw groeiden verschillende kranten vanuit de vier politieke strekkingen: burgerlijk-konservatief, de linkse boerenpartij, de sociaal-demokraten en de radikale vleugel, die zich had afgescheiden van de rechtsen.

"Social-Demokraten"- sinds 1959 "Aktuelt" geheten - is het oudste sociaal-demokratische dagblad ter wereld. Het verscheen namelijk voor het eerst in 1873. Het stond aanvankelijk onder leiding van gewone arbeiders. Het blad groeide mee met de socialistische beweging in Denemarken (1).

2. De hedendaagse situatie.

In 1965 verschenen er 66 titels, op de tijd van twintig jaar verdwenen er 69 titels.

De vier-partijen pers, die ontstond en groeide bij belangrijke politieke gebeurtenissen, zoals de grondwetswijziging, is een belangrijk kenmerk van de Deense krantenwereld.

Toch stelt men langzamerhand vast dat men vanuit een bijna exclusieve politieke belangstelling overgegaan is naar een bredere interessesfeer.

Een tweede kenmerk is de sterke relatie tussen lezer en zijn krant. Hieraan ligt het vier-dagbladensysteem ten grondslag; want lange tijd klonk de leuze: in iedere stad, iedere partij haar krant ! Zodat er tot voor de tweede W.O. drie à vier kranten per stad met een eigen drukkerij konden verschijnen.

Maarna '45 verwateren beide kenmerken, de eenzijdig-politieke belangstelling zwakt af. Ook verdwijnen er vele lokale kranten onder invloed van het concentratieverschijnsel: meer en meer gaat een grote krant een bepaalde streek overheersen. Door de hogere onkosten kunnen alleen de grote kranten in leven blijven, de lokale bladen verdwijnen, of blijven verschijnen met steun van de partij of door samenwerking met anderen.

Het hoger vermelde "Social-Demokraten" begon in '60 met een concentratiebeweging, waarbij een aantal bladen van Zuid en Centraal Jutland betrokken waren. Ze houdt in dat deze kranten in dezelfde drukkerij gedrukt worden.

Naar verluidt wordt er niet geraakt aan editoriale vrijheid. Dit concentratieverschijnsel houdt een gevaar in voor de open politieke discussie; dit wordt door het inlassen van open fora, lezersbrieven tegengegaan, dit vindt althans Svend Thorsen in zijn boek: "Newspapers in Denmark" (Kopenhagen, 1955). Ook noemt schrijver de trustvorming ongelukkig omdat daardoor de historisch gegroeide lokale pers verdwijnt. Deze heeft toch een eigen roeping in de discussie van de public affairs en in het verstrekken van lokaal nieuws, waarin geen enkele Kopenhaagse of landelijke krant kan voorzien.

De familiale vereniging die de Berlingske Tidende, de B.T. en Jydske Tidende laat verschijnen, heeft 1/4 van de totale Deense dagbladpersoplage in handen.

De 9 sociaal-demokratische kranten vormen 1/10 van de oplage, zij worden uitgegeven door een vereniging waarvan de aandeelhouders vakbonden zijn.

5,5 % zijn in handen van de liberale kranten, beheerd door de erfgenamen van de stichter.

Dit maakt dus 54 % van de totale oplage voor deze vier verenigingen.

De regering wil van haar kant ook de pers helpen door aangepaste posttarieven, door kranten te laten verspreiden in scholen, ziekenhuizen, kazernes etc. (2). Er zijn reeds vele scholen, vooral rond Kopenhagen, waar kranten gebruikt worden als leermiddel: het verhoogt de interesse voor de krant zelf en voor de problemen, die erin behandeld worden (3).

In 1970 verschenen in Denemarken 59 titels.

34 % konservatief

29 % liberaal

20 % sociaal-liberaal

9 % socialist

8 % geen uitgesproken politiek (4).

De kranten hebben vooral abonnees (cfr. de sterke relatie krant-lezer). Er worden weinig losse nummers verkocht.

Wat de dichtheid van de oplage betreft, komt Denemarken op Europees vlak op de vijfde plaats, met 35 % (5).

Kopenhagen.

In de Deense hoofdstad verschijnen er twaalf titels, die 2/5 van de totale oplage omvat; de twee grootste Kopenhaagse kranten nemen 1/3 van de nationale oplage voor hun rekening.

De kranten zijn samengesteld uit wat de lezer wenst te lezen en "wat hij zou moeten lezen".

Algemeen gesproken ziet de Kopenhaagse pers er homogeen uit, zowel qua lay-out als qua het grote aandeel van de nieuwsfunctie. Ook algemeen zijn de week-end en zondagsbladen en de radio- en T.V.-bladen die door de kranten worden uitgegeven; dit gebeurt niet zozeer om financiële redenen, wel omdat de lezers deze bladen wensen.

Te Kopenhaagse pers besteedt veel aandacht aan de distributie buiten de hoofdstad. Dank zij een degelijke infrastructuur en de kulturele en intellektuele gelijkschakeling der bevolking (door de radio en de pers) kunnen de hoofdstedelijke kranten 1/5 van hun oplage in de provincie kwijt.

We zagen reeds dat de Deense kranten zich meer en meer losmaken van hun partij, die ze aanvankelijk heeft opgericht. De meeste lezers kiezen niet langer hun krant in functie van hun politieke overtuiging, maar wel geeft hun interessesfeer de doorslag.

Dit blijkt uit de disfunctie tussen oplagecijfer van de kranten van een bepaalde politieke richting en het aantal behaalde stemmen bij de verkiezingen. In '53 behaalden de oude bourgeoispartijen 47 % van de stemmen, hoewel 85 % van de oplage ingenomen wordt door kranten met een bourgeoisetiket. De Labourpartij behaalde met 1/8 van de totale oplage 40,4 % van de stemmen.

(De situatie voor de socialistische pers in Denemarken loopt dus op dat gebied parallel met die van de Belgische pers.) Moge-

lijke oorzaken zijn: de niet-socialistische pers heeft weinig invloed op het kiesgedrag van haar lezers, of, wat ik eerder zou denken, de socialistische pers kan niet langer lezers aantrekken door haar eenzijdige politieke belangstelling (cfr. België).

Al worden de banden met de partijen lossen, toch blijven de kranten politiek geïnteresseerd, wegens de sterke politieke belangstelling van het Deense lezerspubliek.

De Kopenhaagse pers is minder gekommercialiseerd dan vele van haar buitenlandse collega's. Een typisch verschijnsel bij de echte Deense kranten is het naast en door mekaar verschijnen van "lichte en zware kopij". Dit "lichte" vervalt niet in een overdaad van sex, misdaad en schandaaltjes (zoals de Anglo-Amerikaanse pers), maar het getuigt van een gezond mentale evenwicht.

Provinciebladen.

Zoals reeds hoger gezegd, staat de provinciale pers toch nog in een sterke relatie met haar lezers.

De goede provinciebladen nemen een realistische houding aan, ze dragen bij tot het verzorgen van het lokale leven, en ze strijden soms voor de lokale belangen. Ze zijn politiek ongebonden, houden er een eigen mening op na tegenover Kopenhagen, de regeringspolitiek en de mening van het distrikt, waar ze verschijnen. Ook deze kranten leggen een grote interesse voor de politiek aan de dag en ze hebben zelfs een merkbare invloed op de politiek die in het "Folketing" gevoerd wordt.

De gemiddelde oplage van de provinciale pers schommelt tussen 8.000 en 15.000 exemplaren.

Ze geven dezelfde buitenlandse en binnenlandse berichtgeving als de hoofdstedelijke kranten, alleen is de eerste categorie bondiger en gematigder, de tweede meer uitgebreid voor het eigen distrikt.

Ook hier merken we alleen een groei bij de reeds grote kranten. Want alleen deze kunnen de lezersvraag naar nieuws, foto's, ontspannende lectuur en advertenties voldoen. Het meest verschijnen, in de afdeling betaald drukwerk, "les petites annonces" (te koop en gevraagd). Dit soort dingen vereist door de bank meer werk. Het succes van die rubriek valt te begrijpen als men weet dat ieder gezin zeker één, soms wel twee kranten koopt.

Dank zij uitstekende postvoorzieningen is een verspreiding op grotere schaal ook mogelijk voor de provinciale bladen.

Eigenaardig in Denemarken zijn de "gewestelijke bladen, die in eerste instantie reclame opnemen van de plaatselijke handelaars, maar daarnaast ook lokale berichtgeving afdrucken.

Hun aantal en oplage hebben zich, dank zij de krantendood, in gunstige zin ontwikkeld. Waar ze vroeger bijna uitsluitend in de grote steden werden verspreid, komen ze nu ook voor in de provinciesteden. Begin '67 verschenen er zowat 300 gewestelijke bladen in Denemarken, met een gezamenlijke oplage van twee miljoen.

De grootste kranten.

In Kopenhagen zijn : Berlingske Tidende met in de week 161.259 exemplaren en de zondagsuitgave telt 254.096 exemplaren. Politiken heeft in de week een oplage van 143.163 en 's zondags 293.039 exemplaren. In de provincie : Jyllands Posten met 62.000.

Rekening gehouden met de stijging van de bevolking, viel het dagbladcijfer per 1.000 inwoners van 416 in 1948 op 347 in 1963, deze achteruitgang was reeds ingezet voor de opkomst van de T.V.

De zondagsbladen tellen tot 90 pagina's. In de week verschijnt de Berlingske Tidende met 34 pagina's, de meeste provinciale kranten geven tot 20 blz.

De advertenties beslaan in de meeste bladen 1/3 van de oppervlakte, in de Berlingske Tidende zelfs de helft. In vergelijking met kontinentaal-Europese kranten staan er meer foto's afgedrukt in de Deense bladen.

Voor hun buitenlands nieuws doen ze een beroep op Ritzaus Buro (cfr. infra). Dit nieuwsagentschap neemt het nieuws zelf over, voor de helft van Reuter, 1/4 van A.F.P., verder van D.P.A. en het Zweedse T.T. De grootste kranten zijn ook aangesloten op U.P.I. en A.P. of op de telegramdienst van de Times of die van de Daily Telegraph. Ook werken er vele Deense journalisten in Londen om daar buitenlands nieuws te verzamelen voor de kranten op het thuisfront.

3. Organisatie van de Deense perswereld.

Zoals bijna alle Europese nieuwsagentschappen, groeide het Ritzaus buro uit initiatieven van individuen, die eerst banken en handelsfirma's van economisch nieuws voorzagen. Later speelden ze ook algemeen nieuws door naar de kranten. Ritzaus Buro werd in 1866 opgericht door de Deen Eric Ritzau; het is het oudste van de vier Skandinavische nieuwsagentschappen (6).

Tot in 1947 bleef het beheer in handen van de Ritzau familie. Nadien werd het door de Deense pers overgenomen. De kranten benoemen gezamenlijk de achttien leden van het bureau.

A/S Blad Kompagniet is eigendom van de meeste hoofdstedelijke kranten; het is een vereniging opgericht voor de verbetering van de distributie buiten Kopenhagen.

Danske Dagblader Foellenerrepraesentation is de spreekbuis van de aandeelhoudende kranten t.o.v. de autoriteiten en het volk.

De journalisten zijn verenigd in de Dansk Journalistforbund, die de beroeps- en economische interessen van haar leden behartigt.

Journalisten maken eerst een proeftijd door van twee of drie jaar op een krant, waarna ze zes maanden theoretische lessen kunnen gaan volgen aan de Danmarks journalistøjskole.

- (1) Gazette, 1963, p. 157-164, PEDER TABOR.
- (2) Mesures d'aides à la presse, De Pers, april 1970, p. 42-43.
- (3) De Pers, april 1969, p. 47.
- (4) De Pers, juni 1970, p. 64-65.
- (5) De Pers, Unesco-onderzoek, juni 1968.
- (6) The Scandinavian News Agencies, Jan Otto Modig, Gazette 1963, p. 143-148.

Verder werden nog geraadpleegd : Newspapers in Danmark, Svend Thorsen, Kopenhagen, 1953.

- Les Techniques d'Information, la Presse.
- Niels Thomson, Extrait du Danemark, Manuel Officiel, en
- Prakke H. : Handbuch der Weltpresse :
Band 1 : Die Pressesysteme der Welt, Köln, 1970.

III. DE NOORSE PERS

1. Ontstaan en groei van de Noorse pers.

De eerste Noorse krant verscheen in 1763.

Gedurende de daaropvolgende decennia werd alle ontwikkeling geremd door de sterke censuur die door de absolute monarchie werd uitgeoefend.

Vanaf het begin van de negentiende eeuw kwamen er bladen op de markt die gericht waren tegen de absolute monarchie en tegen de Unie met Denemarken. Deze kranten hadden een aandeel in de onafhankelijkheidsverklaring van Noorwegen in 1814.

De basis van de persvrijheid werd vastgelegd in de grondwet. Ook de preventieve censuur, zowel van een administratief orgaan als van de regering is uitgesloten.

Na het aangaan van een nieuwe unie met Zweden, bleven de dagbladen op hun hoede i.v.m. eventuele inbreuken op de rechten van het Noorse volk.

De lokale politieke pers speelde een grote rol in de politieke opvoeding van het volk.

Naarmate de economische toestand van het land verbeterde, steeg de kwantiteit en de kwaliteit van de kranten. Ook bij de opkomst van de partijen (sociaal-demokraten, liberalen en konserватieven), rond 1880, groeide het aantal kranten ontzettend. Rond de eeuwwisseling sloegen de meeste dagbladen een lichtere toon aan, slechts de oudsten bleven strikt politiek geïnteresseerd.

Tijdens de bezettingsjaren van de tweede W.O. werd de censuur ingevoerd. Vele kranten werden uit cirkulatie genomen, anderen hielden spontaan op te bestaan. Alleen de underground pers was tijdens die jaren van belang (1).

Onder de oorlog waren er 20.000 Nooren werkzaam in de illegale pers. 3.500 werden gearresteerd en naar gevangenis of concentratiekampen gezonden. 142 vonden hierbij de dood.

Niet alleen beroepsmensen, journalisten en uitgevers, maar vooral gewone burgers namen deel aan het in stand houden van de illegale pers. Zo verschenen er 300 publikaties ondanks de doodstraf die door de bezetter was ingevoerd. Dank zij het feit dat de hele natie er achter stond (financieren, schrijven, tikken, uitgeven en verspreiden) kon de illegale pers zo'n omvang nemen.

2. De hedendaagse situatie.

Na de bezetting konden de meeste kranten opnieuw normaal verschijnen. Er verdwenen er wel enkele in concentraties, maar toch was de krantendood niet zo groot als in vele andere landen. Aan de basis hiervan ligt de weinig voordelig geografische structuur van Noorwegen, die de distributie bemoeilijkt en zo de levenskansen van de lokale pers verhoogt.

Er verschijnen tegenwoordig 81 kranten zes maal per week met een gezamenlijke oplage van 1,44 miljoen. 's Zondags en op hoogdagen is het uitgeven van kranten verboden in Noorwegen.

Als we de kranten, die van zes tot eenmaal in de week verschijnen, per oplagecategorie beschouwen, dan komen we tot volgende indeling :

52 kranten	onder 5.000 ex.	: 157.209 ex.	voor die kate-
26 "	tussen 5.000-10.000 ex.:	181.683	gorie in het to-
27 "	" 10.000-20.000	: 389.847	taal
18 "	" 20.000-40.000	: 462.607	" "
6 "	boven 40.000	: 539.932	" "

Al is de Noorse pers niet meer zo eenzijdig politiek ingesteld als in de negentiende eeuw, toch bestaan er nog enkele partijbladen. De Labour- en de kommunistische kranten zijn in het bezit van de partij of koöperatieven waar de partij aandelen in heeft.

De grote meerderheid van de Noorse kranten worden uitgebaat in private ondernemingen, familievennootschappen en enkele door privé-personen.

Sommige zijn ingeschakeld in een technische of commerciële samenwerking. De grote en minder grote kranten mogen financieel gezond genoemd worden, de kleintjes moeten rekenen op subsidies van partijen, van persoonlijke schenkingen en giften en sympathiserende reclame.

Fellesavisa is een bijzondere soort van samenwerking tussen de kranten. Het gaat hier om aaneensluiten van zelfstandige kranten met verschillende politieke strekking, die inhoudelijk, behalve op het politieke en lokale vlak, gelijk zijn.

3. Organisatie van de Noorse pers.

De journalisten worden gedurende tien maanden opgeleid, nadat ze eerst een jaar op een redactie gewerkt hebben.

De Noorse Pers Associatie heeft enkele regels, voorwaarden neergeschreven waaraan volgens haar een goede pers moet voldoen :

- goed het onderscheid maken tussen nieuws en commentaar
- nooit gebruik maken van nieuws uit anonieme bronnen
- een beschuldigde is nog niet schuldig verklaard
- respecteer het private leven van de individuen, enz.

De Noorse pers associatie heeft ook een komitee opgericht, dat door zijn evenwichtige uitspraken over etische en professionele tekortkomingen van kranten, artikels, journalisten, algemene waardering geniet.

Noorwegen komt op de derde plaats in Europa wat de krantendichtheid betreft (3). Specifieke perswetten bestaan er niet, wel enkele wetten die speciale gevallen regelen :

- recht op antwoord
- straf indien de overheid gewild in een verkeerd daglicht wordt gesteld.

World Press Achievement Award '70 werd toegekend aan Stavenger Aftenblad, een liberaal Noors dagblad. Thomson, hoofdredacteur en uitgever, is gekend voor zijn onafhankelijkheidszin en is sterk gekant tegen de inmenging van de politieke partijen in de Noorse pers (4).

Norsk Telegrambyrå^o (N.T.B.) werd gesticht in 1867. Het was in privébezit tot 1918, werd daarna overgenomen door de Noorse pers, langs een maatschappij, die voor dit doel werd opgericht. Het bestaat uit een thuisploeg, een buitenlandse ploeg en een commerciële afdeling. Het buitenlandse nieuws wordt ook gedeeltelijk overgenomen van Reuter, A.F.P. en D.P.A.

Norsk Telegrambyrå is het enige Skandinavische nieuwsagentschap met een eigen fotodienst (5).

- (1) The Underground Press of Norway 1940-1941, Brunvand, Gazette 1963, p. 125.
- (2) De Pers, juni 1970, p. 65.
- (3) Unesco-onderzoek, De Pers, juni 1968, p. 38.
- (4) De Pers, juni 1970, p. 64.
- (5) The Scandinavian News Agencies, Jan Otto Modig, Gazette, 1963, p. 143-148.

Verder werd er ook geput uit : The Norwegian Press, Gazette, 1963, p. 87-93

en

Prakke, H. : Handbuch der Weltpresse,
Band I : Die Pressesysteme der Welt,
Köln, 1970.

IV. DE FINSE PERS

1. Plaats van de pers in de massamedia

Onderzoek naar de invloed van de massakommunikatie gebeurt omstreeks 1965 in de Finse universiteiten. Vooral het onderzoek van de ontvanger, de evaluatie, het gebruik, de motieven, het effect.

Ook de Finse Broadcasting company verrichtte pionierswerk.

Radio en TV zijn de media welke het meest gebruikt worden door het Finse publiek. Relatief weinig tijd wordt besteed aan het lezen van dagbladen in evenredigheid met de tijd gebruikt om naar radio en TV te luisteren. De krantenwereld is echter niet onbelangrijk : slechts 15 % van de bevolking wordt niet elke dag door een dagblad bereikt, 60 % leest meer dan één dagblad (dit zijn lezers van twee of meer provinciale kranten); 48 % leest een nationale krant, terwijl de lokale kranten 83 % van de bevolking bereiken. Normaliter leest de bevolking één magazine; 58 % leest er meer dan één.

De lezersinteresse van het Finse publiek gaat veel naar het zogenoemde "every day" materiaal in het dagblad en in de onderhoudende magazines. Boeken worden weinig gelezen (3 à 4 per jaar), TV, radio en pers zijn de meest populaire vormen van kommunikatie.

2. Geschiedenis

Tot in 1809 was Finland een provincie van Zweden. De kommunikatie was er zeer primitief, alleen de hoofdstad TURKU had een drukkerij (daterend van 1662).

De eerste kranten hadden meer het karakter van een revue. Zij kunnen veeleer voorlopers van de echte krant genoemd worden. Na het Zweedse regime in Finland echter rezen na Turku overal drukkerijen op.

In de krantenwereld was Finland ten minste 100 jaar ten achter op de andere landen en dit tot in het begin van deze eeuw. Men kan slechts van werkelijke ontwikkeling van de pers beginnen te spreken vanaf 1820. - De bladen van de laatste eeuw werden meestal aangewend voor het propageren van een of andere politieke opvatting. Hun eerste taak was de opvoeding van het volk en dit naast kulturele objekten, ekonomie en het taalvraagstuk. Sociale hervorming, het gebruik van de Finse taal, verdediging van de nationale autonomie waren de meest belangrijke ideeën uitgedrukt door de Finse pers in de 19e eeuw.

De meeste van de hedendaagse Finse bladen vinden hun ontstaan in de 19e eeuw :

1860 : Nikolaas I voert hervormingen door betreffende de administratie, het schoolstelsel en de kommunikatiemiddelen.

1861-1889 : Helsingfors Dagblad (verscheen in 1871 zesmaal per week). Dit blad was drager van liberale gedachten en stond vooral in het teken van de jonge generatie die Zweedstalig was.

Het is ook vanaf de 19e eeuw dat Finland stilaan zijn oude tradities verlaat om zich te moderniseren en te industrialiseren. Het realisme van de bourgeoisie die in de Oosterse landen de weg klaar maakte voor democratische ideeën manifesteert zich traag.

Door het imperialisme van Rusland konden de politieke partijen zich moeilijk ontwikkelen. Op het einde van de eeuw waren er 3 politieke groepen: de konservatieve partij, de jonge Finse partij (met liberale gedachten) en de Zweedse partij: hieruit ontstaan diverse politieke kranten. Daarnaast treft men een aantal financiële en economische bladen aan.

Deze kranten (opgericht vanaf 1860) overleefden de concurrentie meestal en bestaan vaak nog steeds :

HUFUUDSTADSBLADET : opgericht in 1864 en toen het belangrijkste commercieel dagblad. Het is geschreven in de Zweedse taal.

UUSI SUOMI (Fins, 1869) : het was lange tijd de belangrijkste krant in de Finse taal en werd orgaan van de konservatieve partij.

PÄLVÄLEHTI (1889) : sinds 1904 : "Helsingin Sanomat" en toen orgaan van de Finse jongeren, nu onafhankelijk orgaan.

NYE PRESSEN (1882) : voornaamste zweedstalig orgaan, is dikwijls van naam veranderd en verschijnt 's avonds nu onder zijn originele naam.

AAMULEHTI (1882, te Tampère) : konservatief blad.

SATAKUNNAN KANSA (te Pori in 1873) : konservatief.

KARJALAINEN (1874 te Joensuu) : konservatief.

SAVO (1879, te Kuopio) : konservatief.

KALEVA (1899, te Oulu)

LÄNSI - SAVO (1898, te Mikkeli) : zweedstalig.

VÄSTRA NYLAND (1881, te Tammisaari).

JAKOBSTADDS TIDNING (1898, te Pietarsaari).

Tegen het einde van de eeuw wordt de censuur door de Russen sterker aangeschroefd (het doel was van Finland een Russische provincie te maken) en de Finse pers bevond zich in een nationale verdedigingsstrijd. Ondanks de Russische bezetting zien we in het begin van deze eeuw het economisch, sociaal en cultureel leven van het land zich ontwikkelen.

In 1905 kent de pers een zeer grote ontwikkeling. Een moderne pers kon evenwel niet ontstaan omwille van de Russische censuur. Het is slechts met de onafhankelijkheid van Finland dat er volledige persvrijheid is (1919).

3. De situatie van de Finse pers.

a. De Finse pers kent een aantal politieke kranten, die een wisselvallige geschiedenis achter de rug hebben. Daarnaast vindt men ook kranten die niet partijgebonden zijn. Zij kunnen ingedeeld worden in verschillende categorieën :

- grote provinciale bladen
- kleine lokale bladen
- ex-politieke bladen die een zeker heimwee hebben naar hun oude partij
- commerciële of economische bladen in de nieuwe industriële agglomeraties.

In 1920 telde de Finse pers 120 kranten

1930	123
1940	121
1950	115
1960	99
1961	92

Het aantal kranten vermindert, maar toch minder dan in de andere Scandinavische landen.

b. Vrijheid

De Fin Antti Chydenius, lid van het Zweedse parlement was de eerste om de gelijkheid betreffende de persvrijheid vast te leggen (1766). Dit duurde slechts tot Finland onder Russische heerschappij kwam te staan in 1809.

Er was maar één blad en de autoriteiten trachtten alle informatie betreffende het politieke regime te censureren :

- 1829 - Censor Ship Comitty. Deze censuur werd fataal voor de pers.
- 1850 - alles mag gepubliceerd worden behalve publicaties betreffende economische en religieuze onderwerpen
- 1865 - wet betreffende de persvrijheid; het censuurmechanisme wordt echter terug ingebouwd
- 1905 - vrijheid van de pers; nochtans wordt op deze legalisatie een zekere druk uitgeoefend tot 1919.

Bij het verdrag van Versailles werd Finland beschouwd als een vrije en onafhankelijke republiek. Sindsdien, uitgenomen in de 2de Wereldoorlog, heeft Finland persvrijheid (relatief).

c. Karakteristieken

De pers wordt in elk land gekenmerkt door de nationale karakteristieken, cultuur, interesse, enz.

In Finland (ingedeeld in provincies) bestaat de pers uit nationale, provinciale en lokale bladen.

Provinciale bladen hebben een grote verspreidingsoppervlakte. Lokale bladen worden het meest verspreid in een bepaald distrikt en zijn geconcentreerd rond lokale gebeurtenissen. Hiervan worden er 90 verspreid :

1 - 3 maal per week

18 - 2 " " "

70 - 1 " " "

1 - 3 maal in de maand.

De invloed van de politieke partijen is het grootst bij de communistische bladen. Partijpolitieke overwegingen komen veel voor in arbeiderskranten, minder in de landbouwbladen.

De andere kranten hebben echter weinig politieke invloed.

Konservatieve kranten in de Finse taal : 14, oplage : 320.000

Landbouwbladen " " " " : 14, " : 320.000

Soc. democrat. " " " " : 10, " : 130.000

Komm. volksdemocr. " " " " : 7, " : 120.000

Sommige zweedstalige kranten zijn politiek onafhankelijk.

Aantal finstalige onafhankelijke kranten : 36, oplage : 890.000.

Een groot gedeelte daarvan wordt uitgemaakt door de liberale kranten : 6, oplage : 507.500, en door de conservatieve kranten : 8, oplage : 85.600.

De meeste Finse dagbladen hebben de vorm van een naamloze vennootschap. Ze zijn in handen van een groot aantal aandeelhouders of van een politieke partij, familiebedrijven buiten beschouwing gelaten.

Periodieken

In Finland verschijnen ook 1263 periodieken, die meestal in handen zijn van organisaties. De kindertijdschriften, de satirische bladen en de gewone nieuwsbladen nemen hier een voorname plaats in.

De voornaamste zijn: Suomen Kuvalehti (113.300)

Viikkosanomat (165.000)

Apo (275.000)

Seura (176.000)

Kotilicisi (117.000)

Het eerste geïllustreerde magazine werd uitgegeven in 1873.

Op dit ogenblik zijn er ongeveer 28 met een oplagecijfer van 2.044.000. Hierbij zijn er zeven met een oplage boven de honderdduizend.

4. Journalistenopleiding

Ongeveer 1/5 van de journalisten die bij de kranten werken hebben een academische vorming. De beste school is de universiteit van Tampere. Na 2 jaar mag men een redakteursexamen afleggen. Gedurende deze 2 jaar is de "Zeitungswissenschaft" het hoofdvak. Na deze 2 jaar kan men de graad van kandidaat in de Sociale Wetenschappen behalen of de licentiaatsproeven afleggen. In de universiteit van Helsinki is er een lectoraat voor "Zeitungskunde".

5. De Skandinavische Persagentschappen

Rond het midden van de 19e eeuw organiseerden private personen ondernemingen om nieuws te verspreiden en door te geven aan de kranten. De eerste doorbraak van de moderne pers en de technische ontwikkeling van de telegrafie stimuleerden de opbouw van een markt op dit domein.

Ritzausbureau (Deens) : opgericht in 1866 door Eric Nicolaï Ritzau. E.N. Ritzau was ook de leidende man van de nieuwsagentschappen in Noorwegen en Zweden. Het jaar na de oprichting van het Deense bureau, rijzen analoge ondernemingen op in de buurlanden.

Norsk Telegram Byra : werd opgericht in 1867 en fungeerde als private onderneming tot 1918 : toen werd het overgenomen door de Noorse pers. Europese agentschappen hebben een kontrakt gesloten met NTB om wereldnieuws aan te voeren (Reuter gevolgd in belangrijkheid door AFP en DPA). NTB heeft een permanente correspondent in Stockholm en zendt soms correspondenten uit voor belangrijke gebeurtenissen. Het is het enige Scandinavisch agentschap dat een foto-service van zichzelf heeft.

Tidnigarnas Telegram Byra (Zweden 1867) : verschillende kranten werden er lid van, zodat er reeds op dat ogenblik een controle was van de pers op de Zweedse agentschappen. In 1922 wordt Tidnigarnas Telegram Byra opgericht als nieuwsagentschap voor gans Zweden en de Zweedse bladen als enige deelhebbers (vorm van naamloze vennootschap).

Het centrale Finse nieuwsagentschap is Suomen Tietoimisto Finskanotisbyran en werd opgericht in 1887. De legale basis was een 17 punten kontrakt uitgedrukt door de Russische regering. Nu is het een gemeenschapsonderneming van de Finse kranten. Aanvankelijk was de Russische druk op Finland zeer hard en dit uitte zich vooral op het gebied van de persvrijheid. Tussen de twee wereldoorlogen ontwikkelde het Finse agentschap zich met dezelfde karakteristieken als de andere Scandinavische agentschappen. FNB's relatie met het Zweedse nieuwsagentschap was reeds vroeg nauw.

In 1965 kwam het buitenlandse nieuws voor

56 %	van Reuter
22 %	" AFP
7 %	" TT
3 %	" NTB
1,6 %	DPA
7 %	" andere.

6. Het buitenlandse nieuws in de Finse pers.

Finland ligt op de scheiding tussen Oost en West, doch is afhankelijk van de westerse bronnen voor de informatie over het oosten, Rusland inbegrepen. Er is een grote persvrijheid betreffende het publiceren van het buitenlandse nieuws. De grondwet van 1919 waarborgt de persvrijheid, maar de uitgever, auteur en drukker zijn direkt verantwoordelijk.

Een studie van 1964 door Prof. Raino Vekmas had als resultaat dat 20,6 % van het totale nieuws uit de ochtendbladen bestaat uit buitenlandse nieuws (foto's en illustraties inbegrepen). Prof. Vekmas ziet een relatie tussen de waarde van een krant in waarde en de hoeveelheid buitenlandse nieuws: hoe meer buitenlandse nieuws hoe hoger de krant wordt geschat. (Hij stelt dan ook de vraag of het omgekeerde ook niet mogelijk is.)

De studie van Vekmas wees uit dat 76 % van het buitenlandse nieuws ontvangen werd door de nieuwsagentschappen, die in grote mate afhangen van STT (Zweeds) en FN (Fins), die niet alleen zorgen voor binnenlands maar eveneens voor buitenlandse nieuws: zij krijgen informatie van AFP, Reuter, DPA, Ritzaus, TT, NTB, Tass, APN. Economisch nieuws is de meest dominante factor in het buitenlandse nieuws.

De Finse pers is sterk politiek gebonden, nochtans zijn er slechts 60 dagbladen in Finland die onder direkte controle staan van politieke partijen. Daarentegen is zij ook sterk westers georiënteerd. Hiervoor kunnen verschillende redenen zijn vb. antipathie ten opzichte van de Russische cultuur en interesse voor de westerse. Geografische en politieke factoren spelen hier ook hun rol.

Bibliografie

- K. NERDENSTRENG, La Gazette, Consumption of massmedia in Finland, nr. 4, 1969, blz. 249.
- E.A. BERG, The development of the press in Finland, La Gazette, 1963, nr. 9, blz. 101-107.
- Jan Otto NODIG, La Gazette, The Scandinavian newsagencies, 1963, nr. 9, blz. 143-148.
- UNESCO-onderzoek, Journalism Quarterly, 1968, nr. 45, blz. 516-521.
- DE PERS, Steun aan de pers, juni 1968, blz. 38.
- Encyclopedia Britannica, deel 16, blz. 400.
- Forsten STEINBY, La Finlande Hier et Aujourd'hui, La Presse Finlandaise.
-

DE JOURNALISTIEK-FACULTEIT VAN DE MOSKOUSE
STAATS-UNIVERSITEIT

Op het ogenblik zijn in de Sowjet-Unie meer dan honderdduizend journalisten. De eenmalige oplage van de kranten bedraagt ongeveer 140 miljoen exemplaren en van de tijdschriften meer dan 150 miljoen. Om te voorzien in de behoeften van de Sowjet-journalistiek aan kader is een systeem van opleiding tot journalist geschapen. De faculteit voor de journalistiek van de Moskouse Staats-Universiteit is op dat gebied het grootste centrum.

Onderstaand artikel besteedt ruime aandacht aan deze faculteit. Het werd voor ons Informatiebulletin samengesteld door het Sowjet-Persagentschap NOVOSTNI dat hiervoor een vraaggesprek had met de decaan van de faculteit, Prof. dr. Jasenj Zasoerski. Aan het woord is Prof. Zasoerski.

Aanvankelijk werd onze faculteit georganiseerd als een afdeling van de filologie-faculteit van de Moskouse Staats-Universiteit. Dat was in 1947. Daarna, in 1952, werd het een zelfstandige faculteit.

Er studeren ruim 2500 personen, waarvan duizend aan de dagafdeling, ongeveer 600 aan de avondafdeling en weer zo ongeveer duizend aan de schriftelijke afdeling. Dat zijn mensen uit verschillende steden en republieken van ons land en van 54 verschillende nationaliteiten van de Sowjet-Unie. Te zamen met de Sowjet-studenten krijgen er 130 personen uit Europese, Aziatische en Amerikaanse landen een opleiding.

Tot de dagafdeling van de faculteit worden personen toegelaten in de leeftijd tot aan 35 jaar, die een middelbare opleiding hebben genoten en bij het toelatingsexamen een bepaald aantal punten hebben gehaald. Er wordt de voorkeur gegeven aan wie reeds in kranten of tijdschriften publicaties heeft of voor de radio of televisie schreef, alsook aan diegenen die getoond hebben over de beste kennis te beschikken op het gebied van de examenvakken, te weten de literatuur, het Russisch, de geschiedenis van de USSR en een vreemde taal.

Om de meest begaafde jongeren op het gebied van de journalistiek aan te trekken voor de faculteit, houden wij wedstrijden in de tijdschriften "Journalist" en "Rabotsje-Krestjanski-Korrespondent" ("De Arbeiders- en Boeren-Correspondent"), alsook voor de televisie. Aan de winnaars van deze wedstrijden wordt bij de toelating tot de faculteit ook de voorkeur gegeven.

In de vijf jaren van hun studie krijgen onze studenten een brede humanitaire opleiding en de nodige routine op het gebied van de journalistiek.

De humanitaire opleiding van onze studenten bestaat uit de studie van de volgende sociaal-politieke vakken: de geschiedenis van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie, de marxistisch-leninistische filosofie, de politieke economie, het wetenschappelijke communisme, de economie van de takken van de volkshuishouding, de logika, de grondslagen van de sociale psychologie en de methodiek van het sociologisch onderzoek, de geschiedenis van de buitenlandse filosofie, de grondslagen van het wetenschappelijke atheïsme, de ethica, de esthetica, de moderne geschiedenis, de grondslagen van het recht in de Sowjet-Unie, de huidige problemen van de natuurlijke wetenschappen en de techniek, en de kunstgeschiedenis. De humanitaire opleiding houdt ook in dat zij kennis opdoen op het gebied van de filologische vakken: de moderne Russische taal, de praktische stilistiek van het Russisch, het redigeren van literaire werken, een eerste kennisgeving met de literatuurgeschiedenis, de geschiedenis van de Russische en de Sowjet-literatuur, de geschiedenis van de buitenlandse literatuur en een van de vreemde talen, te weten Engels, Frans, Duits, Spaans of Zweeds.

Van de algemeen-journalistische vakken bestuderen onze studenten de geschiedenis van de Russische journalistiek, de geschiedenis van de Sowjet-pers, de geschiedenis van de buitenlandse pers, de eerste beginselen van de journalistiek en het vak van de journalist. Bovendien specialiseren de toekomstige journalisten zich in een van de volgende zes beroepen: het literaire werk in de dagbladpers, het redigeren van boeken, de radiojournalistiek, de televisie-journalistiek, de foto-journalistiek of de journalistiek van de rubriek "Buitenland".

Wie zich toelegt op de periodieke pers maakt zich de theorie en de praktijk op het gebied van de Sowjet-pers, de productietechniek en het opmaken van kranten, alsook de foto-journalistiek eigen. De toekomstige redacteurs van de literaire massa-uitgaven leren de grondslagen en de methodiek van het redigeren van lectuur, het maken en de uitvoering van boeken, de economie van het uitgeven van boeken en de geschiedenis van de uitgeverij. De radiojournalisten stellen zich op de hoogte van de radiojournalistiek, de techniek van de radio-omroep, de orthoëpie, de dictie, de spreektechniek en de muziekcultuur. De tv-journa-

listen maken zich de grondslagen eigen van de televisie-journalistiek, het maken van films, het operateurswerk, de dictie en de spreektechniek.

Onze studenten verwerven de voor de journalist nodige technische kennis op het gebied van het typen, de stenografie en het maken van foto's.

De studie aan de journalistiek-faculteit houdt praktijk in bij de dagbladers, de televisie, de radio en uitgeverijen. In de loop van de vijf jaren studie wordt bijna een heel jaar praktijk gedaan. Deze praktijk geeft niet alleen routine op het gebied van de praktische werkzaamheden van de journalist, maar is ook van nut voor de vergroting van de kennis van de student. De studenten leren verschillende gebieden van ons land kennen en, ik moet daar aan herinneren, ons land is immers heel groot. Terwijl de een bijvoorbeeld in Siberië praktijk doet, gaat een ander naar Kamtsjatka en weer een derde naar Midden-Azië.

In de laatste tijd hebben wij iets nieuws ingevoerd, dat volgens ons van heel groot belang is, en wel individueel werk van ervaren journalisten met de studenten. Dat houdt dan in dat eminente persmensen met hun toekomstige collega's artikelen van dezen bespreken en op de tekortkomingen en de goede kanten ervan wijzen.

In de laatste tijd laten wij de studenten, naast de algemene opleiding als journalist, aanvullend nog een speciale cursus doormaken op een van de volgende gebieden van de kennis: de economie, de wetenschap of de cultuur. Dat veroorlooft hen om populair, maar tegelijk met voldoende kennis van zaken, voor een breed publiek van lezers, luisteraars of kijkers de ingewikkelde problemen van de tegenwoordige tijd te belichten.

De studenten van onze faculteit staan goede laboratoria, studiekabinetten en een rijke bibliotheek ter beschikking. Wie van buiten komt, krijgt een plaats in een studentenhuus. De personen die aan de avondafdeling of de afdeling voor schriftelijk onderwijs studeren, krijgen, evenals overal in ons land, extra verlof met doorbetaling van loon om hun examens af te leggen. Aan de schriftelijke studenten worden de reiskosten vergoed door de staat.

De studenten krijgen ook een zekere routine op het gebied van het wetenschappelijk werk, en wel in de loop van de voorbereiding van hun cursuswerk en hun eindexamenwerk.

Er werken 102 hoogleraren aan de faculteit, die verdeeld zijn over de acht leerstoelen ervan. Dat zijn de leerstoelen van de theorie en praktijk van de partij- en Sowjet-pers, radio en televisie, redactie- en uitgeverij-werkzaamheden, de techniek

van het krantenbedrijf en de informatie-media, de geschiedenis van de partij- en Sowjet-pers, de stilistiek van de Russische taal en de geschiedenis van de buitenlandse pers en literatuur.

Door al die leerstoelen wordt een groot wetenschappelijk werk verricht. Bij de faculteit bestaat een afdeling voor post-universitaire studie, waaraan gewoonlijk afgestudeerden van onze faculteit worden aangenomen, die minstens twee jaar in de pers hebben gewerkt.

Na hun studie aan de faculteit voor de journalistiek beëindigd te hebben, wordt de afgestudeerden werk geboden in overeenstemming met het staatsplan. Ieder kan een keuze doen uit twee tot vier banen.

Onder de afgestudeerden van onze faculteit zijn journalisten en schrijvers die in het Sowjet-land grote bekendheid hebben verworven.

(Persagentschap NOVOSTI).

HET GEBRUIK VAN DE COMPUTER BIJ DE INHOUDSANALYSE VAN
DAGBLADEN

Guido VAN PARYS, Docent V.U.B.,
Werkleider Seminarie voor Sociologie R.U.G.

I. INLEIDING

Reeds vrij vroeg werd de methode der inhoudsanalyse (1) bij de studie van dagbladen angewend. In de Verenigde Staten werd zij rond 1920 voor het eerst gebruikt door studenten in de journalistiek. Later bestudeerden navorsers de inhoud van de Amerikaanse dagbladen, dit in verband met de groeiende bijval van het populaire dagblad rond de eeuwwisseling (2).

In de tweede helft van de dertiger jaren valt een grote belangstelling te noteren voor het dagbladonderzoek. Baanbrekend waren de studies van H.D. LASSWELL en zijn medewerkers (3). Hun grote verdienste is ongetwijfeld te hebben aangetoond, dat de inhoud van de massa-communicatieboodschappen vatbaar is voor kwantitatieve verwerking. De technieken die zij ontwikkelden, betekenden een stimulans voor de toepassing van de inhoudsanalyse, omdat zij de onderzoeker toelieten de verschijnselen met een vrij grote graad van precisie te meten, de betrouwbaarheid te berekenen en de resultaten van de diverse onderzoekingen onderling te vergelijken.

-
- (1) Inhoudsanalyse is een researchtechniek voor objectieve, systematische en kwantitatieve beschrijving van de menselijke gedragingen, door analyse van de communicatie (taal, muziek, schilderkunst, plastische kunst, enz.), vooral echter van de gesproken of geschreven taal. Het best gekende handboek voor deze methode is van de hand van B. BERELSON : Content analysis in communication research, Glencoe, Illinois, 1952.
 - (2) Het belangrijkste werk uit deze periode is ongetwijfeld de studie van M. WILLEY : The country newspaper. A study of socialisation and newspaper content, University of North Carolina Press, 1926.
 - (3) Zie o.m. H.D. LASSWELL, N. LEITES e.a. : Language of politics, studies in quantitative semantics, New York, 1949.

Sinds het einde van Wereldoorlog II is het aantal dagbladonderzoekingen sterk toegenomen. Tot de voornaamste onderzoeksobjecten behoren o.m. het onderzoek naar symbolen en stereotypen in de pers, de wijze waarop bepaalde thema's of zekere gebeurtenissen behandeld worden, de houding of gezindheid van de kranten overstaan van een gegeven probleem of gebeuren, de aandacht die de pers wijdt aan een bepaald soort nieuws, of nieuws afkomstig uit diverse informatiebronnen. Ook de verschillende onderdelen van de krant maakten herhaaldelijk het object uit van inhoudsanalyse. Dit is o.m. het geval voor brieven gestuurd aan de redactie en editoriaalen, voor het gemengd nieuws, de verslagen van gerechtszaken, de "comics", enz.

Het zijn echter voornamelijk de Europese beoefenaars der inhoudsanalyse die in hun onderzoek de krant zelf centraal gesteld hebben. Vertrekkende van de analyse van de structuur, de inhoud en de vorm van het dagblad trachten zij te komen tot bepaalde vaststellingen met betrekking tot de rol en de functie van de pers in de maatschappij.

De voornaamste centra die tot deze richting kunnen gerekend worden zijn het "Institut français de Presse" gesticht door wijlen Prof. Jacques KAYSER en sinds 1957 geïntegreerd in de Universiteit van Parijs; (1), het "Cracovian University Press Research Center" onder leiding van Mevrouw Irena TETELOWSKA (2) en het "Centre d'Etudes des Techniques de Diffusion Collective" van de Université Libre de Bruxelles, onder leiding van Prof. Em. Dr. Roger Clausse (3).

Aan deze Centra werd bovendien de analysetechniek verder ontwikkeld. Vooral het werk van J. KAYSER (4) en van R. CLAUSSE kan op dit punt voor Frankrijk en voor België als leidinggevend aangezien worden.

(1) Zie hierover J. KAYSER : "L'Institut français de Presse", Gazette, vol. VIII, 1962, nr. 2, blz. 107-112. Talrijke bijdragen van dit Centrum werden gepubliceerd in het Tijdschrift Etudes de Presse.

(2) Zie "The activities of Cracovian University's Press Research Center", Gazette, vol. VIII, 1962, nr. 1, blz. 45-48. Gegevens over de werkzaamheden van dit Centrum, alsook de publicatie van de voornaamste onderzoeksresultaten vindt men in het tijdschrift Zeszyty Prasoznawcze, gepubliceerd door dit centrum.

(3) De publikaties van dit Centrum vindt men o.m. in de Etudes et Recherches, Techniques de Diffusion Collective.

(4) De meest volledige uiteenzetting van de ideeën van J. KAYSER m.b.t. de inhoudsanalyse van dagbladen vindt men in Le quotidien français, Paris, 1963, waarin grotendeels de gedachten hernomen werden, vroeger uiteengezet in "L'étude du contenu d'un journal. Analyse et mise en valeur", Etudes de Presse, vol. XI, 1959, nr. 20-21, blz. 6-20.

II. PROBLEEMSTELLING

De meeste tot op heden verrichte dagbladonderzoekingen kunnen tot twee types herleid worden: sociologische studies over een korte periode en meer historisch georiënteerde onderzoekingen over een langere periode. In globo kan men zeggen, dat de studies die een korte periode bestrijken het talrijkst zijn. De voornaamste reden ligt ongetwijfeld in het omvangrijke materiële werk dat inhoudsanalyse van dagbladen meebrengt. De onderzoekers worden afgeschrikt door het grote werk, daar waar de sociologische studie van de inhoud van de pers hoofdzakelijk behoefte heeft aan onderzoekingen over lange periodes (1).

Het is dan ook niet te verwonderen dat men gepoogd heeft de computers bij de inhoudsanalyse van dagbladen aan te wenden. De eerste toepassingen werden terug in de Verenigde Staten gedaan.

Gebruik van computers bij het dagbladonderzoek werden o.m. gemaakt door R.W. BUDD bij zijn studie "U.S. news in the press down under" (2). Dezelfde auteur ontwikkelde eveneens bij toepassing van de computer een techniek om het respectieve belang van de nieuws-items tegen elkaar af te wegen (3). W. DANIELSON en J.J. MULLEN ontwierpen een computerprogramma om het trekken van de steekproef uit de nieuws-items te vereenvoudigen (4). Een enigszins aparte plaats nemen de computerprogramma's in ontworpen door ADAMS voor de analyse van het nieuws op de

-
- (1) Een der weinige sociologische onderzoekingen van de pers over een vrij lange periode werd verricht o.l.v. Prof. Dr. R. CLAUSSE : nl. door C. GEERTS en E. WATRIN : "Vingt-cinq ans d'évolution de la presse enfantine. Analyse de contenu comparée : journaux pour enfants et pages-magazines pour enfants de la presse quotidienne". Etudes et Recherches. Techniques de Diffusion Collective, 1969, nr. 9-10, blz. 85-375. De auteurs wijzen o.m. op de noodzaak het onderzoek uit te breiden over een lange periode: "L'avantage de l'étude sur une longue période est de permettre de séparer les tendances avortées, fugaces, de celles qui sont profondes et durables" (blz.86).
 - (2) R.W. BUDD : "U.S. news in the press down under", Public Opinion Quarterly, vol. 28, 1964, nr. 1, blz. 39-56.
 - (3) R.W. BUDD : "Attention score. A device for measuring news-play", Journalism Quarterly, vol. 41, 1964, nr. 2, blz. 259-262.
 - (4) W. DANIELSON & J.J. MULLEN: "A Basic Space Unit for newspaper content analysis", Journalism Quarterly, vol. 42, 1965, nr. 1, blz. 108-110.

telexbanden (1) (2).

Daar deze programma's evenwel niet geschikt leken voor het object van onze studie diende met het oog op de inhoudsanalyse van twee Vlaamse kranten (3) een speciaal programma te worden opgesteld (4).

III. GEVOLGDE WERKWIJZE

Dit onderzoek naar de functies van de pers bij middel van inhoudsanalyse had betrekking op de dagbladen Vooruit en Het Laatste Nieuws. Gebruik werd gemaakt van de methode der zgn. "steekproefjaren". Het onderzoek liep meer bepaald over de jaren 1894, 1899, 1904, 1909, 1914, 1919, 1924, 1929, 1934, 1939, 1946, 1951, 1956, 1961 en 1966 (5), naar rato van 7 (of 6) nummers per jaar. De volledige steekproef omvatte 256 kranten, met een totaal van 2.052 pagina's. Als analyse-eenheid werd het "items" genomen.

-
- (1) J.B. ADAMS : A qualitative analysis of domestic and foreign news on the AP TA wire", Gazette, Vol. X, 1964, nr. 4, blz. 285-295;
Idem : The foreign correspondent and his readers, Paper presented at the Association for Education in Journalism (A.E.J.) Convention, Syracuse, New York, 1965; Idem : Content analyzing wire service copy, Paper presented at the Association for Education in Journalism (A.E.J.) Convention, Austin, Texas, 1964.
 - (2) Meer algemene uiteenzettingen over het gebruik van de computer bij de inhoudsanalyse van dagbladen vindt men o.m. in volgende handboeken : R.W. BUDD, R.R. THORP & L. DONOHEW: Content analysis of communications, New York, London, 1967, blz. 91 e.v. : "Content analysis and computer". Eveneens in R.C. NORTH, O.R. HOLSTI, M.G. ZANINOVICH e.a. : Content analysis. A handbook with applications for the study of international crisis, Northwestern University Press, 1963; O.R. HOLST : Content analysis for the social sciences and humanities, Reading, Mass. 1969 en G. GERBNER, O.R. HOLST K. KRIPPENDORFF, W.J. PAISLEY and P.J. STONE (eds): The analysis of communications content: developments in scientific theories and computer techniques, New York, 1969.
 - (4) G. VAN PARYS : Een onderzoek naar de functies van de pers op grond van inhoudsanalyse van twee Vlaamse dagbladen over de periode 1894-1966, Gent, 1971.
 - (5) Wij maken van de gelegenheid gebruik om onze dank te betuigen aan de heer Emiel ASSELMANS, analist-programmeur die het programma ontwierp.
 - (6) Bovendien werden voor Vooruit ook de jaargangen 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1902 en 1903 bij wijze van vergelijking in het onderzoek betrokken.

1. Gebruik werd gemaakt van een drievoudig systeem voor de categorisering der "items" : structuurelementen (5 categorieën : totale bedrukte oppervlakte, redactionele oppervlakte, titels, illustratie en tekst); inhoudselementen (20 categorieën, b.v. binnenlandse politiek, sport, enz. Door groepering van twee of meer van de hoger opgesomde inhoudscategorieën konden "bredere" categorieën geconstrueerd worden, b.v. een categorie "Politiek" door samenvoeging van de rubrieken "Buitenlandse politiek", "Binnenlandse politiek" en "Oorlogsnieuws") en vormelementen de zgn. "journalistieke genres" (13 categorieën, eveneens tot "bredere categorieën" samen te voegen). Door gebruik te maken van een decimaal classificatiesysteem werden inhoud en vorm van elke "item" tegelijkertijd gecodeerd (zie bijlage 1) en 2).
2. De meting van de onderscheiden "items" geschiedde in cm/kolom. M.a.w. men meet de hoogte van een bepaald "item", de breedte van de kolom in een bepaalde krant constant zijnde. Strekt de item zich uit over meerdere kolommen, dan telt men de verschillende hoogten samen.
3. De gegevens werden bij middel van geperforeerde tape in de ordinator gevoerd. Voor elk steekproefjaar werden van beide bestudeerde bladen volgende gegevens geponsd :
 - a) de getallen (in cm/kolom) bekomen bij de meting van de structuur, inhouds- en vormelementen.
 - b) de constante, d.w.z. de breedte van een kolom. Traden er wijzigingen op in de kolombreedte in de loop van het jaar, dan werden meerdere constanten ingevoerd.

Voor de verwerking van de gegevens werd gebruik gemaakt van een ordinator N.C.R. 517-1 met randapparatuur.

De opeenvolgende bewerkingen kunnen als volgt geschematiseerd worden :

1. Het maken van de som van "items" ondergebracht in de diverse categorieën en eventuele groepering van de categorieën (zie hoger) voor de 7 of 6 geanalyseerde dagen (= weektotalen) (zie bijlage 3);
2. omzetting van de totalen uitgedrukt in cm/kolom, in cm² door vermenigvuldiging met de constante (= de kolombreedte);
3. omrekening van de weektotalen voor de onderscheiden categorieën in % van de totale bedrukte pagina-oppervlakte. De afronding geschiedde op één decimaal. Voor de totale bedrukte oppervlakte, de redactionele oppervlakte, de oppervlakte ingenomen door titels, illustraties en kopij werden ook de absolute cijfers weergegeven;
4. tabellering van de resultaten.

Bij punt 3 dient een toelichting gegeven te worden. Met "omrekening van weektotalen" bedoelen we dat de som van de oppervlakten gewijd aan politiek, sport, enz. in de 7 (of 6) geanalyseerde kranten omgerekend werd in % van de totale oppervlakte van de 7 (of 6 kranten). Met pagina-totalen bedoelen we de som van de oppervlakte gewijd aan politiek, sport, enz. op de pagina 1, 2, 3n, van de kranten, omgerekend in % van de totale oppervlakte van alle eerste, tweede, derde, nde bladzijden.

Twee reeksen tabellen werden gedrukt. Enerzijds een reeks van 22 zgn. "teksttabellen" (11 voor elke krant) die de hoger vermelde "weektotalen" bevatten. Nummering en libellering van deze tabellen werd eveneens geprogrammeerd. Deze tabellen bevatten respectievelijk 23 (Vooruit) en 15 (Het Laatste Nieuws) regels (1 voor de gegevens van elk jaar).

Anderzijds werden 114 zgn. 'bijlage tabellen' gedrukt. Zij kunnen ingedeeld worden in drie reeksen: structurelementen, inhoudselementen en vormelementen (telkens respectievelijk 23 tabellen voor Vooruit, 18 voor Het Laatste Nieuws) = (1 tabel per jaar). De tabellen bevatten, respectievelijk 10 (structuurelementen), 29 (inhoudselementen) en 20 regels (vormelementen).

IV. BESPREKING

Naar gelang het vermogen van de gebruikte ordinator en de vereisten van het onderzoek kan een groter gamma van tabellen bekomen worden, o.m. de weergave van de oppervlakte van de onderscheiden categorieën in absolute cijfers; de omrekening in % van de redactionele oppervlakte naast de totale bedrukte oppervlakte. De resultaten kunnen eveneens geventilleerd worden volgens de onderscheiden dagen van de week ("dagtotalen") ten einde de weekschommeling op de inhoud van de krant in het licht te stellen.

Uit de uiteenzetting blijkt afdoende dat het gebruik van de ordinator bij de inhoudsanalyse van dagbladen vooralsnog beperkt blijft tot de verwerking en de tabellering van de resultaten. Het coderen en vooral het opmeten van de onderscheiden items dient vooralsnog manueel te gebeuren. Het is duidelijk dat deze manier van werken het analysewerk sterk blijft hinderen.

Het is noodzakelijk dat men dient te zoeken naar de mogelijkheid de ordinator in te schakelen bij het coderen en het meten. Twee mogelijke richtingen dienen o.i. onderzocht te worden.

- a. het "lezen" door de computer van een voorafgaandelijk gecodeerde pagina van de krant. Specialisten menen evenwel dat men de eerstvolgende jaren nog geen spectaculaire resultaten moet verwachten op het domein van het optisch lezen;

- b) een andere mogelijkheid wordt o.i. geboden door het feit dat de kranten geleidelijk overgaan tot het "programmeren van de opmaak van de krant, door middel van geponste tape".

Met behulp van transcoderingssysteem zou men de gegevens van de "redactionele tape" kunnen overbrengen op geponste en magnetische tape en zo rechtstreeks in de ordinator invoeren, waarbij de codering op deze band zou worden aangebracht. Aldus zou de tijdrovende fase van het opmeten der "items" uitgeschakeld worden.

Het is duidelijk dat pas dergelijke technieken de weg zullen vrijmaken voor de toepassing van de methode der inhoudsanalyse op grote hoeveelheden kranten.

BIJLAGE

1. Codificatie van de "items" naar inhoud en vorm (voorbeeld)

1. Binnenlandse politieke aangelegenheden.

- 1.0 Editoriaal en hoofdartikel.
- 1.1 Verslag.
- 1.2 Polemiekie met andere kranten, kommentaar op persberichten, persoverzicht.
- 1.3 Lezersbrief.
- 1.4 Zakelijke informatie.
- 1.5 Bijdrage over doctrine.

...

3. Buitenlands politiek gebeuren

- 3.0 Editoriaal en hoofdartikel.
- 3.1 Verslag.
- 3.2 Polemiekie met andere kranten, kommentaar op persberichten, persoverzicht.
- 3.3 Lezersbrief.

...

5. Sociale en economische aangelegenheden

- 5.0 Editoriaal en hoofdartikel.
- 5.1 Verslag.
- 5.2 Polemiekie met andere kranten, kommentaar op persberichten, persoverzicht.
- 5.3 Lezersbrief.
- 5.4 Zakelijke informatie.

...

13. Oorlogsgebeuren

- 13.0 Editoriaal en hoofdartikel.
- 13.1 Verslag.
- 13.2 Polemiekie met andere kranten, kommentaar op persberichten, persoverzicht.
- 13.3 Lezersbrief.

2. Samenstelling van inhouds- en vormcategorieën door groepering (voorbeeld)

- Totaal politieke aangelegenheden : 1.0 + 1.1 + 1.2 + 1.3
+ 1.4 + 1.5 + 3.0 + 3.1
+ 3.2 + 3.3 13.0 +
+ 13.1 + 13.2 + 13.3.
- Totaal ingezonden lezersbrieven : 1.3 + 3.3 + 5.3 + 7.3 +
13.3.

- Totaal zuivere informatie : 1.1 + 2.0 + 3.1 + 3.1 + 4.0 +
5.1 + 7.1 + 8.5.

3. Tabel voor aanduiding der afmetingen van de items (in cm/kolom)
(fragment)

A. Pagina-totalen.

DAGBLAD : "Het Laatste Nieuws"

JAARGANG : 1904

Blz. : 1

TOTALE KOLOMLENGTE : 160 cm. Kolombreedte : 10 cm.

Code	0	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5
Maandag 11/1	26.0 1.5	5.2 15.6 0.8				2.7	
	27,5	21,6				2,7	
Dinsdag 9/2	26.0	6.0 5.5	12.4	24.2		14.7 4.7 1.6	
	26.0	11.5	12.4	24.2		21.0	
Woensdag 23/3							
-							
-							
-							
-							
Totaal	186,2	77,6	42,6	48,6	4,8	32,8	

B. Weektotalen.

DAGBLAD : "Het Laatste Nieuws" JAARGANG : 1904

Constante : 10

Code	0	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5
1	186,2	77,6	42,6	48,6	4,8	32,8	-
2	-	98,6	-	-	1,5	-	2,0
3	11,8	142,6	-	-	31,4	13,6	-
4							

NEGENDE CONGRES KATHOLIEKE PERSUNIE

Op 1 september 1930 kwamen voor het eerst 210 journalisten uit de katholieke pers samen te Brussel. Ze vertegenwoordigden 33 landen.

Dit was het begin van de Katholieke Internationale Unie van de Pers. Die wereldbeweging is nu in haar veertigste jaar en heeft praktisch in alle landen (ook enkele communistische) haar aangesloten leden.

Dit jaar hield de Unie haar negende internationaal congres in Luxemburg. De deelname was beperkt tot 400. Er waren afvaardigden van de katholieke pers uit 55 landen

De Belgische afvaardiging in Luxemburg was zeer talrijk.

De week voor het negende internationale congres kwamen onder haar auspiciën 50 persmensen uit de ontwikkelingsgebieden afzonderlijk samen in Luxemburg om hun eigen problemen te bespreken.

Het onderwerp van dit congres was DE OPENBARE OPINIE IN DE KERK. Dit onderwerp werd voorbereid door een brede enquête in praktisch alle landen ter wereld, waar een of andere vorm van katholieke pers bestaat. De grote tweeluik was : hoe vormt de pers de publieke opinie in de Kerk ? Hoe weerspiegelt de pers de publieke opinie van het kerkvolk ? Daarbij aansluitend kwam ook als derde thema: hoe beïnvloedt de katholieke journalist, die in een neutraal medium werkt, de katholieke opinie ?

De vereniging heeft met kracht de oprichting van een katholieke pers in de Derde Wereld aangemoedigd.

We hebben ons voorgenomen in een volgend nummer verder uit te wijden over de problemen, die op het Congres van de Katholieke Internationale Unie van de Pers werden naar voor gebracht.

H. V.P.

LICENTIAATSVERHANDELINGEN

N A Z I - P R O P A G A N D A (1)

De bedoeling van deze studie was tweevoudig. Enerzijds hebben we even willen wijzen op de plaats die de propaganda heeft ingenomen in onze huidige samenleving, op de verlamme invloed die ze schijnt uit te oefenen op de moderne mens die er zich aan vastklampt om te ontsnappen aan de oeverloze stroom van communicatieboodschappen die hem dreigen te overspoelen. We hebben trachten aan te tonen, zoveel mogelijk aan de hand van feiten en objectieve gegevens, tot welke excessen propaganda kan leiden.

Anderzijds was het echter ook onze bedoeling de aandacht te vestigen op de begrenzingen die inherent aan de propaganda verbonden zijn. Benevens een aantal innerlijk begrenzingen kan propaganda ontzenuwd worden door een wetenschappelijke systematische propaganda-analyse, van waaruit dan een efficiënte kontra-propaganda kan vertrekken. De gebeurtenissen in Nazi-Duitsland boden ons hierbij een unieke gelegenheid om een propagandamachine in actie te bestuderen. In een inleidend betoog - de gebruikelijke definities en omschrijvingen buiten beschouwing latend - lichten we de verhouding inhoudsanalyse-propaganda-analyse nader toe en tot slot van een bondige studie over het begrip propaganda geven we Goebbels' idee over propaganda.

Onder "Content Analysis" verstaan Berelson en Lazarsfeld: "een onderzoekstechniek om een objektieve, systematische en kwantitatieve beschrijving te geven van de manifeste inhoud van een communicatieboodschap". Waaruit blijkt dat veel inhoudsstudies als propaganda-analyses kunnen beschouwd worden, wanneer dit een studie betreft om bepaalde propagandatechnieken te ontmaskeren, om in een bepaalde tekst propaganda-objectieven te ontdekken of zelfs om bepaalde militaire acties van de vijand te gaan voorspellen.

(1) EYCKMANS, Gustaaf: Nazi-Propaganda, K.U.L., Subfaculteit Sociale Wetenschappen, juli 1971.
Leiding : L. Meerts en L. Boone.

Over de opvattingen van Goebbels over propaganda onthouden we de schijnbare kontradiktie van een volksman die zijn propaganda van a tot z afstemt op de volksmens, diens noden en fantasieën en in die zin ook zijn taal aanpast (scheldwoorden, slogans), en die nochtans in zijn dagboek onophoudelijk uiting geeft aan een grenzeloze minachting voor de massa, het gepeupel, dat hij met een ongelooflijke vaardigheid weet te manipuleren.

In de volgende hoofdstukken bestuderen we dan de propaganda van het Hitlertype, de thema's, regels en technieken waarop deze propaganda beroep doet en daarna nemen we de periode 1925-1945 even onder de loupe en volgen we de evolutie van deze propaganda, georchestreerd door de grootmeester, Dr. Goebbels, waarbij vooral de creatie van het Führer-image onze aandacht verdient.

Bij Hitler komen realiteit en propaganda los te staan van elkaar, meer zelfs soms staan ze in oppositie met elkaar. De Nazi-propaganda duidt geen concrete doelen meer aan. Men is er hier van overtuigd dat men de massa slechts kan bereiken op het niveau van de opwinding, de hysterie en dit met totale minachting van de menselijke persoon. Mussolini zei in dit verband: "De moderne mens is verbazingwekkend geneigd te geloven." De Duitse propaganda wordt dan ook doorlopend gekenmerkt door een absoluut overwicht van het plastische beeld op de verklaring, van het bruto zintuiglijke op het rationele. J.M. Domenach vat dit als volgt samen in zijn werk: "La propagande politique" : "Voor een deel plant de Hitler-propaganda zijn wortels in de meest duistere gebieden van het onbewuste door de zuiverheid van het bloed, de elementaire instincten van dood en vernietiging te exalteren en ze zelfs te verbinden, door middel van het hakenkruis, met de oudste zonnemythologie. Voor een andere deel gebruikt zij achtereenvolgens diverse en zelfs tegenstrijdige thema's, enkel en alleen om de massa naar de eisen van het moment te beïnvloeden. Uit het dagboek van Goebbels citeren we enkele uitspraken die inderdaad volledig in deze richting wijzen: "...Propaganda heeft maar één doel: de massa te winnen. Elk middel dat dit doel kan bevorderen is goed; alles wat dit in de weg staat is slecht....

Onze propaganda is primitief omdat het volk primitief denkt, wij spreken een taal die het volk verstaat. De massa's zijn een vormloze materie. Alleen in de handen van politieke kunstenaars worden de massa's gevormd tot een volk en het volk tot een natie".

In de thema's die de Nazi-propagandisten gebezigd hebben ligt niet de minste continuïteit, soms zijn ze in flagrante tegenstelling met elkaar, wat verklaard wordt door het feit dat deze thema's gekozen werden, naargelang de omstandigheden en naargelang het doel dat zij moesten dienen. Deze continuïteit wordt enigszins gekompenseerd door de kolossale inspan-

ningen en de zorgvuldige voorbereidingen die aan elke aktie voorafgingen, doch dit verklaart nog niet de verlamme uitwerking die deze propaganda scheen te hebben op de tegenstanders, noch de ongekeerde successen bij publiekgroepen, die normaal buiten hun bereik zouden moeten liggen.

De voornaamste regels waarop de Nazi's beroep deden zijn de volgende :

- 1) Vereenvoudigingsregel - Regel van de enige vijand: het captatievermogen van de toehoorder is beperkt, het komt er dus op aan de doctrine en argumenten in enkele punten te verdeelen die zo duidelijk mogelijk moeten aangegeven worden.
- 2) Overdrijvingsregel - verminkingsregel : objectieve gegevens en feiten zodanig verminken door hun betekenis te overdrijven of te verminken, dat ze de eigen ideologie of nagestreefde doeleinden steeds in een gunstig daglicht stellen.
- 3) Orchestratierregel : Primordiaal voor goede propaganda is de herhaling van de voornaamste thema's.
- 4) Overdrachtsregel : de eigen ideeën te maken tot die van het publiek en de indruk te wekken dat de propagandist slechts de vertolker is van de gevoelens en meningen van het publiek, en dit moet bekomen worden door die associatie tussen attitude van het publiek en thema's van de propagandist.
- 5) Regels van unanimiteit en besmetting : beroep doen op het diep ingeworteld instinct van navolging, harmonie, anonimiteit in de kudde, konformisme. Cfr. Hitlergroet - uniformen - muziek - standaarden, dit alles scheidt een unanimiteitsillusie.
- 6) Illusies - leugen - gerichte nieuwsvoorziening : in hoeverre kan valse propaganda de plaats innemen van de realiteit ? De massa gelooft wat ze graag wil geloven.

Schepping van de Führer-image : hierin kunnen we 3 grote periodes onderscheiden :

- 1° De periode van 1925 tot 1932 waarin Hitler het gebracht heeft van werkloze oproerkraaiër tot regeringsleider. In de politieke evolutie van Goebbels kunnen we twee konstante factoren terugvinden :
 - zijn haat voor de joden
 - zijn grenzeloze bewondering voor de Führer.Goebbels is meer dan alle andere Nazi-leiders in de ban geraakt van de persoonlijkheid en karaktersterkte die de Führer uitstraalde. Hij aanbad Hitler letterlijk en fi-

guurlijk. Toen de partij nog een onbetekenende raciale splintergroep was, zorgde Goebbels ervoor Hitler toch steeds in een speciaal daglicht te stellen. Goebbels zelf beweert dat hij op vier beslissende manieren heeft bijgedragen tot versteviging van de partijbeweging:

- het socialistisch element in de partij binnengebracht, die gestart was als een anivere middenstandsbeweging.
- hij had Berlijn veroverd en daarbij de weg geëffend om in het rijk de macht te grijpen.
- hij had de stijl en techniek uitgewerkt voor de publieke plechtigheden en de massademonstraties van de partij.
- hij had de Führer-mythe geschapen.

2° In de tweede periode gaat men Hitler stilaan vereenzelvigen met de toekomst van Duitsland. In 1933 komen de Nazi's aan de macht. Tot aan de vooravond van de wereldoorlog blijft Hitlers populariteit stijgen en werkt men systematisch verder aan zijn image. Men kan een sterke intensivering waarnemen van de pogingen om Hitler te doen uitschijnen als het grote nationale symbool. Men gaat de nadruk leggen op de historische zending van Hitler, zijn onfeilbaarheid en zijn onverstoortbaarheid in het hardnekkig blijven nastreven van zijn levensdoel. Hier wordt het het beslissende Hitler-imagó geboren : de tolerante humanist, de grootmoedige, ongecompliceerde, de vriend van moeder en kinderen.

In 1936 kon Goebbels rapporteren dat de natie met een zelden gezien unanimiteit en een eensgezindheid die nooit eerder was tentoongespreid dezelfde gedachten deelde.

Goebbels heeft zijn doek bereikt: een volledige identificatie tussen de Führer en zijn volgelingen, tussen Hitler en de natie.

3° Een derde periode in de creatie van de Führer-mythe valt samen met het oorlogsgebeuren. Een nieuw thema komt op de voorgrond: Hitler als schild van de natie. Hitler wordt voorgesteld als militair genie, als vriend van het volk, als konstruktief planner van een nieuw Europa. Goebbels Hitlerimage wordt echter veel realistischer dan vroeger. Hij tracht een maximum identificatie te bekomen tussen de Führer en zijn volk. Wanneer Hitler steeds minder in het openbaar verschijnt tracht Goebbels de onzichtbare Führer te verontschuldigen door zijn rusteloos werk. Naar het einde toe moet Goebbels de Führer-mythe volledig uitbuiten om het moreel hoog te houden. Op de vooravond van de val van Berlijn was Hitler voor hem nog steeds : de man van de eeuw.

Ook in de oorlogspropaganda van Goebbels kunnen we naargelang de wisselende oorlogomstandigheden vier grote periodes onderscheiden.

- A. Zeker van de overwinning: De schitterende Duitse successen tijdens het eerste oorlogsjaar scheppen bij de Duitsers een ware overwinningsroes, het vertrouwen in het militaire genie van Hitler is onbeperkt.
De Russische campagne : voor en na Stalingrad 1441-1443 : De Duitse propaganda heeft maandenlang op felle toeren moeten draaien om de invasie in Rusland, die voor het volk een volkomen verrassing was, te verantwoorden. Wanneer dan onmiddellijke successen uitblijven, primeren drie hoofdlijnen in de propaganda :
- noodzaak van een uiterste karaktersterkte bij het duitse volk;
 - de hardheid van de oorlog, oorlog is geen tijdverdrijf;
 - de absurditeit om te speculeren op de datum van de overwinning: laat ons niet vragen wanneer, laat ons zorgen dat ze er komt.
- B. Realistische politiek : het moreel hooghouden. Paradoxaal genoeg wordt de positie van Goebbels steeds sterker, naarmate de oorlog meer en meer in het nadeel van de Duitsers gaat verlopen. Hitler verschijnt steeds minder in het openbaar en het dagelijks bestuur van Duitsland wordt aan Goebbels overgelaten.
- C. Belofte van wraak en angstmotieven: Toen de oorlog vorderde en de verwachte overwinning uitbleef, sneed Goebbels propaganda nieuwe problemen aan en ontwikkelde nieuwe slogans zoals "sterkte door vrees" en "V van vergelding". Van 1943 af begint men steeds meer allusies te maken op de geheime wapens die Duitsland in de strijd zal werpen om het "gleiches mit gleichem zu vergelten".
- D. Troostwoorden : Men begint met de onvermijdelijke feiten toe te geven, de eigen fouten en gebreken en tegelijkertijd looft men de kracht, de overmacht en het geluk van de tegenstander. Men gaat de eigen ideologie in een hoger perspectief plaatsen, ondanks de militaire nederlagen behoudt men een geestelijke superioriteit ten overstaan van de tegenstander. Ten slotte gaat men de eigenlijke overwinning in een vage toekomst verleggen. In 1945 blijft de enige bekommernis van Goebbels de geschiedenis te kunnen ingaan als een held. Zo hebben we achtereenvolgens verschillende soorten van propaganda en hun specifieke technieken leren kennen: van zegevierende propaganda tot troostwoorden-in-de-nederlaag met alle mogelijke schakeringen daartussen.

BESLUIT

Bij de studie van een propagandamethode van een totalitaire staat loopt men het risico dat men het thema gaat isoleren, dat men deze als een zelfstandig geheel gaat beschouwen. We moeten eerst en vooral klaar stellen dat propaganda en het gehele propagandamechanisme een integraal deel uitmaakt van het gehele systeem, een deel dat langs ontelbare radertjes is verbonden met gehele ideologische, kulturele, sociaal-intellectueel en administratief leven van deze staat.

In het derde rijk was de propaganda een instrument en een kanaal van een specifieke machtskonstellatie van een staat, gebaseerd op een geconcentreerde macht van een dynamische minderheid. Een minderheid die onophoudelijk en systematisch zal trachten zijn macht te verstevigen en op punt te stellen. Daaruit volgt dat één van de meest kenmerkende karakteristieken van het propagandasysteem in Nazi-Duitsland zijn monopolie is. Goebbels was er zich ten volle van bewust dat zijn propaganda samen moest gaan met dwang om ze effectief te maken. En tenlotte zag hij propaganda niet zozeer als een instrument om de leidende minderheid, de partij te bewerken, dan wel als een middel tot overtuiging en indoctrinatie van alle Duitsers. Bij hem heeft propaganda dus geen specifieke maar een totale waarde.

Gustaaf EYCKMANS.

Bondige Bibliografie

- BERELSON \$ LAZARSELD : Content Analysis in Communication Research, 1951, Glencoe, Illinois.
- BRAMSTEDT Ernest K. : Goebbels and National Socialist Propaganda 1925-1945, Michigan, State University Press, 1945.
- DE VOLDER N. : Communistische Propaganda, Antwerpen-Amsterdam, 1957.
- DOMENACH J.M. : La Propagande Politique, Presses Universitaires de France, n_ 448, 1963, Ned. vertaling P. Groot.
- DOOB L.W. : Goebbels principles of propaganda, in Public Opinion Quaterly, 1970, nr. 14.
- GEORGE Alexander : Propaganda Analysis. A study of inferences made from Nazi-propaganda in world war II. Evanston, Illinois, White Plains, New York, 1959.
- GOEBBELS Joseph : "Dagboek" samengesteld door L.P. Lochner. Ned.vert. en bewerking door Mr.C.van Rij, Amsterdam, 1948.
- SEMMLER Rudolf : Goebbels, the man next to Hitler, Westhouse, London, 1947.

COURRIER DE BELGIQUE in LE MONDE
Een mededelingsanalyse : 1966-1969 (1)

Sedert 10 juni 1966 geeft één van 's wereld meest vooraanstaande kranten een speciale Belgische bladzijde uit, eens per week. Welk beeld geeft deze speciale bladzijde van de Belgische samenleving ? Deze vraag is belangwekkend daar de inhoud van COURRIER DE BELGIQUE een meer dan middelmatige opinievormende invloed heeft. Na een beschrijvende inleiding over LE MONDE en COURRIER DE BELGIQUE wordt de inhoud zelf benaderd volgens de methode van de inhoudsanalyse zoals deze gedoceerd werd door wijlen Prof. Dr. N. DE VOLDER. Op basis van de teksten zelf van het onderzochte medium wordt getracht via kwantitatieve en kwalitatieve inhoudsanalyse na te gaan of COURRIER DE BELGIQUE terecht drager is van de LE MONDE-image van strenge objectiviteit en neutraliteit.

Onder leiding van Hubert BEUVE-MERY ontstond LE MONDE onmiddellijk na de bezetting van W.O.-II en deels tengevolge van de bezetting. Paradoksaal genoeg is deze bij uitstek "onafhankelijke" krant a.h.w. de opvolgster van het alles behalve neutrale blad LE TEMPS, officieus dagblad, eigendom van de Franse staalindustrie. Een jarenlange strijd voor de onafhankelijkheid maakte van LE MONDE op 25 jaar tijd een blad van wereldformaat met een verbluffend commercieel succes, vooral bij de jongere generatie. Dit was vooral mogelijk dank zij het permanent nastreven van kwalitatief goede informatie en door een ontwikkeling van de inspraak van onafhankelijke joernalisten.

Van Belgische zijde voelde men tijdens de koalitieregering Lefèvre-Spaak (1961-1965) aanvankelijk in CVP-kringen en later ook in BSP-middens, de behoefte aan een persorgaan dat - als tegengif voor een bepaalde Brusselse pers - op ernstige en geëngageerde wijze de gehele nationale aktualiteit zou bestrijken in de zin van een nationale politiek van vooruitstrevenden. Nadat men aanvankelijk gedacht had aan een Belgische aanvulling van de normale dagelijkse editie van LE MONDE verscheen op 10 juni 1966 het eerste nummer van de wekelijkse Belgische aanvulling van de Franse wereldkrant.

(1) BERWAERTS Elie, Courrier de Belgique. Een mededelingsanalyse 1966-1969. K.U.L., Subfaculteit Sociale Wetenschappen, juli 1971 (L. Boone - A. Breyne).

De volledige inhoud van deze wekelijkse bladzijde tot in de helft van 1969, in totaal 157 nummers, vormt het voorwerp van de eigenlijke analyse. Deze analyse zal trachten uit te maken of het blad COURRIER DE BELGIQUE beantwoordt aan wat het zelf wil zijn : "...nous n'avons d'autre intention que de présenter les éléments des divers dossiers et de laisser s'exprimer tous ceux qui ont quelque chose à dire". De kwantitatieve analyse zal eerder onderzoeken "wat" COURRIER DE BELGIQUE heeft geselecteerd als het belangrijkste in de Belgische samenleving terwijl de kwalitatieve ontleding, naast de grote trekken van het Belgische beeld, enige kleurschakeringen zal trachten te ontdekken.

Door het volledig universum als studie-objekt te nemen wordt één van de belangrijkste problemen van de content-analysis vermeden, nl. de steekproefkeuze of sampling. Daar het om een enkel blad gaat en niet om vergelijking met andere bladen is er evenmin een probleem voor wat de eenheid van de oppervlaktemeting betreft. Om in het grote geheel van zeer gemengde artikels een inzicht te krijgen wordt de inhoud verdeeld in verschillende categorieën. Die inhoudskategorieën werden weerhouden die voor de (in meerdere of mindere mate) manifeste inhoud van het medium relevant waren: in totaal 66 welke in tien ruime reeksen of groepen van categorieën ondergebracht werden, nl. staatkundig leven, economisch leven, sociaal leven, wetenschap en techniek, opvoeding en onderwijs, kunst en cultuur, godsdienst, juridische aangelegenheden, toerisme en gastronomie en tenslotte de reclame.

De meting van de globale oppervlakte der artikels werd met zorg uitgevoerd daar - zoals aangetoond door Prof. DE VOLDER en zijn medewerkers - de meeste andere vormelementen in vaste correlatie staan tot de globale oppervlakte. De aard van het onderzochte medium versterkt de toepasbaarheid van deze stelling. Het indelen van de artikels in de resp. categorieën is een delikate aangelegenheid. Telkens werd getracht de "dominante" van het artikel zelf zo nauwkeurig mogelijk op te sporen en te laten gelden als bepalend voor de inhoudskategorie. Door tevens rekening te houden met het aantal artikels (d.w.z. de frekwentie waarmee de categorieën aan bod komen) en met mogelijke variabiliteit doorheen de bestudeerde jaren, kwam een reeks tabellen tot stand waarvan de interpretatie interessante en belangwekkende elementen naar voor bracht. Aldus werd o.m. vastgesteld dat én van de totale oppervlakte én van het totaal aantal artikels de helft gewijd is aan staatkundig leven. In 1968 zelfs heel wat meer dan de helft. De uitsplitsing in gedetailleerde categorieën toont aan dat dit overwicht vooral in 1968 hoofdzakelijk voortspuit uit de onderwerpen "politieke partijen - algemeen", "gemeenschapsproblemen - algemeen" en "gemeenschapsproblemen - waals standpunt" en "Brussels standpunt". Deze vast-

stelling laat op haar beurt toe een verband te leggen met welbepaalde politieke gebeurtenissen uit die periode. Dezelfde reeks tabellen toont aan hoe in het 2de semester van 1966 de polemiek rond het "Mandement van de Belgische bisschoppen over Leuven" zulke ongewone afmetingen ging aannemen dat een kwalitatief onderzoek terzake zich opdrong. In het globale beeld dat uit de kwantitatieve ontleding naar voor komt overheersen de politieke partijen en de gemeenschapsproblemen. De verdere uitsplitsing van de inhoud betreffende dit laatste kenmerk geeft zulk resultaat dat men geneigd is te spreken over "het beeld van frans-talig België".

Daar COURRIER DE BELGIQUE een grote "vrije tribune" wil zijn en er gestreefd wordt naar objectiviteit door compensatie, is het belangrijk te weten "wie" er in werkelijkheid aan het woord komt, hoe vaak en hoe uitgebreid. Kronologisch gezien werd het relatief aandeel van de beroepsjournalisten steeds groter. Over het algemeen komen de auteurs van kristen-demokratische strekking het meest aan bod en die van liberale strekking het minst. Relatief sterk vertegenwoordigd zijn de medewerkers van de U.L.B. en haar sociologisch instituut evenals enkele journalisten van LA LIBRE BELGIQUE. Een speciale reeks "auteurs" zijn zeker de lezers die naar het blad schrijven. Bijna de helft van de totale oppervlakte voorbehouden aan lezersbrieven blijkt in 1966 gekoncentreerd te zijn, weerom naar aanleiding van het "Mandement van de Belgische bisschoppen" en de daarmee samenhangende gemeenschapsproblemen.

De resultaten van de kwantitatieve analyse vragen een meer dan gewone aandacht voor twee bepaalde onderwerpen. Deze grotere aandacht krijgen zij onder vorm van een kwalitatieve ontleding. Op de eerste plaats is er de bisschoppelijke beslissing omtrent de Leuvense universiteit waar een uitgebreide polemiek zich polariseert rond twee belangrijke bijdragen: een artikel van N.M. WILDIERS en de reactie van P. LEBEAU op het artikel van eerstgenoemde. Het geheel van alle teksten hieromtrent geeft de indruk dat wel een poging gedaan werd tot verduidelijking van een konfliktsituatie die echter zo delikaat en kompleks bleek te zijn dat men praktisch uitsluitend van lezersbrieven gebruik maakte. Op de tweede plaats leek het om meerdere redenen interessant wat verder in te gaan op de houding van COURRIER DE BELGIQUE inzake de Belgische binnenlandse politiek. Vooral nadat duidelijk werd dat de regering Vanden Boeynants in een nogal gunstig daglicht werd gezet kwam het erop aan te weten hoe de houding tegenover de volgende regering zou zijn. Zonder dat men zomaar kan besluiten dat het blad een negatieve houding aanneemt tegenover de regering Eyskens, is het toch duidelijk dat er heel wat minder simpatie aanwezig is vooral in de beginperiode van het nieuwe bewind. Deze gewijzigde houding is vermoedelijk het gevolg van verschillende factoren. Dat de nieuwe regering er minder "Brussels" uitzag zit er wellicht voor iets tussen.

De ontleding van de reclame-inhoud in COURRIER DE BELGIQUE leidt tot de vaststelling van twee kenmerken. Het gaat bijna steeds om produkten of diensten die thuishoren in een bepaalde sfeer van hogere welvaart en meer dan gemiddelde koopkracht. Daarbij wordt bijna steeds een of ander Brussels verkooppunt gepropageerd. Dit laatste heeft waarschijnlijk iets te maken met de relatief grote concentratie van MONDE-lezers in het Brusselse.

Wanneer men zich na de analyses, waarvan hiervóór slechts enkele bevindingen werden geschets, afvraagt of COURRIER DE BELGIQUE beantwoordt aan het objektief dat het blad zichzelf stelde, dan blijkt het antwoord niet zo eenvoudig. Daar COURRIER DE BELGIQUE hoofdzakelijk "duiding" brengt, kan het zomaar niet met een Belgisch dagblad vergeleken worden. Ook de onafhankelijkheid is een niet te onderschatten apart kenmerk t.o.v. de Belgische pers. Dit kon niet verhinderen dat de standpunten van franstaligen en Brusselaars het overgrote deel krijgen aan belangstelling en positief begrip. Indien zelfs van een individueel joernalist verwacht wordt dat hij standpunten kan begrijpen die van de zijne afwijken, hoeveel temeer mag men dat dan verwachten van een dochterblad van LE MONDE. Daar aan deze verwachting niet voldaan werd, is het o.i. niet overdreven te beweren dat COURRIER DE BELGIQUE aan het opzet van de initiatiefnemers is tegemoet gekomen enkel voor wat franstalig België betreft. Deze eenzijdigheid kan wellicht het best verholpen worden door een analoog initiatief van nederlandsstalige zijde, niet gericht "tegen" COURRIER DE BELGIQUE maar bedoeld als compensatie, als aanvulling. Het ware echter boven alles te verkiezen geen buitenlandse bladen nodig te hebben, maar dat ons eigen binnenlands informatie-apparaat voldoende autonoom zou kunnen werken om zich op ernstige wijze te kunnen wijden aan duiding van feiten en ideeën. Intussen is het zeker niet in strijd met de standing en de traditie van onafhankelijkheid en objectiviteit van LE MONDE dat COURRIER DE BELGIQUE wat meer aandacht zou hebben voor de dossiers die vooral het nederlandsstalige deel van België aanbelangen, voor de relatieve betekenis van Brussel en voor nederlandsstalige medewerkers wier visie op de Belgische werkelijkheid toch niet a priori als verwaarloosbaar beschouwd mag worden.

STEMMEN EN FEITEN
UIT DE
INTERNATIONALE MEDIAWERELD

juni 1971 - september 1971

Samenstelling :

Wim Van der biesen.

P E R S

=====

Gazet van Mechelen viert 75-jarig bestaan

Reeds 75 jaar verschijnt de "Gazet van Mechelen", een krant van de NV De Vlijt. Op de dag van de 75e verjaardag werd er in het Mechels stadhuis een korte zitting gehouden, waarop het voltalig Mechels schepenkollege, vertegenwoordigers van de kerk, gerechtelijke en militaire diensten, parlementsleden, beheerraadsleden van De Vlijt en direktie- en redaktieleden van de jubilerende krant aanwezig waren.

Aan de h. Goossens, direktEUR van de krant, werd de gouden medaille van de stad overhandigd en aan graaf Le Grelle, lid van de raad van beheer van "De Vlijt", een tinnen schotel met stadswa-
pen en spreuk van Mechelen.

Bron : De Standaard
3/6/1971.

Beroepsunie en Persbond gaan apart.

Statuut journalist en krantenuitgever gewenst.

Op de algemene vergadering van de Beroepsunie van de Belgische Pers is besloten dat de Beroepsunie en de Algemene Belgische Persbond niet langer samengaan, dwz. dat de Beroepsunie rechtstreeks haar leden zal werven om de vertegenwoordiging van alle erkende beroepsjournalisten in haar schoot te waarborgen, en zelf lidgelden zal innen. De Beroepsunie zal instaan voor de materiële belangen van de journalisten terwijl de Belgische Persbond zich, met de medewerking van de Beroepsunie, volledig zal inzetten voor de vrijwaring van de vrijheid van informatie en voor het behoud van de kommunikatiedia, die deze vrijheid in een rijke schakering moeten beoefenen.

De Beroepsunie heeft besloten de nationale konventie voor de journalisten tegen 30 juni op te zeggen. Zij zal worden hernieuwd na wijziging van verscheidene artikelen. Die wijzigingen zullen o.m. betrekking hebben op verschillen in de wedden, waarvan de schaal werd opgesteld in functie van de oplage van

de bladen, op de verbetering van de barema's, op de inspraak van de journalisten in het redactioneel beleid en op de invoering van het statuut van hoofdredakteur.

De dagbladuitgevers en journalisten, zo meent de Beroepsunie, moeten hun krachten bundelen om de pers te beschermen tegen iedere druk, hetzij vanwege de overheid, de reclame-agentschappen of de financiële groepen. Daartoe dient een kommissie te worden opgericht, die een statuut van de uitgevers en een statuut van de journalisten moet uitwerken.

Deze statuten moeten de uitgevers beschermen voor oneerlijke concurrentie - o.m. vanwege een of andere monopolie, van kosteloze reclameblaadjes - en de rechten en plichten van de journalisten vastleggen, aan wie de individuele persvrijheid van iedere burger wordt gedelegeerd. Anderzijds vereist de afbakening van de bevoegdheden op de kranten zelf de algemene invoering van de functie van hoofdredakteur ter vrijwaring van de onafhankelijkheid van de redakties.

Deze doeleinden vereisen ook een herwaardering van het beroep en een betere voorlichting van de publieke opinie over de taak, de noden en de problemen van de kranten, die thans de door de lezers gewenste en steeds toenemende informatie onder de kostprijs moeten leveren. De algemene vergadering stemde tenslotte in met een voorstel tot invoering van een biezonder pensioenstelsel.

Bron : De Standaard
21/6/1971.

BSP gaat met regering praten over persproblemen.

Het BSP-bureau besprak, onder voorzitterschap van de heer Leburton het probleem van de "pers in een democratisch land". Een afvaardiging zal in dit verband een onderhoud hebben met de regering.

Anderzijds werd vernomen dat het BSP-bureau een werkgroep heeft opgericht, die belast is met de studie van het nieuw statuut voor "B.R.T. en "R.T.B."

Bron : Het Laatste Nieuws,
22/6/1971.

La Libre-Dernière Heure.

In "La Libre Belgique" en in "La Dernière Heure" verscheen volgende mededeling: "De Société d'Édition des Journaux du Patriote", die "La Libre Belgique" uitgeeft, de "S.A. d'Éditions et de publicité" die "La Dernière Heure" uitgeeft, en de "Régie Générale de Presse", die onder meer het beheer (La Régie) van deze beide dagbladen waarneemt, hebben een akkoord gesloten met het oog op de technische en commerciële samenwerking met de "S.A. Editions No. 1", die het voornaamste kosteloos verspreide blad in ons land, "Belgique Numéro 1", uitgeeft.

Deze samenwerking moet in een nabije toekomst als resultaat opleveren dat nieuwe initiatieven genomen worden met het oog op een steeds verder doorgedreven verbetering van de dienstregeling aan de lezers en van de dienstverlening aan de adverteerders, door de oprichting van de "Guide des Petites Annonces et des Offres d'Emplois".

Bron : Het Belang van Limburg
3/9/1971.

Nederlandse journalisten vragen uitstel voor De Tijd.

Op de aandeelhoudersvergadering van de Verenigde Nederlandse Uitgeversbedrijven (VNU) heeft de h. Van Raalte, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) gepleit voor uitstel betreffende de beslissing over het al dan niet stopzetten van de uitgave van "De Tijd". Hij wees erop dat in het interimrapport van de commissie Bedrijfsfonds voor de pers, dat pas openbaar is gemaakt, wordt geadviseerd eenmalig bij te springen in de verliezen die de kranten in 1971 zullen maken. De NVJ-voorzitter vroeg b.v. nog een half jaar te wachten met het nemen van de definitieve beslissing.

Bron : De Standaard
5-6/6/1971.

Nog "De Tijd" !

Of "De Tijd" zal blijven is nog niet helemaal zeker. Toen de uitgever van deze voorname katholieke krant in mei meedeelde dat het blad moest opgegeven worden om financiële redenen, kwam er een spontane reactie van lezers en van redacteurs.

Er werd een abonnementenslag gestart. Begin september waren er twintigduizend nieuwe abonnementen geregistreerd evenals tienduizend kortlopende kennismakingsabonnements. Maar daarmee zou de krant 130 à 140.000 abonnementen, die nodig blijken voor een rendabele exploitatie, nog niet bereikt hebben.

Bron : Internationale Katholieke Informatie - sept. 1971.

Noodmaatregelen voor pers in Nederland.

De door de Nederlandse regering opgerichte commissie-Rooij, die zich bezig heeft gehouden met de economische problemen van de dagbladpers, beval in een interim-rapport drie noodmaatregelen op korte termijn aan.

In de eerste maatregel wordt voorgesteld een eenmalige uitkering van tien miljoen gulden (140 miljoen B.fr.) te doen aan de dagbladondernemingen en dit bedrag over die bedrijven te verdelen naar gelang hun in 1970 geleden verlies.

De tweede maatregel voorziet in het beschikbaar stellen van een krediet van vijf miljoen gulden (70 miljoen B.fr.) waaruit in de tweede helft van dit jaar bedragen kunnen worden verleend aan verliesmakende dagbladen zodat deze tot herstructurering en reorganisatie kunnen overgaan.

Tenslotte bepleitte de commissie Rooij het op basis van hun papierverbruik voor redactionele tekst beschikbaar stellen van een financiële bijdrage. Op deze manier zou de afhankelijkheid van advertentie-opbrengsten moeten worden verminderd. Volgens de huidige cijfers zou dit voorstel van de commissie tussen de achtien en twintig miljoen gulden (250 tot 280 miljoen B.fr.) kosten.

Bron : De Standaard,
8/6/1971.

De Nederlandse regering stelt 70 miljoen B.fr. ter beschikking van dagbladpers.

De Nederlandse regering heeft vrijdag 70 miljoen Belg.fr. ter beschikking gesteld van de Nederlandse dagbladpers. Het gaat volgens de regering om een noodmaatregel in die zin dat de nieuwe regering een definitieve regeling zal moeten uitwerken voor steun aan de dagbladpers.

De 70 miljoen gaat verdeeld worden over de bladen volgens de sleutel, die geldt voor de verdeling van de opbrengst van de radio- en TV-reklame. Dat zou verdeling per abonnement betekenen.

De regering liet ook weten, dat op de opbrengst van de radio- en TV-reklame al 140 miljoen Belg. fr. is voorbehouden om te storten in een nog op te richten bedrijfsfonds voor de dagbladers.

Aan de uitkering van de nu ter beschikking gestelde som is een voorwaarde verbonden.

De bladen moeten meewerken aan een nieuwe verhoging van de abonnementsprijs, benevens die welke op 1 juli van dit jaar van kracht wordt.

Voorts zullen bladen, die structurele veranderingen willen doorvoeren, met het oog op een nieuwe toekomst een beroep kunnen doen op een kredietwaarborg, die verstrekt wordt door het ministerie van Economische Zaken.

Bron : Het Laatste Nieuws
De Standaard
19-20/6/1971.

Nieuwe fusies in Nederlandse perswereld.

De direkties van de N.V. De Arbeiderspers (uitgeefster van het Vrije Volk) en de Perskombinatie N.V. (uitgeefster van Het Parool en De Volkskrant), deelden mee dat de raden van kommissarissen der genoemde vennootschappen, daartoe gemachtigd door de aandeelhouders, unaniem hadden besloten tot het aangaan van een nauwe samenwerking.

Deze samenwerking omvat een fusie tussen de Arbeiderspers en de Perskombinatie door middel van overdracht van de aandelen tussen de twee N.V.'s. De fusie gaat in op 1 januari 1972.

Voorts deelden de direkties van de Nederlandse Dagbladunie (uitgeefster van o.a. Het Algemeen Dagblad en de Nieuwe Rotterdamse Courant-Handelsblad) en de Perskombinatie mee, dat hun respectieve raden van kommissarissen hen hebben gemachtigd tot 't stichten van een gezamenlijke onderneming, waarin zij ieder de helft van de aandelen bezitten en waarin vanaf 28 februari 1972 het dagblad Het Vrije Volk in Rotterdam en omgeving zal worden geëxploiteerd.

Bron : De Standaard,
24/9/1971.

Krantensituatie in Frankrijk.

Tegenwoordig wordt op iedere krant die in Frankrijk verkocht wordt een verlies geleden van 9 centimes. Voor de meeste dagbladen is het onder deze omstandigheden niet mogelijk het hoofd nog lang boven water te houden. Zij hebben dan ook toestemming verzocht om de verkoopprijs van kranten, vrijwel algemeen 50 centimes te verhogen tot 70 centimes. Maar de regering die net een campagne tegen prijsstijgingen heeft aangekondigd, voelt niets voor een prijsverhoging van 40 percent en het project is dan ook in ieder geval uitgesteld tot na het volgende voorjaar. Sinds 13 juni 1968 zijn de dagbladprijzen onveranderd gebleven. Alleen de communistische Humanité en het katholieke La Croix konden 10 centimes omhoog gaan en Le Monde zelfs 20, maar de anderen moeten maar zien hoe ze het redden. Het gevolg is dat de inkrimping van de Franse krantenwereld zich in een nog iets sneller tempo zal gaan voltrekken. Na de Tweede Wereldoorlog waren er in Parijs 32 algemene dagbladen, waarvan er nu nog 10 over zijn. En van die tien kampt de helft met zware financiële moeilijkheden.

In de provincie is de situatie niet veel beter. Daar worden de problemen "opgelost" met reusachtige fusies, die een lezerspubliek van in de zes cijfers afhankelijk maken van een door één groep uitgegeven dagblad plus kopbladen.

Van een protestbeweging tegen deze ontwikkeling is weinig te merken. Overheidssteun, in welke vorm ook, wordt noch door de regering noch door de krantendirecties, noch door de journalistenorganisaties overwogen.

Bron : De Volkskrant
28/9/1971.

Krant in Bondrepubliek.

De bewoners van de Bondsrepubliek halen hun nieuws nog altijd het liefst uit de krant. Het dagblad kon in de Bondrepubliek zelfs nog zijn voorsprong vergroten op de andere nieuwsmedia. Een en ander blijkt uit een maandag bekendgemaakt opinie-onderzoek van het Wickerinstituut te Tubingen. Kiezen tussen uitsluitend een krant en een geïllustreerd weekblad, alleen nog televisiekijken of radio beluisteren was de vraag die aan 4.037 Westduitse onderdanen van meer dan 16 jaar gesteld werd. Van de ondervraagden sprak zich 66 th. uit voor de krant, 15 th. verkoos de televisie, 12 th. las liever een tijdschrift en 7 th. luisterde liefst naar de radio.

Vorig jaar hadden zich nog 18 ondervraagden op honderd voor de T.V. en 61 voor de krant uitgesproken.

Uit de enquête blijkt verder dat ongeveer 40 miljoen Westduitsers dagelijks een dagblad lezen, waarbij het aantal mannelijke lezers nauwelijks het aantal vrouwelijke lezers overtreft. De meesten (87 th.) lezen hun dagblad thuis, de overigen (13 th.) op het werk, bij de kapper of op weg van en naar het werk in openbare vervoermiddelen. Gemiddeld heeft de Westduitse krantenlezer 37,3 minuten voor dagbladlectuur over.

Twee van de drie Duitsers met vakantie in het buitenland kunnen het er niet zonder hun dagblad stellen. Kopen zij het niet aan een krantenkiosk, dan laten zij het nasturen, om er zich gedurende gemiddeld een uur en zeven minuten van hun vakantiedag in te verdiepen.

Bron : Het Belang van Limburg
Het Laatste Nieuws
13/7/1971.

Persreus.

De man, die van de Times een van 's wereld beroemdste dagbladen maakte, is op 85-jarige leeftijd te Cannes overleden. Lord Astor of Hever had op vrij jonge leeftijd een fortuin geërfd en verwierf daarmee in 1922 de controle over het Londense blad.

Tot in 1966, toen hij het blad verkocht aan Lord Thomson, beïnvloedde hij sterk het karakter ervan en wist hij het steeds onafhankelijk te houden.

Toen de Britse regering in 1962 besliste dat de erfgenamen van in Groot-Brittannië overleden Britten successierechten moesten betalen op hun bezittingen in het buitenland, ging Lord Astor zich voor goed te Pegomas, bij Cannes, in Zuid-Frankrijk, vestigen.

In de eerste wereldoorlog was hem in Frankrijk een been afgezet geworden toen hij als kolonel op het front zwaar gewond werd.

Bron : Het Laatste Nieuws
22/7/1971.

Nu ook Duitse editie van "Osservatore Romano".

Van 15 september af verschijnt de "Osservatore Romano" eens per week in het Duits.

Het blad verschijnt thans elke dag in het Italiaans en heeft ook wekelijkse uitgaven in het Frans, het Spaans, het Portugees en het Engels.

Bron : Het Belang van Limburg
20/7/1971.

Osservatore Romano over de katholieke journalisten.

Het is de taak van de katholieke pers "een waarachtige, objectieve en duidelijke, en geen partijdige informatie en documentatie over de gebeurtenissen te geven". Dit schrijft de Jezuiet Enrico Baragli in een hoofdartikel van de Vatikaanse krant "Osservatore Romano". Bij het lezen van de bijdragen in katholieke tijdschriften der jongste tijd, valt op dat "men na een korte fase van vrijheid van het tweede Vatikaans concilie opnieuw de tijd van de inquisitie is ingetreden". Protesten van nationale en internationale katholieke congressen, zijn volgens de auteur een kenmerk voor deze tijd.

Bron : De Nieuwe Gids
23/8/1971.

Griekse perswet gewijzigd.

De Griekse regering deelde mede dat het wetsontwerp der liberalisering van de Griekse pers, waarvan de oorspronkelijke versie door journalisten en uitgevers zeer slecht was ontvangen, ingrijpend is gewijzigd.

Het wetsontwerp eiste aanvankelijk dat bij de berichtgeving "de hellenistische kristelijke traditie" als uitgangspunt zou worden genomen, een eis die ook zou gelden voor de in Griekenland geakkrediteerde buitenlandse korrespondenten.

Deze eis is in het herziene ontwerp echter vervallen. In de nieuwe versie van het wetsontwerp wordt van de journalisten slechts gevraagd dat ze hun plicht gewetensvol vervullen en onjuiste of kwaadaardige berichtgeving vermijden.

Ook de voorgenomen instelling van een ereraad, die overtredende journalisten zou kunnen beboeten of zelfs schorsen, komt te vervallen. In plaats daarvan zullen de journalisten nu zelf een disciplinaire kommissie gaan vormen.

Bron : De Standaard
20/8/1971.

"Persprofessioneel".

De benaming "journalist" gaat in Portugal verdwijnen. Zij zal worden vervangen door die van "persprofessioneel". Dat werd door het Portugees parlement besloten. Voor de eerste maal worden in Portugal de nieuwsbureaus beschouwd als persbedrijven met een wettelijk statuut.

Bron : Het Belang van Limburg
2/8/1971.

Israëlische pers wil vrijer zijn.

De redakties van de Israëlische dagbladen hebben besloten het persbeleid van de regering te gaan bestrijden teneinde "het recht van het publiek op het ontvangen van betrouwbare informatie te waarborgen".

De redakteuren wijzen erop dat het publiek vaak belangrijke ontwikkelingen moet vernemen via berichten die in het buitenland gepubliceerd worden en dan terugkomen in Israël.

De Israëlische legerleiding heeft het recht publikatie te verbieden van alles wat zij schadelijk acht voor de veiligheid van de staat -een bevoegdheid die in de praktijk vaak leidt tot een verbod van de publikatie van politiek nieuws.

De redakteuren zullen het contact met de regering bevorderen opdat zij vrij zullen zijn belangrijke ontwikkelingen in het Midden-Oosten op de voet te volgen in hun bladen.

Bron : Het Belang van Limburg
7/7/1971.

Look Magazine verdwijnt.

De uitgevers van Look Magazine hebben bekend gemaakt dat de uitgave van het blad met het nummer van 19 oktober wordt gestaakt.

Gradner Cowles, voorzitter van de directie en hoofdredacteur van Cowles Communications, noemde de stijgende kosten en vermindering van de inkomsten uit advertenties de hoofdoorzaken van de verdwijning van het blad.

Cowles zei dat Look 28 miljoen lezers telde en dat het blad in de eerste negen maanden meer succes had gehad bij de werving van abonnees dan ooit in zijn geschiedenis.

"Maar belangstelling van de zijde van de lezers voor een blad als Look is niet voldoende om het voortbestaan te verzekeren als het volume van de advertenties afneemt en de kosten stijgen", aldus Cowles.

Bron : De Tijd
Het Belang van Limburg
17/9/1971.

Krant die Ky steunt kan niet meer verschijnen

Het dagblad Lap Truong, dat doorgaans de mening van de Zuid-vietnamese vice-president Nguyen Cao Ky weergeeft, kan niet meer verschijnen, daar geen enkele onderneming het langer wil drukken.

Volgens de eigenaar hebben de drukkerijen die daartoe wel bereid waren, een anoniem dreigement ontvangen. Het blad had een oplage van 20.000. Er zijn in totaal 353 nummers verschenen, waarvan er 184 door het ministerie van buitenlandse zaken in beslag zijn genomen.

De eigenaar is 64 maal tot een geldboete veroordeeld.

Bron : NRC-Handelsblad
19/8/1971.

Kongres van Internationaal Persinstituut.

Op het kongres van het Internationale Persinstituut (IPI) te Helsinki heeft mevr. Helen Vlachos, de uit Griekenland verbannen krante-uitgeefster, verklaard dat de vrijheid van meningsuiting -"de ziel van een echte werkelijke krant" - geen terrein wint in deze zogenaamde progressieve wereld.

"Integendeel, men kan thans gegrond beweren dat de pers en de andere kommunikatiedia steeds meer onderdrukt worden", zo betoogde zij.

Op hetzelfde kongres drong premier Karjalainen van Finland aan op bescherming van de journalisten in oorlogszones, mensen die hij beschreef als "de ogen en oren van de wereld". Hij zegde tevens dat de regeringen een belangrijke rol spelen bij de bescherming van de arbeidsvoorwaarden van buitenlandse korrespondenten.

George Beebe, hoofdredakteur van het Amerikaanse blad "Miami Herald", zegde dat in vele Latijns-Amerikaanse landen de redakteuren in vrees leven voor hun regeringen. Ze zijn er bang voor represailles als ze iets schrijven wat de regering mishaagt. Beebe is voorzitter van de Interamerikaanse persassociatie.

Bron : Het Belang van Limburg
8/6/1971.

Tegenontwerp Europees statuut voor journalist.

Vertegenwoordigers van de beroepsunies voor journalisten van Italië, Frankrijk, West-Duitsland en België, waarbij zich afgevaardigden uit Oostenrijk en Zwitserland hebben gevoegd, hebben een tegenontwerp van Europees statuut voor het journalistenberoep uitgewerkt, dat zich kant tegen het ontwerp dat door de Europese commissie was opgesteld.

Het tegenontwerp belicht 3 beginselen :

- 1) Het beroep moet "open" blijven, d.w.z. niet onderworpen aan het even welke slagboom, bv. universitaire diploma's of een van het beroep vreemd vak.
- 2) Kandidaten moeten drie jaar stage doen, maar voor hen die gediplomeerd door een erkende journalistenschool zou twee jaar volstaan.
- 3) De journalistenkaart die in elk van de staten van de gemeenschap geldt, zou moeten gestandaardiseerd worden en elke lidstaat zou aan de journalisten van de andere partner-staten

dezelfde waarborgen omtrent de uitoefening van het beroep moeten verlenen.

Bron : Het Belang van Limburg
28/6/1971.

O M R O E P
=====

Nieuwe piraat voor Belgische kust ?

De kustvaarder Horizon wordt wellicht de nieuwe piratenzender voor de Belgische kust.

De Boomse reder Charles Caron heeft tegenover een Belgische krant bevestigd dat hij de Horizon in opdracht van een "financiële groep uit Zwitserland" heeft gekocht met de bedoeling ze om te bouwen tot zendschip. De reder overweegt de Horizon daarvoor naar Antwerpen of Zeebrugge over te brengen.

De Horizon moet de opvolger worden van de Uilenspiegel, die in december 1962 bij Breskens aan de grond liep en waarvan enige tijd geleden de resten zijn verwijderd.

Bron : De Tijd
8/9/1971.

Kleuren-TV in Nederland.

Nederland heeft reeds 250.000 toestellen voor kleuren-TV in gebruik. Sedert de kleuren TV er in 1967 van start ging, ging het aantal toestellen ieder jaar met reuzestappen vooruit.

Sinds 1967 waren het er reeds 10.000, einde 1968 : 30.000, einde 1969 : 100.000 en nu is men reeds aan de 250.000 toestellen.

Bron : Het Belang van Limburg
19/6/1971.

Voor een paar dollars meer.

Rien Bal (sportjournalist bij de vara en het Parool) is in de vs geweest en interesseerde zich daar o.m. voor de professional sporten. Hij komt in het Parool tot de conclusie dat de tv een grote rol speelt in het Amerikaanse sportleven. Uit zijn artikel hebben we de volgende cijfers overgenomen.

Het Amerikaans voetbal en honkbal ontvangen jaarlijks ieder zo'n 40 miljoen dollar uit tv-contracten. Basketbal 17 miljoen dollar in drie jaar. Het advertentietarief voor één minuut is bij honkbalwedstrijden 32.000 dollar.

Ter vergelijking : de totaal-inkomsten uit de professionele sportbeoefening bedragen 360 miljoen dollar per jaar.

Bron : Het Parool
19/6/1971.

Radio Veronica brengt weekblad.

Radio Veronica geeft met ingang van 1 september in magazine-formaat een minimaal 52 pagina's tellend weekblad uit onder de naam "192". De eerste keer had het blad, dat via ongeveer 1800 grammofoonplatenwinkels wordt verspreid, een oplage van 100.000 exemplaren. Het blad kan, aldus programmaleider en een der hoofdredacteurs Rob Out, gezien worden als een grote uitbreiding van het eerder wkekelijk uitgegeven vier pagina's grote blaadje. De uitgave van het nieuwe weekblad werd reeds lang voorbereid.

"192" is bedoeld als een vakblad voor de platenliefhebber. Onderwerpen, waarover voorts in "192" wordt geschreven zijn : sport, film, radio- en televisiezaken, en niet te vergeten : de muziek in al haar soorten en schakeringen. Ook zal het blad als spreekbuis van radio Veronica fungeren.

Bron : De Tijd
19/8/1971.

Geen Piraten meer.

De onberaden dynamietaanslag op het zendschip van Radio Noordsee, waarvoor de directeur en reclame-adviseur van Radio Veronica in arrest werden gezet, heeft de politieke kringen in Nederland

de rechtvaardiging aan de hand gedaan om de piratenzenders af te zweren. Na elf jaar getolereerde etherpiraterij en vijf kabinetten, die geen van alle het mes durfden te zetten in Nederlands populairste zenders, valt - dat is straks te verwachten - met de ratificatie van het Verdrag van Straatsburg, de laatste slag.

Maar Noordsee en Veronica geven zich niet gewonnen.

Noordsee wil via een gerechtelijke procedure tegen de staat der Nederlanden de opheffing trainieren. Konkurrent Veronica startte de actie "Veronica blijft... als u wilt", die de publieke opinie moet mobiliseren.

Bron : Belgische en Nederlandse
Dagbladen
juli 1971.

Nederland

Televisiekijken in het tweede kwartaal.

De gemiddelde kijkdichtheid voor Nederland 1 en 2 samen bedroeg in het tweede kwartaal van dit jaar 42 %, wat betekent dat er op elk tijdstip tussen 18.45 en 22.45 uur gemiddeld 4,2 miljoen mensen van 12 jaar en ouder naar de televisie zaten te kijken. Dit cijfer wijkt niet noemenswaardig af van de kijkdichtheid in het overeenkomstig kwartaal van 1970 (40 %).

Aldus blijkt uit het Continu Programma Onderzoek Televisie, dat het bureau Intomart in opdracht van de Afdeling Studie en Onderzoek van de N.O.S. uitvoerde in het tweede kwartaal van 1971.

Ten opzichte van het eerste kwartaal van 1971 trad de gebruikelijke seizoensdaling in de kijkdichtheid op: van 45 % naar 42 %. De gemiddelde kijkdichtheid voor de programma's op Nederland 1 was 27 % (vorig jaar 24 %), die voor Nederland 2 was 15 % (vorig jaar 16 %).

De kijktijdverdeling over beide zenders was nu 64 % voor Nederland 1 en 36 % voor Nederland 2. De verklaring hiervoor ligt hoofdzakelijk in de dalende belangstelling voor "Studio Sport" (op zondagavond, Nederland 2) tegen het einde van het kwartaal (einde voetbalcompetitie) en in het feit dat de AVRO met het o.a. nog steeds veel publiek trekkende "Peyton Place" in dit kwartaal op dinsdag het eerste net bezette.

In het tweede kwartaal van 1971 werden voor het eerst 12 t/m 14-jarigen in het onderzoek betrokken. Van de hele bevolking van 12 jaar en ouder maken zij 8 % uit, zodat hun kijkgedrag de

totaalcijfers slechts in geringe mate beïnvloedt. De 12 t/m 14-jarigen besteedden minder tijd aan televisiekijken dan de volwassenen, maar precies evenveel als de 15 t/m 19-jarigen en de 20 t/m 24-jarigen. De kijktijd van de jongste leeftijdsgroep was echter meer geconcentreerd in de eerste helft van de avond.

Bron : NOS
1 september 1971.

Schooltelevisie in Nederland.

5000 van de 8000 scholen voor basisonderwijs beschikken over een tv-toestel om de schooltelevisielessen te volgen. Door de veel moeilijker problematiek van de roosterindeling bij het voortgezet onderwijs is de deelneming daar geringer. Slechts 25 pct. van de 4000 scholen beschikt over een apparaat.

De grote toeneming van het aantal schooltelevisies is gekomen na 1968. Van het begin van de NOT in 1963 met 300 toestellen groeide dit aantal tot 1968 tot 900. In 1969 waren dat er al 1450 en 31 augustus dit jaar werd het 5000ste in Nunspeet geregistreerd. Sindsdien zijn er alweer 136 bijgekomen.

De aanwas gaat bij het r.k.-onderwijs (2127) sneller dan bij het openbaar (1748) en zeker dan bij het protestants-christelijk (1107). Regionaal gaat het zuiden voorop: in het noorden is een duidelijke achterstand.

Bron : Nieuwe Rotterdamse Courant,
14/9/1971.

Televisie in gemeenteraad.

Door middel van een gesloten televisiecircuit willen burgemeester en wethouders van Groningen belangstellenden die geen plaats meer kunnen krijgen op de publieke tribune in de gelegenheid stellen in de hal van het stadhuis de raadsvergaderingen op het televisiescherm te volgen.

De kosten worden geraamd op bijna 25.000 gulden.

Bron : De Tijd,
17/9/1971.

Hoger personeel Nederlandse Omroep georganiseerd.

Na ongeveer een jaar voorbereiding is medio september 1971 in Hilversum de vereniging Hoger Omroeperspersoneel officieel opgericht. De vereniging stelt zich ten doel de sociale en economische belangen van haar leden te behartigen en zodoende een bijdrage te leveren tot betere verhoudingen in het omroepbedrijf. Tot nu toe bestond er geen organisatie, die in het overleg tussen werkgevers en werknemers voor de belangen van deze categorie opkwam.

Bron : De Tijd
20/9/1971.

Nieuwe voorzitter AVRO.

Mr. M.J. Keyzer, oud-staatssecretaris van verkeer en waterstaat, werd op een ledenvergadering in Vlissingen tot voorzitter van de AVRO gekozen. Hij neemt de functie over van mr. L.H. Slotenmaker.

Bron : AVRO Persdienst,
september 1971.

De Britse ITV is gezond.

De Britse commerciële televisie (ITV) stelt het wel.. In de eerste zes maanden van vorig jaar verdiende de ITV 70 miljoen pond aan commercials. De pers adverteerde voor een gezamenlijk bedrag van 85 miljoen pond. In de eerste zes maanden van dit jaar echter noteerde de ITV 81 miljoen pond, de pers 86 miljoen. Voor de programma's is deze evolutie een goede zaak. Howard Thomas, directeur van de Thames TV, zegt dat men nu projecten op touw zet die men een jaar geleden nooit zou hebben aangedurfd.

Bron : Het Belang van Limburg,
9/8/1971.

Inspraak van T.V.-kijkers in Duitsland.

In Duitsland zullen de T.V.-kijkers binnenkort meer inspraak krijgen. Vorig jaar liet Werner Höfer, programmadirecteur van de WDR voor het derde net, zijn kijkvoer al op het beeldscherm bespreken door TV-kritici. Nu gaat hij ook andere kijkers die kans geven in een serie die de titel "Glashaus" krijgt. De andere omroepen hebben gelijkaardige plannen. De konsumenten hoeven

dan geen boze brieven meer te schrijven naar kranten of weekbladen; zij kunnen in de studio of via de telefoon hun aanmerkingen fris van de lever en onverbloemd ten beste geven.

Bron : Het Belang van Limburg,
16/8/1971.

Panama "beschermt" kinderen tegen radio en tv.

De Panamese overheid heeft bepaald dat kinderen 's avonds na acht uur niet naar de televisie mogen kijken of naar de radio luisteren.

Volgens de nieuwe censurbepalingen mogen radio- en tv-stations uitzendingen die als "uitsluitend voor volwassenen" zijn geclassificeerd niet vóór acht uur 's avonds de lucht insturen en moeten dergelijke programma's voorafgegaan worden door de mededeling dat kinderen niet mogen kijken of luisteren.

Op overtreding staan geldstraffen tot ongeveer 850 gulden voor de ouders wier kinderen het verbod overtreden. De helft van het bedrag is voor de aanbrengers.

De censurbepalingen houden voorts een volledig verbod in van uitzendingen die als "obsceen" of "totalitaire propaganda" worden beschouwd. Dit geldt zowel voor tv en radio als bioscopen en publikaties.

Bron : De Tijd,
22/7/1971.

Kleuren-T.V.

De concurrentie tussen de twee systemen voor kleurentelevisie, Pal en Secam, is nog steeds aan de gang. Landen die nog moeten kiezen tussen het Duitse en het Franse systeem zijn : Portugal, Griekenland, Italië en Albanië. De Westeuropese en de Skandinavische landen hebben inmiddels allemaal voor Pal geopteerd. Frankrijk, Luxemburg en Monaco zijn de enige uitzonderingen op de regel. De kommunistische landen hebben allemaal Secam. Joegoslavië heeft echter Pal en in Oost-Duitsland worden proefinstallaties nu ook met Pal uitgerust. Als Italië en Portugal dat voorbeeld volgen, dan is Frankrijk in het Westen totaal geïsoleerd op het gebied van kleurentelevisie.

Bron : Het Belang van Limburg,
16/8/1971.

Radio statistieken Zuid-Afrika.

Volgens het jaarverslag van de Zuid-afrikaanse radio - die Suid-Afrikaanse Uitsaai Korporasie - werden er vorig jaar 105.000 nieuwe radiolicenties genoteerd. Einde 1970 waren er in totaal 1.874.000 licenties tegen 1.770.486 in 1969.

In totaal ontvingen de verschillende diensten meer dan negen miljoen brieven van luisteraars, waarvan het grootste gedeelte, nl. 6.198.975 van niet-blanke luisteraars afkomstig waren.

Bron : Beelden,
september 1971.

Televisie in 1970.

Volgens "Broadcasting" en "Broadcasting Yearbook" waren er in 1970 231 miljoen televisietoestellen in de wereld in gebruik. De kijkkastendichtheid was als volgt te rangschikken :

Amerika	85 miljoen
USSR	25 miljoen
Japan	22,3 miljoen
Groot-Brittannië	20 miljoen
West-Duitsland	16,2 miljoen
Italië	9,1 miljoen
Frankrijk	9 miljoen
Canada	6,8 miljoen
Oost-Duitsland	4,3 miljoen
Spanje	3,6 miljoen
Polen	3,5 miljoen
Argentinië	3 miljoen
Tsjechoslovakije	2,8 miljoen
Australië	2,7 miljoen
Nederland	2,5 miljoen
Zweden	2,5 miljoen
België	2 miljoen
Hongarije	1,8 miljoen

Ongeveer 6.360 TV-stations waren in de lucht, waarvan 2.100 in het Verre-Oosten, 2.000 in West-Europa, 1.043 in de VS, 905 in Oost-Europa, 170 in Zuid-Amerika, 76 in Canada en 35 in Afrika.

In de VS kon ieder huisgezin minimum 2 programma's ontvangen; 77 % van de Amerikaanse TV-bezitters kon zelfs kiezen tussen 7 of meer stations.

Het aantal radiostations bedroeg zowat 12.900. De meeste daarvan zonden uit langs de middengolf of de korte golf. FM wint echter steeds meer veld.

Uiteraard moet men deze gegevens met een korreltje zout nemen. Toch geven de cijfers een vrij betrouwbaar beeld van de verhoudingen inzake radio en televisie op wereldschaal.

Bron : Belang van Limburg,
3/8/1971.

R E C L A M E
=====

Televisiereclame op de korrel.

De slechtste beïnvloeder van de jeugd is televisiereclame, zo staat te lezen in een verslag over de invloed van massamedia bestemd voor president Nixon.

Op zaterdagmorgen kijkt de helft van de Amerikaanse kinderen, tussen twee en elf jaar oud, naar de televisie. In die kinderkijktijd wordt vooral reclame gemaakt voor speelgoed en kindervoeding, met veel geluids- en beeldeffecten om de zaak nog aantrekkelijker te maken. Na vele klachten van ouders van ontevreden kinderen, die met hun speelgoed niet konden uitrichten wat zij op het scherm gezien hadden, heeft de vereniging van televisie- en radiostations reeds vrijwillig een einde gemaakt aan deze truceffecten.

Een van deze reclamefilmpjes was een aanprijzing voor "Wonder Bread" (wonderbrood) en schotelde de kinderen het volgende voor : Hoe groot wil je worden ? Bouw een sterk lichaam op. Een van de manieren om dat te doen, is te zorgen dat je met "Wonder Bread" de dagelijkse hoeveelheid calcium binnenkrijgt. Om deze hoeveelheid binnen te krijgen echter zouden de kinderen tussen 48 en 60 sneetjes "Wonder Bread" per dag hebben moeten eten...

De reclame-industrie in de Verenigde Staten wil nu zelf iets gaan doen aan de toenemende kritiek, die zij te verduren krijgt. Met vrijwillige zelfcontrole wil zij vooruit zijn op gebeurlijke regeringsmaatregelen tegen misleidende reclame.

Bron: Het Laatste Nieuws,
25/6/1971.

Neonreclame in Moskou.

De Russen zullen gebruik gaan maken van buitenlandse reclame-technieken om de straten en pleinen van Moskou op te luisteren.

De locoburgemeester van Moskou, Sergeï Kolomin, zei dit op een internationale tentoonstelling van reclametechnieken in Moskou, waaraan wordt deelgenomen door fabrikanten uit Oostenrijk, West-duitsland, Italië, Japan en Oost-Europa.

Winkels en hotels in de Russische hoofdstad maken reeds gebruik van neonreclame, maar in veel mindere mate dan in niet-communistische landen.

Bron : De Tijd,
3/9/1971.

P R O P A G A N D A
=====

De monsteruitgaven bij de Amerikaanse verkiezingen.

Om van Nixon een president te maken werd 1,75 miljard B.Fr. neergeteld.

Richard M. Nixon heeft 35 miljoen dollar (1,75 miljard Belg. fr.) uitgegeven om in 1968 tot president te worden gekozen. Dit is meer dan enige andere kandidaat in de Amerikaanse presidentsverkiezingen ooit voor een campagne heeft neergeteld. Dit staat te lezen in een studie getiteld "De financiering van de verkiezingen van 1968", die werd opgesteld door dr. Herbert Alexander, een deskundige op dit gebied.

In de studie wordt verder gezegd dat de kosten van de verkiezingscampagnes van alle kandidaten samen in 1968 het recordcijfer bereikten van 300 miljoen dollar, dat is 15 miljard Belg. fr. Het aandeel van de republikeinen hierin is het dubbele van dat van democraten.

In november 1968 gaf Nixon 1,25 miljard Belg. fr. aan zijn campagne uit, dat is evenveel als de twee presidentskandidaten in 1964 hadden neergeteld. De aanhangers van Nixon hebben in de campagne voor de conventie van de republikeinse partij nog eens 50 miljoen Belg. fr. bijgedragen ter ondersteuning van hun kandidaat.

Uit de studie blijkt verder dat de democratische kandidaat Humphrey slechts de helft heeft kunnen dekken van de kosten van zijn verkiezingscampagne in november. Hierdoor kreeg zijn partij een aanzienlijke schuld die nog steeds niet is afgelost.

De hoogste bijdrage door één persoon was afkomstig van de stiefmoeder van de gouverneur van New York, Nelson Rockefeller. Zij stelde 75 miljoen Belg. fr. ter beschikking voor de "mislukte" campagne van haar zoon om op de republikeinse conventie tot kandidaat te worden gekozen.

Rockefeller en de twee democraten Eugene McCarthy en Robert Kennedy gaven allen bijna of meer dan 500 miljoen uit voor hun campagnes. De aanhangers van Kennedy droegen bijna 50 miljoen Belg. fr. per week bij in de bliksemcampagne, die werd onderbroken door de moord op hun kandidaat.

Bron : Het Laatste Nieuws,
22/6/1971.

A L G E M E E N
=====

Veertig procent der jonge arbeiders leest nooit een krant.

Op verzoek van het bestuur voor lichamelijke opvoeding, sport en openluchtlevens verrichtte 't sociologisch instituut van de Vrije Universiteit Brussel een onderzoek betreffende de sportbeoefening van de jonge arbeiders en leerjongens. Een steekproef werd gedaan met 750 jonge arbeiders en arbeidsters en 150 leerjongens en -meisjes.

In "Open Deur" 1971, nr. 3, tijdschrift van het ministerie van Nederlandse Cultuur, deelt Frans van den Bossche enkele uitslagen van dit onderzoek mee.

Wat hun vrijetijdsbesteding in het algemeen betreft, werd vastgesteld dat 34,9 procent van de jonge arbeiders nooit een dagblad lezen (van de leerjongens 29,3 procent). In beide groepen lezen 56,5 procent een enkel dagblad. Meer dan 50 procent in beide groepen zijn nooit naar de bioscoop geweest. Slechts 36,3 procent van de jonge arbeiders en 47,4 procent van de leerjongens hebben een of meer boeken gelezen, de anderen lezen geen boeken. In beide groepen luisteren 60 procent dagelijks

naar de radio (de meest beluisterde stations zijn Europe-1 en Veronika). Ongeveer 47 procent in beide groepen kijken dagelijks naar de TV. 67,9 procent van de jonge arbeiders en 46,8 procent van de leerjongens zijn bij geen enkele vereniging aangesloten.

Bron : Het Belang van Limburg,
28/6/1971.

Les op tv.

Alle ministers van opvoeding dromen van nieuwe methoden om meer kinderen te laten leren met zo weinig mogelijk kosten. Maar onderwijstelevisie is zo'n wondermiddel niet. Daarover was men het wel eens toen onderwijs- en televisiedeskundigen onlangs te Saarbrücken daarover debatteerden op verzoek van de Duitse Unesco Commissie.

Vele onderwijsmensen, zo is daar gebleken, staan kritisch tegenover de televisie, omdat zij een vrije gedachtenwisseling tussen leerkracht en leerlingen onmogelijk maakt. Die leemte valt vooral op omdat men juist nu in scholen en universiteiten de oude manier van kennisverbreding betwist, waarbij een man spreekt en de anderen vlijtig aantekeningen maken. De televisie maakt dit passief luisterende gehoor nog eens ettelijke malen groter.

De opvoedende waarde van televisie wordt trouwens ook betwijfeld. Het was b.v. aardig om acteurs te gebruiken, in een gefilmde Engelse les, maar het stijf acteren trok de aandacht weg van het te leren woordgebruik.

Over de rol van de leraar tijdens een tv-les lopen de meningen nogal uiteen. Sommigen vinden dat het verkeerd is van hem een soort filmster te maken. Anderen zijn er echter van overtuigd dat de kijkers graag een vertrouwd gezicht zien op het scherm.

De grootste tegenstanders van televisielessen waren de televisiemensen zelf. Zij voelen er niet veel voor, dat kostbare televisietijd aan onderwijs wordt besteed. De videocassette, die binnenkort op de markt komt, kan waarschijnlijk gebruikt worden voor lessen, die jaar in jaar uit, weinig veranderen. De onderwijsuitzendingen in de morgenuren zouden volgens hen in elk geval moeten gebeuren wanneer er toch andere programma's zijn.

Bron : Het Laatste Nieuws,

"Vierkanaalsplaat"

Volgens "Le Monde" komt de Amerikaanse platenfirma CBS vóór het einde van het jaar op de proppen met vierkanaalsplaten. Die zijn in staat langs vier luidspreker boxen vier verschillende kanalen te reproduceren. Hetzelfde dus eigenlijk als de thans reeds bestaande - maar erg dure - vierspoors geluidbanden, die eveneens vier klankkasten - in vier hoeken van een ruimte opgesteld - nodig hebben om een optimaal effect te kunnen bereiken.

De vierkanaalsplaten zullen ongeveer 50 frank duurder worden dan de huidige. Het is vooral bedoeld om de grammofoonplaten-business een stimulans te geven nu het erin zit dat die industrie door het invoeren van videorecorders e.d. wat gaat tanen.

De vierkanaalsplaten zullen in viervoud afgetapt worden via een ronde V-vormige diamantnaald; indien men die naald niet gebruikt, bereikt men alleen een "ordinair" stereo-effect. Het "volledige" effect wordt langs die V-naald ook bereikt door een soort dekodeerinstallatie, die in staat is de speciale bewegingen van de naald op de plaat te scheiden van de gewone stereo-"lezing".

Wat ingewikkeld op het eerste gezicht, maar : het zit er wel in dat vooral popliefhebbers en mensen die graag hedendaagse elektronische muziek horen, van deze nieuwigheid - "kwadrifonie" geheten - zullen kunnen profiteren, omdat men daar geen storend gevoel ondergaat wanneer men ook nog klanken achter zich hoort. En dat zit er bij klassieke muziek wél in.

Bron : Het Belang van Limburg,
21/6/1971.

STEMMEN EN FEITEN
UIT DE
INTERNATIONALE MEDIWERELD

oktober 1971 - december 1971

Samenstelling :

Wim Van der biesen.

P E R S
=====

U.P.I. naar Brussel.

Het persbureau "United Press International" heeft de overplaatsing van haar Europese kantoren van Londen naar Brussel aangekondigd.

UPI behoudt te Londen een hoofdkantoor voor de geschreven en fotografische informatie in Groot-Brittannië. Dit kantoor zal ook het administratief centrum van het persbureau blijven voor het departement "Europa, Midden-Oosten en Afrika".

De verantwoordelijke redacteurs van de dagelijkse berichtgeving en van de fotodienst, alsook het personeel dat instaat voor de verbindingen zullen naar Brussel komen en de reorganisatie moet af zijn tegen 1 maart 1972.

Thomassen, voorzitter van UPI zei dat de ligging van Brussel doorslaggevend is geweest voor de geplande verhuis.

Humi, ondervoorzitter van het persbureau, zal te Londen blijven maar de hoofdredakteur van de algemene Europese berichtgeving, Daniel F. Gilmore, en zijn voornaamste adjunkt, F. Growald, zullen zich te Brussel vestigen. De nieuwe zetel te Brussel zal geleid worden door Patrick Harden, directeur van de Europese berichtgeving.

Bron : Het Belang van Limburg,
9/10/1971.

Journalist Willy Hofmans overleden.

Op dinsdag 9 november overleed plots de 58-jarige Willy Hofmans uit Lot, een van de bekendste verslaggevers van Het Volk.

Hij begon zijn loopbaan voor de oorlog bij "De Courant" van Pressa Catholica en kwam in 1946 in dienst van Het Volk als sportjournalist. Zijn degelijke bijdragen werden herhaalde malen met bijzondere prijzen bekroond.

Nadien ging Hofmans zich bezig houden met algemene reportages en vooral met ^{de} gerechtelijke kroniek.

Bron : De Standaard,
10-11/11/71.

Gazet van Antwerpen werd tachtig jaar.

Op 3 november 1891 verscheen het eerste nummer van de "Gazet van Antwerpen". Bij gelegenheid van deze tachtigste verjaardag publiceerde deze krant in haar jubileumnummer 2 extra pagina's, waarin naast een overzicht van de voorbije tachtig jaar kranteleven vooral de klemtoon wordt gelegd op het heden en de toekomst. Hoofdredakteur L. Meerts schetst de positie van de krant in deze snel evoluerende tijd, terwijl redakteur E. Winters uitvoerig de toekomstperspektieven op druktechnisch gebied belicht.

Sprekend over het "Achtjarenplan van een tachtigjarige" onderstreept Winters dat een dagbladbedrijf een zeer dynamisch en snel evoluerend bedrijf is dat voortdurend nieuwe technische mogelijkheden zoekt en toepast om "zichzelf te kunnen bijhouden".

Een moderne krant bevindt zich op de drempel van de computertijd, heeft feitelijk die drempel reeds overschreden.

Een studie heeft uitgewezen dat rekening dient te worden gehouden met een steeds volumineuzer krant, zodat hooguit binnen een achttal jaren het aantal bladzijden van de krant hoger ligt dan men met het huidige systeem en de tegenwoordige middelen tijdig door de drukpersen krijgt. Geleidelijk dient men dus over te schakelen naar een snellere en vooral betere drukwijze : fototype en een offsetkrant, waarbij vooral kleurenpagina's in de toekomst een nieuw uitzicht zullen krijgen.

Hoofdredakteur L. Meerts wijst erop dat de krant haar eigen identiteit ook in de volgende decennia wenst te behouden : "Als kristelijk, Vlaams en sociaal blad willen wij aan de nieuwe tijd meebouwen zonder ons echter door de huidige snelle evolutie te laten overrompelen of te laten beheersen. In die geest en met die identiteit willen wij ons eeuwfeest tegemoet gaan".

Bron : Het Belang van Limburg,
4/11/1971.

Nieuw weekblad "Vrijdag".

Het eerste nummer van het "alternatieve" Vlaamse magazine Vrijdag verscheen op vrijdag 19 november, op vijftig pagina's zonder publiciteit en met een zeer opvallende vormgeving. Het gebruikt de "wetenschappelijke" spelling. De directeur van het weekblad is Gaby Vandromme, die in de raad van beheer nog wordt bijgestaan door Ward Bosmans en hoofdredakteur Jos De Man. De kernredactie bestaat uit drie man : Henry Coenjaarts, Walter De Bock en Paul Goossens. Zowel de directeur als de redactie-

leden hebben voor enkele jaren een opmerkelijke rol gespeeld in de linkse studentenbeweging.

Behalve het vaste redakteursteam worden nog 48 losse medewerkers aangekondigd. De uitgeefster "SV Alternatieve Uitgeverij" wil een zeer nauw contact met haar lezerskring tot stand brengen, o.m. door het openstellen van een zogenoemde rode vrijdagtelefoon, het oprichten van gewestelijke lezersraden en het aanbieden van een zeer open lezersrubriek.

In zijn eerste hoofdartikel schrijft Jos De Man dat de burgerlijke pers voor een dilemma staat (enerzijds wil zij graag de kapitalistische waarden verdedigen (gedrag, volgzzaamheid en carrièrisme) maar om verkoopcijfers te boeken is zij aangewezen op het hanteren van het rel-aspekt en dus schokkend nieuws moet brengen. De "gedrilde" moderne mens (autoritaire school, repressie door tucht en straffen en zinledige eksamens) wil immers via sensatie, glamour en romantiek aan zijn bestaan ontsnappen. Vrijdag, aldus De Man, wil een derde weg bewandelen en, wars van alle sensatie, een blad maken van en voor minderheden die anders nooit aan het woord komen. De traditionele pers en de televisie geven immers "de indruk dat Vlaanderen één grote zwijgende meerderheid is".

Bron : De Standaard,
20-21/11/71.

Belgische prijs voor Schwoebel.

De prijs van de socialistische journalisten van België, is toegekend aan Jean Schwoebel van het Franse blad "Le Monde". De prijs wordt toegekend aan Belgen en buitenlanders die zich hebben ingezet voor de vrijheid van de pers en de democratisering van de voorlichting. De h. Schwoebel is promotor van de redactievenootschappen in de geschreven pers.

Bron : Het Laatste Nieuws,
22/12/1971.

Oudste weekblad van ons land stopt ermee.

Het oudste weekblad van Turnhout, en wellicht ook het oudste van het land, het Aankondigingsblad zal van 1 januari 1972 af niet meer verschijnen. De laatste cijfers die op het blad voorkomen, luiden : 136e jaargang, nr 52 dd. 25 december 1971.

Alhoewel het blad de laatste tijd, zowel redactioneel als technisch, geen hoge toppen scheerde, blijkt het wel enigszins betreurenswaardig dat een presentabel weekblad voor de Kempen een onmogelijke zaak blijkt te zijn, ondanks de behoeften welke er voorzeker bestaan.

Toen enkele jaren gekeden het blad door de huidige eigenaars werd aangekocht, engageerde het zich onmiddellijk in de plaatselijke en gewestelijke problemen. De redactie koos een sterk progressieve weg, hetgeen niet altijd in de smaak van het Turnhoutse publiek scheen te vallen. Hier ligt evenwel de oorzaak van het verdwijnen niet. Men kan ze veeleer zoeken in het overspoelen van de markt door gratis reclamebladen die het bestaan van een opinieweekblad onmogelijk maakt.

Bron : De Standaard,
28/12/1971.

De Limburger.

De fusie tussen de Nederlands-Limburgse dagbladen "De Maas- en Roerbode" in Roermond en "De Nieuwe Limburger" in Maastricht heeft op 1 oktober in konkreto zijn beslag gekregen door het verschijnen van de eerste gezamenlijke krant onder de naam "De Limburger". De nieuwe aanpak wordt bovendien geaksentueerd door een nieuwe kop op het linker gedeelte van de voorpagina, waardoor daar belangrijk meer nieuws kan worden geplaatst.

De gezamenlijke hoofdredactie (Roermond behoudt zijn eigen hoofdredactie) stelt in een speciaal kommentaar ondermeer vast : "Er wordt in de nieuwe omstandigheden van provinciale bladen veel meer verlangd dan vroeger. Zij moeten zowel in algemene als in regionale berichtgeving aan hoge eisen van lezers in alle schakeringen kunnen voldoen en zij moeten fungeren als forum, waarin meningen op elkaar kunnen botsen en waar ieder gehoor kan vinden, die iets zinnigs te zeggen heeft.

De hoofdredactie van "De Limburger" zegt alsnog in het kommentaar dat de provinciale bladen in redactioneel en technisch opzicht tegen die taak moeten zijn opgewassen. "Omdat dat in al te klein verband niet meer te verwezenlijken is, hebben onze kranten tot het vormen van een hecht gefundeerde eenheid besloten, daarmee een sterke grondslag leggend op een solide moderne opbouw van het dagbladwezen in Limburg".

Bron : Het Belang van Limburg,
2/10/1971.

Opbeuring voor "De Tijd" !

Het dagblad De Tijd heeft uitstel van executie gekregen. De beheerders van het bedrijf waar deze krant wordt uitgegeven hebben besloten "het beraad over de toekomst van De Tijd voorlopig voort te zetten in afwachting van een bedrijfsfonds voor de pers en andere eventuele regeringsmaatregelen". Het Nederlandse kabinet heeft namelijk besloten een bedrag van nagenoeg 70 miljoen fr. vrij te maken voor een bijzondere financiering van noodlijdende kranten. Aan de procedure moet echter nog een tijdlang gesleuteld worden.

Inmiddels heerst op de Tijd-redactie enige opluchting. Men zal zich herinneren dat de redakteurs een eigen aktie begonnen ("wij gaan door met de Tijd") toen zij in het afgelopen voorjaar vernamen dat hun krant zou dichtmoeten. Een spectaculaire aktie leverde sindsdien duizenden nieuwe abonnees op. Over een viertal weken verwacht men de 25.000ste nieuwe inschrijving.

Bron : De Standaard,
29/10/1971.

Weekblad Nieuwe Linie vecht voor zijn leven.

"De Nieuwe Linie moet verdwijnen tenzij er iets gebeurt. We staan, met een oplage van 23.900 eksemplaren, voor Nederland en België met de rug tegen de muur". Deze noodkreet verscheen woensdag op de voorpagina van het Nederlandse weekblad De Nieuwe Linie, dat onhoudbare verliezen tegemoet schijnt te gaan. Het blad zal de abonnementsprijs drastisch moeten verhogen en niettemin tienduizend abonnees bijwinnen, om te blijven voortbestaan.

Samen met de zorgelijke berichten over de levenskansen van andere weekbladen, De Groene en de Haagse Post, heerst dus opnieuw zwaar weer boven de Nederlandse pers.

De Nieuwe Linie ontsnapte in 1966 op het nippertje aan de dood, na een faillissement bij de bank Teixeira de Mattos. Maar er konden sinds die tijd geen reserves worden gevormd en de overwerkte redactieploeg (schrijvers, loopjongens, bedienden en telefonisten tegelijk) heeft een zeer diskreet salaris. Ofschoon dit jaar een stijging van het advertentiebestand werd geboekt (11 t.h.) stegen de exploitatiekosten nog veel sneller. Alleen al de duurdere PTT-tarieven zullen het blad dit jaar 25.000 gulden kosten. Hoofdredakteur Van den Boomen wijst erop dat, met het uitsterven van de dagbladpers, het bestaan van opiniebladen nog belangrijker wordt. Niettemin ondervinden wij dis-

criminatie inzake BTW, vergoedingen uit de STER-pot en post-tarieven.

Er werd nu ook een komitee gevormd dat de aanwas van de tien-duizend nieuwe lezers moet bevorderen.

Daarvan maken o.m. deel uit : wethouder Lammers (Amsterdam), kamerlid Hans van Mierlo (D' 66), PvdA-voorzitter André van der Louw en VARA-president Kloos.

Bron : De Standaard,
29/10/1971.

Nederlands dagblad opent de boeken.

Het Nederlandse dagblad "De Telegraaf" brengt zijn bedrijfsresultaten in het volle daglicht. Van 25 november af zullen de aandelen van de holdingsmaatschappij De Telegraaf op de Amsterdamse beurs worden genoteerd. Hierop vooruitlopend heeft het concern nu zijn jaarverslag bekendgemaakt.

De cijfers blijken aan de gunstige kant te zijn. De bedrijfs-winst in de eerste negen maanden van 1971 overtrof met 50 t.h. deze van de vergelijkbare periode van vorig jaar. Er wordt een dividend van 2 gulden in het vooruitzicht gesteld tegen 1,80 gulden vorig jaar.

Verwacht wordt dat het aantal abonnees in 1971 weerom met ongeveer 30.000 zal stijgen. De verhouding tussen advertentie- en abonnementsinkomsten heeft zich van 66:34 in 1970 gewijzigd tot 60:40 dit jaar.

De verschuiving wordt in De Telegraaf begroet als een verbetering van de structuur van het concern. De ontwikkeling begunstigt immers de financiële onafhankelijkheid van het blad en maakt het tevens minder conjunctuurgevoelig.

Bron : Het Laatste Nieuws,
17/11/1971.

Westduits katholiek weekblad verdwijnt.

De Westduitse bisschoppen hebben geen geld meer over voor het weekblad "Publik", dat dientengevolge deze week voor het laatst in de Westduitse kiosken verschenen is. Volgens de kerkvaders is het onverantwoord de ver in de rode cijfers belande

onderneming nog langer financieel te ondersteunen. Het is echter geen geheim dat het verdwijnen van "Publik" reeds lang op het verlanglijstje stond van vooral de konservatieven in de Westduitse rooms-katolieke kerk.

Bron : De Standaard,
18/11/1971.

Journalisten ontslagen in Bondsrepubliek.

Twee belangrijke funktionarissen van de Westduitse journalistenvereniging (DJU) werden door de direkties van de bladen waarbij zij werkten ontslagen.

De ontslagen journalisten zijn Eckart Spoo, korrespondent in München van de Links-liberale "Frankfurter Rundschau" en Barczynski, redakteur van de "Main-Echo".

Beide journalisten hadden zich bij de gedachtenwisseling tussen de journalistenvereniging en de bond van Westduitse dagbladuitgevers voor een wijziging in de structuur van het huidige krantenwezen uitgesproken en hadden zich verzet tegen de stelling dat de economische belangen van de uitgever voorrang moeten hebben boven de taak van de pers als instrument voor de voorlichting van het publiek.

Bron : De Standaard,
24/11/1971.

Nieuw Duits Persbureau.

Een nieuw Westduits persbureau -- de "Deutscher Depeschen Dienst", (D.D.D.) -- is op 1 december te middernacht beginnen werken. Het persbureau werd opgericht in verband met de opheffing op 30 november van de Duitstalige dienst van U.P.I. D.D.D. verzorgt ook de duitstalige dienst van het Franse A.F.P.

Bron : Het Belang van Limburg,
2/12/1971.

Franse kranten hebben het steeds moeilijker.

Het Parijse avondblad "Le Monde" wijdt een lange beschouwing aan "De Dagbladpers in gevaar", geschreven door Jacques Sauvageot. Gewezen wordt op de grote concurrentie die radio en televisie de krantenwereld aandoen. Advertenties nemen in de exploitatie van de kranten een steeds grotere plaats in. Bepaalde bladen leven voor honderd procent van advertenties; voor "Le Monde" bedraagt dat percentage zestig. Telkens als de nieuwste economische sektor tele-reklame gaat maken - vandaag de automobielenindustrie en morgen de uitgeverijen - betekent dit op korte of lange termijn een strop voor de dagbladen. Het vrije spel van de concurrentie, het economisch "laissez-faire" bedreigt op gevaarlijke manier de veelheid van kranten en bijgevolg de vrije meningsuiting. Gaan de kranten hun prijs verhogen tot zeventig centimeters per nummer, dan zal het een gevoelig verlies in de oplage betekenen. Van iedere zeventig centimes die de lezer thans reeds voor "Le Monde" betaalt, krijgt de krant er niet meer van dan eenentwintig en de rest, negenenvierzig centimes, gaat weg aan distributie en aan de niet verkochte exemplaren. Een krant tegen lage prijs is tegenwoordig een utopie, tenzij er twee of drie reuzen overblijven die zonder concurrentie onder elkaar de advertenties verdelen en zich van de prijs per exemplaar weinig behoeven aan te trekken. De dagbladpers in Frankrijk die direkt of indirekt afhankelijk is van staatshulp, ziet met grote ongerustheid nieuwe PTT-tarieven in de komende staatsbegroting. De krantenwereld in Frankrijk is de enige industrie die de belasting op de toegevoegde waarde niet mag aftrekken en die onderhevig is aan de loonbelasting. Men kan alleen maar hopen dat de overheid zich bewust wordt van de ernst van de toestand en maatregelen neemt om het getij te keren. Ook de beroepsorganisaties zelf moeten met een konstruktief programma voor de dag komen en voor zover dat hun mogelijk is een eind maken aan de politiek van dumping door gratis abonnementen of abonnementen tegen gereduceerde prijs. Tenslotte moeten ook de lezers zelf in aktie komen tenzij zij zich willen verlagen tot "een simpele kijker naar beelden op het scherm".

Bron : Het Belang van Limburg,
28/10/1971.

"Adios" voor kritisch Madrileens avondblad.
Wegens kritiek op het Franco-regime.

Een van Spanjes meest gedistingeerde en uitgesproken dagbladen, "Madrid", is op bevel van de regering gesloten. Het avondblad had een oplage van zeventigduizend, maar zijn lezerskring en

invloed waren naar verhouding veel groter.

Schendingen.

Het ministerie van Informatie heeft verklaard dat het tot deze aktie gedwongen was in verband met verscheidene schendingen van de Spaanse perswetten en met veronderstelde onregelmatigheden ten aanzien van het eigendomsrecht van de uitgeversmaatschappij. Volgens de verklaring was het ministerie zich er 'volledig van bewust, dat een dagblad een kultureel instituut is dat noodzakelijk is voor de samenleving", maar de wet moest worden gehoorzaamd.

"Madrid" zal tegen het verbod, dat voor een onbepaalde tijd is afgekondigd, in beroep gaan. Onder de kop "Adios", uitte het blad in zijn laatste nummer kritiek op de beslissing.

Reeds een keer tijdelijk gesloten.

Liberaal-gezinde Madrilenen zijn niet overtuigd door de verklaring van het ministerie. De afgelopen vijf jaar is de regering Franco een aantal malen vertoornd geraakt over de objektieve verslaggeving en de milde kritiek op het regime die "Madrid" leverde. De krant heeft wegens haar uitgesproken ideeën al eens een boete gekregen en is ook een keer tijdelijk gesloten.

Volgens welingelichte bronnen had de regering het blad eigenlijk willen laten voortbestaan, onder voorwaarde dat de hoofdredakteur Antonion Fontan en zijn kollege zouden worden vervangen door mensen die bereid waren het regime blind te volgen. De eigenaar, Calvo Serer, die niet in Spanje verblijft en naar men aanneemt in Duitsland in vrijwillige ballingschap verkeert, plaatste zich echter onwrikbaar achter zijn staf.

Bron : The Guardian,
Het Belang van Limburg,
27/11/1971.

Italiaanse regering steunt pers financieel.

Rome (AFP) - De Italiaanse regering keurde in de nacht van dinsdag op woensdag 'n wetsontwerp goed, dat een reeks maatregelen inhoudt van financiële aard met het doel de pers te steunen.

Na afloop van de bijeenkomst werd een communiqué uitgegeven, waarin het heeft dat de maatregelen onder meer behelzen fiscale verrichtingen, verlaging van post-, telegram- en telefoon-tarieven en verhoging van kredieten aan kulturele publikaties en aan Italiaanse berichtgeving aan het buitenland.

Een woordvoerder van het bureau van de Italiaanse premier gaf te kennen dat genoemde maatregelen ten doel hebben de dagbladpers te helpen bij het overwinnen van de huidige moeilijkheden.

Bron : De Standaard,
9/12/1971.

Kranten in Canada sluiten.

Twee grote kranten in Canada leggen er het bijltje bij neer. De 95 jaar oude "Toronto Telegram", op vier na de grootste krant van Canada wordt gewoon opgedoekt. De Telegram heeft in de laatste twee jaar ongeveer 2 miljoen dollar (100 miljoen B.Fr.) verloren. De grootste franstalige krant "La Presse" (225.000 eks.) heeft "voor onbepaalde tijd" de publikatie gestaakt, wegens uitzichtloze sociale moeilijkheden op het bedrijf.

Bron : De Standaard,
De Tijd,
29/10/1971.

Grote kranten gaan samen reeks stukken publiceren.

"Vier grote Europese kranten, "The Times" (Londen), "Le Monde" (Parijs), "Die Welt" (Hamburg) en "La Stampa" (Turijn) beginnen op 23 februari 1972 met een Europese samenwerking. Op die datum zullen de vier dagbladen een eerste gemeenschappelijk artikel brengen onder de titel "Vooruitzichten van Europa voor 1975", dat zal worden samengesteld onder de leiding van Le Monde. Dat verslag zal worden gevolgd door andere - gezamenlijke producties van de journalisten en medewerkers van de kranten.

De vier dagbladen hebben samen 5,3 miljoen lezers onder wie, volgens de Times, "de opinieleiders in de vier landen". Ondernemingen kunnen nu ook met één boeking in de vier bladen adverteren. Verder behouden de vier kranten elk hun eigen identiteit, aldus de Times.

Bron : De Standaard,
18/10/1971.

De pers in Europa.

De Raad van Europa overweegt aan de 17 aangesloten landen maatregelen aan te bevelen in verband met de samensmeltingen in de pers. Een comité van deskundigen is belast met de studie van deze aanbevelingen, maar vooraf, zo vernemen wij uit Straatsburg, gaat het contact opnemen met de betrokken beroepsorganisaties.

Het comité zal de persorganisaties vragen de invloeden te belichten, die volgens hen de vrije meningsuiting en de vrije berichtgeving kunnen aantasten. Daarbij wordt o.m. gedacht aan de vermindering van het aantal dagbladen, de samensmelting van kranten of het bestaan van persmonopolies.

De beroepsorganisaties zullen voorstellen kunnen doen over de noodzakelijkheid van economische steun aan de pers en de middelen om die steun te verlenen.

Begin volgend jaar zullen deskundigen van de Raad van Europa en van de internationale persorganisaties elkaar te Straatsburg ontmoeten.

Bron : Het Laatste Nieuws,
30/11/1971.

De pers in Amerika.

Ondanks de vele problemen waarmede de pers ook in de Verenigde Staten worstelt, zijn er aldaar nu 12 dagbladen meer dan in 1945. Toen waren er 1.749. In Amerika heeft men hoofdzakelijk plaatselijke en gewestelijke kranten. Eigenlijk is er maar een blad, dat werkelijk het hele land bestrijkt, dat is de "Wall Street Journal".

In de afgelopen drie jaar stegen de arbeidskosten voor de Amerikaanse dagbladen met 40 t.h., de papierkosten gingen in vijf jaar met 14 t.h. omhoog en de postverzendingskosten zullen in de komende vijf jaar met ruim 140 t.h. stijgen.

Amerika heeft 6.976 radiostations en 892 televisiestations. Van de televisiestations zijn er 696 commercieel en 196 niet-commercieel.

Bron : Het Laatste Nieuws,
26/11/1971.

O M R O E P
=====

Kommissie voor konsumptierubrieken bij BRT geïnstalleerd.

Op woensdag 27 oktober heeft minister van Nederlandse Cultuur Van Mechelen in het omroepcentrum te Schaarbeek de Raadgevende Kommissie voor konsumptierubrieken in de BRT geïnstalleerd.

De h. Verhulst, voorzitter van de raad van beheer van de BRT, wees op de problemen in verband met het bepalen van de zendtijd en op de juridische vraagstukken met betrekking op de rechtsverantwoordelijkheid van de BRT. Hij wenste een samenwerking met de RTB ten einde de kosten te beperken.

De commissie is samengesteld uit afgevaardigden van verbruikersverenigingen en van sociale organisaties. De hh. Van Rijckegem, hoogleraar aan de VUB, en Neirinck, lector aan de KUL, maken er ook deel van uit.

Bron : De Standaard,
Het Laatste Nieuws,
28/10/1971.

Monopolie B.R.T. doorbreken.

In Vlaams liberale kringen wordt sedert geruime tijd het standpunt verdedigd, dat een einde moet gemaakt worden aan het monopolie van de BRT. Daartoe wordt voorgesteld een ruimere zendtijd te verlenen aan stichtingen, een formule die nu beperkt is tot "ideologische gastprogramma's". Een gelijkaardige zienswijze heeft zich ook aan socialistische zijde ontwikkeld. Het socialistisch instituut voor radio en televisie heeft stelling gekozen in verband met de voorgenomen herziening van de wet op de radio's en de televisie. Het eist o.m. "uitbreiding van de zendtijd toegewezen aan zendingemachtigde verenigingen die instaan voor een totaalprogramma, dat alle programmasoorten en alle materies omvat; die buiten alle voorgedij hun uitzendingen op eigen aansprakelijkheid verzorgen en die een beroep kunnen doen op de technische en artistieke medewerking van het kaderpersoneel". Volgens het socialistisch instituut zouden de stichtingen dus niet alleen politieke en ideologische aangelegenheden behandelen, maar show, film, voetbal, toneel en zo meer kunnen programmeren. Deze formule gaat de richting uit

van een verzuiling, zoals men die in Nederland kent.

Het socialistisch instituut stelt ook eisen in verband met het beheer en het bestuur van de radio en de televisie: een filosofisch en ideologisch evenwicht op alle beslissingsniveau's en in het ganse personeelskader; verruiming van de inspraakmogelijkheid der kijk- en luistergemeenschappen door een uitbreiding van de raad van beheer.

Maar vooral is er de eis tot hervorming van de top. De socialisten zijn niet erg blij met de levenslange heerschappij van vast benoemde directeurs-generaal. Zij willen deze alleenmacht opvangen met een collegiale macht; een college van directeurs dat het hoogste uitvoeringsorgaan zou zijn onder het gezag van de raad van beheer; de voorzitter van dat college zou voor de duur van maximum vier jaar gekozen worden en de functie van topambtenaar vervullen.

Bron : Het Laatste Nieuws,
4-5/12/1971.

Nederlands Parlement tekent doodvonnis van Veronica en Radio Nordsee.

De dagen van de piratenzenders Veronica en radio Nordsee, die vanop de Noordzee hun programma's de ether insturen, lijken geteld te zijn. Het Nederlandse parlement is immers van plan het Verdrag van Straatburg te ondertekenen. Door dit verdrag wordt beoogd een einde te maken aan het piratenwerk. Tegen de uitzendingen zelf kan weliswaar niets ondernomen worden, maar het bevoorraden en herstellen van de zendschepen wordt strafbaar.

Van de 150 Tweede-Kamerleden zullen slechts enkelen zich tegen de ratificering van het verdrag verzetten. Dit bleek tijdens een parlamentsvergadering, waarop de standpunten der fracties werden bekendgemaakt.

Na de zomer van volgend jaar zullen Veronica en radio Nordsee dan ook zeer waarschijnlijk definitief verdwijnen.

Bron : Het Laatste Nieuws,
10/12/1971.

Enquete.

"Elseviers Magazine" publiceerde de resultaten van een opiniepeiling die het Nipo (Ned. Instituut voor Publieke Opinie en Marktonderzoek) eksklusief voor dit weekblad heeft gehouden. Tema van de enquête was de Nederlandse radio en televisie.

Over het algemeen blijken de Nederlanders nogal tevreden over hun zuilenbestel. 60 % is tegenstander van een nationale omroep zoals die o.m. in België bestaat. Ook de programma's vindt men doorgaans bevredigend.

De vraag welke omroep de beste televisieprogramma's brengt, werd als volgt beantwoord :

de Tros :	24 %
de Avro :	17 %
de NCRV :	17 %
de Vara :	15 %
de KRO :	8 %
de VPRO :	3 %

Deze eerste plaats van de Tros is bijzonder verrassend, al is er een verklaring voor : deze omroep legt de klemtoon op ontspanning en heeft geen aktualiteitenprogramma waarmee altijd een stel kijkers op de tenen getrapt worden.

Niettegenstaande de vaststelling dat heelwat kijkers zich aan sommige informatieve programma's ergeren, acht men zulke uitzendingen toch wenselijk. Slechts 21 % vindt dat er te veel aan informatie wordt gedaan en slechts 15 % kijkt er nooit of zelden naar. Van de vijf aktualiteitenprogramma's haalt "Brandpunt" de hoogste score :

"Brandpunt" (KRO)	33 %
"Avro's Televizier" :	25 %
"Achter het Nieuws" (Vara) :	24 %
"Hier en Nu" (NCRV) :	12 %
"Berichten uit de samenleving" (VPRO) :	2 %

Interessant is ook dat slechts 5 % van de KRO-leden en 4 % van de NCRV-leden van oordeel zijn dat er te veel godsdienstige elementen in de programma's van hun omroep zijn.

De Vara doet voor 1 op vier ondervraagden te veel aan politiek.

Mies Bouwman komt eens te meer als de aantrekkelijkste vrouwelijke TV-persoonlijkheid uit de computer. Zij haalt 37 % van de stemmen. Ageeth Scherphuis staat op de tweede plaats met slechts 7 %. Bij de mannelijke TV-persoonlijkheden haalt Willem Duys het met 14 % tegen Frits Thors (10 %) en Koos Postema (8 %).

Twee groepen die volgens vele ondervraagden op de beeldbuis stiefmoederlijk behandeld worden, zijn de kinderen en de huismoeders.

Vermelden we tenslotte nog dat de AVRO aan de top staat inzake radioprogramma's en dat deze omroep ook het meest gelezen programmabladd heeft. Uit nog andere gegevens blijkt eveneens dat de kwaliteit van de programma's van een omroep slechts zelden (in 23 % van de gevallen) het motief is voor lidmaatschap.

Bron : Het Belang van Limburg,
18/12/1971.

Kleur voor een op vier.

Zweden verwacht, dat volgend jaar een op vier gezinnen aldaar kleurentelevisie in huis heeft. Thans hebben al 16 op honderd gezinnen zo'n toestel, waarmee Zweden terzake verreweg aan de leiding staat in Europa.

Vergeleken bij de 460.000 kleurentelevisie-toestellen aldaar slaan onze 50.000 maar een pover figuur, te meer daar er meer Belgen zijn dan Zweden. Weliswaar dient toegegeven, dat Zweden al enkele jaren geleden met kleurentelevisie begon.

Bron : Het Laatste Nieuws,
27-28/11/1971.

A L G E M E E N =====

Partijen en Massamedia.

Wat zegden de verschillende politieke partijen over de massamedia in hun verkiezingsprogramma's naar aanleiding van de parlementsverkiezingen van 7 november 1971 ?

1. Christelijke Volkspartij (C.V.P.)

- Oprichting van een tweede TV-net in dienst van de volwassenvorming.
- Grotere inbreng van de vrije creativiteit en de kulturele organisaties in radio en TV.

2. Belgische Socialistische Partij (B.S.P.)
 - Persconcentratie door technische en financiële middelen verhinderer.
 - Pers en media zijn belangrijke onderhandelingspunten bij regeringsvorming.
 - Herstel van het ideologisch evenwicht op B.R.T.-R.T.B. en rekening houden met de weerspiegeling van de verschillende opinies.
 - Tweede TV-keten.
 - Geen radio- of TV-reklame.
 - Tegen de taboes in de programmering op BRT-RTB.
3. Partij voor Vrijheid en Vooruitgang (P.V.V.)
 - Tegen overdreven persconcentratie.
 - Belangrijk deel van radio- en TV-zendtijd ter beschikking stellen van "Stichtingen".
 - Geen TV-reklame zonder compensatie voor de pers.
 - Herziening Omroepbestel.
 - Tweede televisienet met educatieve opdracht.
 - Oprichting van een vrije zender overwegen.
4. Volksunie (VU)
 - Vertegenwoordiging van alle ideologische (ook volksnationalistische) en politieke strekkingen in BRT-raad.
 - Regeling van het "recht op antwoord" in de BRT.
 - BRT-personeelsbeleid op basis van bekwaamheid en bevoegdheid.
5. Communistische Partij (CP)
 - Vrije meningsuiting voor alle filosofische en ideologische strekkingen.
 - Terbeschikkingstelling van de daartoe vereiste middelen, als radio en T.V.

Bron : Het Laatste Nieuws
29/10/1971
De Standaard - 5/11/1971.

"Beroepsjournalist".

Het begrip "beroepsjournalist" dient in de E.E.G. wettelijk beschermd te worden. Dit is het besluit van een bijeenkomst van afgevaardigden van de journalistenverenigingen van de zes E.E.G. landen, plus Zwitserland en Oostenrijk, die woensdag in München beëindigd is.

De konferentie waaraan eveneens vertegenwoordigers van de E.E.G. commissie te Brussel deelnamen, had tot taak de betrekkingen onder de journalisten in de gemeenschap te koördineren.

Zoals de voorzitter van de Duitse persbond, Helmut Crous, meedeelde, is besloten dat een journalist na drie jaar beroepspraktijk de titel "beroepsjournalist" zal kunnen dragen.

Bron : Het Belang van Limburg,
25/11/1971.

Ophefmakende Nederlandse Uitvinding.
GOEDKOOP OPNEMEN MET VERAVISIE.

Zullen wij binnenkort een televisieprogramma kunnen vastleggen, een foto maken, muziek opnemen, zonder dat daar een magneetband of een film bij te pas komt ? Als wij geruchten mogen geloven, is het binnenkort zo ver. Het systeem zou bovendien minder dan een derde kosten van de toestellen, die thans gebruikt worden.

Veel is er nog niet bekend over deze "Veraviste". Wel is geweten, dat het ernst wordt. Want in ondernemingen als Telefunken en Philips werd al belangstelling getoond en sommigen zijn al afgezakt naar Voorburg, een voorstad van Den Haag, waar Veravisie ontdekt en ontwikkeld werd.

De uitvinders laten voorlopig nog niet veel los, omdat nog niet alle brevetten werden toegestaan. Wel weet men, dat met Veravisie vlugger en goedkoper foto's en films kunnen worden opgenomen. Het opnametoestel dat de videorecorder zou vervangen, is 30 cm breed, 35 cm. lang en 12 cm. hoog en zou tienduizend frank kosten. Voor zelfbouwers zou er zelfs duizend frank afgaan. Alleen is nog niet zeer duidelijk of met Veravisie ook kleurenbeelden kunnen worden opgenomen.

Bron : Het Laatste Nieuws,
4-5/11/1971.

BIBLIOGRAFIE

I. KORTE RECENSIES EN AANKONDIGINGEN.

Prof. Dr. J. VAN BUGGENHOUT, Jonge Generatie en Krant.
AIMAV, Brussel, 1971, 160 blz.

Op basis van een zeer omvangrijk onderzoek bij 5270 jongeren uit het Vlaamse land heeft Prof. Van Buggenhout de houding van de naar volwassenheid groeiende generatie tegenover de krant trachten te bepalen. Het uitvoerige inhoudsoverzicht op de eerste bladzijden geeft een vrij gedetailleerd beeld van de aspecten die in deze studie behandeld worden.

In het woord vooraf stellen wij vast dat Prof. Van Buggenhout o.a. toestemming heeft gekregen van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Onderwijs om de enquête af te nemen in het officieel onderwijs. Het doet ons genoegen dat dit Ministerie meer oog heeft gekregen voor het belang van dit soort wetenschappelijk onderzoek sinds 1961 toen een soortgelijke vraag van wijlen Prof. De Volder niet positief werd beantwoord.

Overtuigd van het grote sociaal-educatieve belang van het dagbladwezen voor ons maatschappelijk bestel en niet blind voor de huidige en toekomstige concurrentiedruk van andere grote massa-media, als weekbladen, radio en televisie is Prof. Van Buggenhout van mening dat kwaliteitsverbetering alléén het dagblad niet kan redden: als sociaal-psycholoog staat het voor hem vast dat de houding, de attitude van de huidige en toekomstige generatie tegenover de krant van nog groter belang is. De behoefte aan reële gegevens inzake de kennis en de houding van de jongere ten aanzien van de krant brachten Prof. Van Buggenhout en zijn studenten van de cursus en het practicum Sociale Psychologie ertoe een bescheiden steekproef hieromtrent uit te bouwen tot een monumentale enquête van 5270 personen van de toekomstige generatie.

In het eerste hoofdstuk geeft Prof. Van Buggenhout enkele beschouwingen over de krant in maatschappelijk verband en bespreekt hij zijn methode van onderzoek.

Hij vestigt daarin speciaal de aandacht op de psycho-sociale functie van de krant (en de andere communicatie-media) die bestaat in het tot stand brengen van interindividueel contact op nationaal en internationaal vlak. Van groot belang is eveneens de educatieve betekenis in deze tijd van noodzakelijke

permanente educatie. Hij onderstreept ook sterk de sleutelpositie die de verscheidenheid van dagbladen inneemt in een democratisch bestel en bekijkt met argwaan de fusies die deze verscheidenheid in opinie- en informatiebladen meer en meer in het gedrang brengt.

Met verwijzing naar de brede verspreiding van het dagblad in België (dagelijkse oplage van de Belgische Dagbladpers 2.300.000 exemplaren : 1 op 4 Belgen koopt dagelijks een krant die vanzelfsprekend door meerdere leden van het gezin gelezen wordt) stelt de schrijver dat naast de belangrijke verweermiddelen (kwaliteitsverbetering in de behartiging van de genoemde functies) waarover de krant in haar concurrentiestrijd beschikt, toch de trouw van haar lezerspubliek *conditio sine qua non* is van haar voortbestaan.

De methode van onderzoek komt slechts beknopt aan bod. De enquête werd afgenomen door (niet verder aangeduide) bevoegde medewerkers tussen 29 jan. en 4 mei 1968, dus vóór de mei-gebeurtenissen in de studentenwereld invloed konden uitoefenen, tenzij dan dat daarom werd afgezien van de in april-mei 1968 geplande enquête in het universitair onderwijs. Toch konden een aantal antwoorden van jongeren uit die sector in het onderzoek opgenomen worden: nl. die van de universitair en het Centrum voor Recruitering en Selectie, die uit de vooronderzoeken en die van de studenten van de Koninklijke Militaire School.

De actuele geldigheid der uitslagen van de in 1968 gehouden enquête wordt bevestigd door recente steekproeven die dezelfde tendens vertonen. Dit toont de stabiliteit aan in de houding van de jeugd tegenover het dagblad en beklemtoont de betrouwbaarheid van de resultaten van het onderzoek. Deze steekproeven worden niet nader omschreven en er komen verder ook geen verwijzingen naar uitslagen ervan in het boek voor.

Het monumentaal karakter van de enquête (5.270 ingevulde vragenlijsten) stelde problemen voor verwerking van de ingezamelde gegevens vanwege de beperkte middelen aan personeel en computer-verwerking.

Na verscheidene vooronderzoeken werd de definitieve vragenlijst opgesteld (in bijlage 1 integraal gepubliceerd), bestaande uit 46 vragen en 27 sub-vragen. Van deze 73 zijn er 45 gesloten vragen; de andere 20 zijn open vragen. De open-eind vraag-vorm, die de voordelen van beide soorten in belangrijke mate combineert, komt in de vragenlijst niet voor.

De gedrukte vragenlijst werd aan de jongeren ter hand gesteld, die deze zelf moesten invullen. Dit invullen duurde 45 à 60 minuten en geschiedde practisch altijd in collectief verband: op de scholen tijdens de lessen en voor de kandidaat-miliciens tijdens hun keuringsverblijf in het Centrum voor Recruitering en Selectie te Brussel (Klein Kasteeltje). Deze methode heeft

het grote voordeel dat een klein aantal medewerkers tijdens een beperkte periode een groot aantal vragenlijsten kan laten invullen. Beperkte wederzijdse beïnvloeding der respondenten komt hier echter meer voor dan bij individuele interviews.

De anonimiteit der vragenlijsten komt de openhartigheid der gegeven antwoorden ten goede.

De groep der 5270 ondervraagde jongeren wordt in twee subgroepen onderscheiden : nl. de studerende (72 %) en de niet-studerende jeugd (28 %). In dit opzicht beantwoordt de samenstelling van de ondervraagde groep op verre na niet aan die van de Vlaamse jeugdige bevolking (1).

De studerende jeugd bestaat uit 3801 personen en is afkomstig uit de verschillende takken van het onderwijs : hoger algemeen vormend onderwijs (46 %), kunstonderwijs (3 %), lager normaal-onderwijs (6 %), hoger secundair technisch en beroepsonderwijs (32 %), het niet-universitair en het universitair hoger onderwijs (13 %).

Hoewel wij niet over officiële statistieken of vergelijkbaar materiaal beschikken, hebben wij de indruk dat het aantal jongeren dat hoger secundair algemeen vormend onderwijs volgt sterk vertegenwoordigd is tegenover het veel kleinere aantal dat hoger secundair technisch of beroepsonderwijs volgt.

De verhouding tussen het aantal studerende jongens (57 %) en meisjes (43 %) lijkt heel wat dichter bij de werkelijkheid aan te sluiten (2).

-
- (1) In een in 1969 gehouden enquête kwamen wij tot de vaststelling dat van de Belgische jeugd van 16 t/m 20 jaar 53 % nog studeert en 42 % reeds een beroep uitoefent; de overige 5 % was in militaire dienst of gaf geen antwoord op deze vraag.

Deze enquête onderzocht eveneens de belangstelling voor het dagblad bij de Belgische jeugd van 16 t/m 20 jaar en werd uitgevoerd door het Centrum voor Communicatiewetenschappen (KUL) met de medewerking van het Centre des Techniques de Diffusion (UCL). Deze studie werd gepatroneerd door de Unie van de Katholieke Dagbladen van België, waar het in 1970 hierover verschenen rapport "Jeugd en Pers" verkrijgbaar is (Kunstlaan 38, 1040 Brussel).

- (2) In het onderzoek "Jeugd en Pers" stelden we vast dat de studerende jeugd tussen 16 en 20 jaar in heel België bestaat uit 56 % jongens en 44 % meisjes.

De leeftijd van de ondervraagde groep wordt pas in de slotbeschouwingen duidelijk aangegeven: tussen 15 en circa 23 jaar. Hierin worden drie categorieën onderscheiden: "minder dan 18 jaar", "18 tot en met 20 jaar" en "meer dan 20 jaar". Het doet ons enigszins vreemd aan dat de leeftijdsgroepen bij de studerende jeugd zo ingedeeld worden: we kunnen immers veronderstellen dat de meerderheid der laatste jaars van de middelbare school vóór de maand mei 18 jaar is geworden, zodat zij door deze scheiding afgezonderd worden van de minderheid van hun klasgenoten en de grote meerderheid van de middelbare schoolleerlingen en ondergebracht worden bij de groep die in meerderheid het middelbaar onderwijs achter de rug heeft: 18 t/m 20 jaar, hetgeen dan weer doet veronderstellen dat het aantal 18-jarigen heel wat groter is dan dat der 19- en 20-jarigen.

Gezien de verhouding tussen de drie onderscheiden leeftijdsgroepen:

minder dan 18 jaar	: 42 %
18 tot en met 20 jaar	: 45 %
meer dan 20 jaar	: 11 %

en anderzijds de reeds vermelde cijfers omtrent de onderwijsrichting, waarin de ondervraagden zich bevinden heb ik de indruk - die in het boek bevestigd noch ontkend wordt - dat de in het onderzoek opgenomen leerlingen uit het hoger middelbaar onderwijs (humaniora + technisch) niet gelijkmatig uit de drie hoogste klassen werden gerecruteerd, maar dat de laatste jaars bijzonder sterk vertegenwoordigd zijn en anderzijds dat de ondervraagden uit het hoger onderwijs naar verhouding minder in de eerste dan wel in de latere jaren studeren, aangezien daar toch wel het gros van de meer dan 20-jarigen gesitueerd zal moeten worden.

De onderwijsinstellingen (totaal 55), waar de enquête werd afgenomen, zijn geografisch verspreid over het hele Vlaamse land en gelegen in 40 verschillende gemeenten.

Deze instellingen worden onderscheiden in 22 officiële en 33 vrije instellingen. Het aantal ondervraagden, afkomstig uit beide stelsels is respectievelijk 45 % en 55 %. Men kan hierbij aantekenen dat geen enkele provinciale of gemeentelijke middelbare school werd opgenomen. Deze instellingen totaliseren immers toch altijd nog meer dan 10 % van de middelbare schoolbevolking.

De geënqueteerde officiële instellingen waren in doorsnee groter dan de vrije: gemiddeld leverde elke officiële 77 en elke vrije instelling 64 antwoordformulieren op.

Het onderzochte officieel onderwijs telde naar verhouding meer jongens en minder meisjes (60 % - 40 %) dan het vrij onderwijs (55 % - 45 %).

Hoewel de spreiding van de betrokken onderwijsinstellingen op grond van de rudimentaire gegevens, die daaromtrent in het boek voorkomen, als vrij goed kan worden beschouwd stellen we toch vast dat de verhouding der ondervraagde studerende jongeren wat betreft hun geografische spreiding per provincie duidelijke afwijkingen vertoont: Oost-Vlaanderen is sterk ondervertegenwoordigd, terwijl Vlaams Brabant en vooral Limburg zeker oververtegenwoordigd in deze groep voorkomen.

Blijven de gegeven opmerkingen over de samenstelling van de groep studerende jeugd nog binnen redelijke perken, dan kan er van representativiteit absoluut geen sprake meer zijn bij het bekijken van de samenstelling van de niet-studerende jeugd. Deze groep bestaat, zoals de auteur zelf zegt, "uit 1469 kandidaat-miliciens opgeroepen in het Centrum voor Recruitering en Selectie te Brussel (Klein Kasteeltje). Er zijn in de populatie van de niet-studerenden dus geen vrouwelijke deelnemers".

Wij kunnen de auteur begrijpen wanneer hij zegt dat het hem materieel onmogelijk was de enquête buiten school- of legerverband uit te breiden (en wij hebben daar respect voor omdat wij uit ervaring weten hoe moeilijk het is), maar dat neemt niet weg dat de representativiteit van de onderzochte groep t.a.v. de jeugdige Belgische bevolking met dit en volgend gebrek volkomen zoek is. Omdat de oproeping voor het Klein Kasteeltje aan de meeste Belgische jongens pas rond hun 18e verjaardag verstuurd wordt, is het vanzelfsprekend dat in de groep der niet-studerende jeugd praktisch geen jongens van minder dan 18 jaar voorkomen (1 %), zodat de jongens die vóór het bereiken van hun 18 jaar de schoolbanken vaarwel gezegd hebben ook niet in de geënquêteerde groep voorkomen.

Het gros van de niet-studerende jongeren is 18 à 20 jaar (74 %), terwijl 25 % ouder is dan 20 jaar, namelijk degenen die uitstel gevraagd en gekregen hebben, praktisch uitsluitend om hun studie af te maken. Deze laatsten staan samen met een belangrijk deel van de opgeroepen 18 t/m 20-jarigen (= praktisch allen die hoger middelbaar e.d. gevolgd hebben) op een keerpunt in hun leven: hun studie is achter de rug, maar zij hebben meestal nog geen definitieve betrekking. Op basis van de meegedeelde gegevens over doorlopen onderwijsvorm kan men deze groep ramen op 35 à 40.% van de niet-studerende jeugd. Dat betekent dat maximum 10 à 13 % van de hele ondervraagde groep in de maatschappij ingeschakeld is en dan nog uitsluitend jongens.

We stellen wel vast dat de doorlopen onderwijsvorm van de aanstaande recruten vrij goed de stand van zaken op ontwikkelingsniveau weerspiegelt, terwijl ook de geografische spreiding nauw aansluit bij de werkelijke bevolkingscijfers. Alleen West-Vlaanderen is merkbaar oververtegenwoordigd.

Het hoofdstuk waarin de vragenlijst en de samenstelling van de onderzochte groep werd behandeld kreeg vanzelfsprekend uitvoerige aandacht. De geldigheid immers van alle uitslagen wordt hierdoor gewogen.

Wij zullen in dit kader niet ingaan op de resultaten van het onderzoek zoals die in de hoofdstukken II t/m VIII naar voor worden gebracht. De antwoorden op de talrijke gestelde vragen worden daarin systematisch bij elkaar gebracht onder zeer goed gekozen titels.

De algemene interesse en het persoonlijk inzicht worden verduidelijkt aan de hand van de door de respondenten zelf geëstimeerde belangstelling voor het dagblad, hun mening over kennisverrijking, het putten van nuttige informatie, het bewaren van documentatie en andere vragen.

Zeër beknopt wordt de belangstelling voor de verschillende krantenrubrieken behandeld, waarna een interessant hoofdstuk volgt over de strekking van Belgische en identificatie van buitenlandse dagbladen en persagentschappen. De kennis van de jongeren hieromtrent is zo bedroevend dat daardoor weer eens duidelijk wordt aangetoond dat een vak, waarin deze en soortgelijke elementaire maatschappijkennis aan de orde komt, dringend noodzakelijk is, in ons onderwijssysteem.

In het hoofdstuk Politiek, de krant en de jongere toont de auteur aan dat de belangstelling voor de verschillende vormen van politieke berichtgeving in de krant niet gering is.

Bij de analyse van het krantenlezen komen tijdstip en frequentie, tijdsduur, regelmatigheid en wijze van dagblad lezen aan bod, naast de illustraties in en het formaat van de krant.

Na een hoofdstuk over het lezen van twee of meer verschillende kranten komt tenslotte de jeugdproblematiek en de invloed van de T.V. op het krantenlezen aan de beurt, waar blijkt dat de ondervraagde jongeren niet zo pessimistisch zijn voor de toekomst van het dagblad.

De commentaar bij de grote hoeveelheid cijfermateriaal die in deze hoofdstukken zit, is zeer beknopt, helder en vlot, zodat het een aangenaam leesbaar boek is geworden.

Nochtans menen we daarbij nog volgende algemene opmerkingen te moeten maken.

Alle uitslagen worden uitsluitend gegeven in procenten zonder mededeling van absolute aantallen. Dit vermijdt een overvloed van cijfers en maakt vele vergelijkingen zeer eenvoudig. Het doet echter enigszins vreemd aan wanneer men in eenzelfde tabel vindt :

- a) de totaal-uitslagen
- b) de uitslagen onderscheiden voor jongens en meisjes, die samen het totaal vormen
- c) de uitslagen onderscheiden naar studerende en niet-studerende jongeren die samen ook weer het totaal vormen
- d) de uitslagen onderscheiden naar de drie bovengenoemde leeftijdsgroepen, die samen het totaal vormen
- e) de uitslagen onderscheiden naar de gevolgde studie-richting der jongeren die samen slechts het totaal der studerende jongeren vormen en niet het algemeen totaal.

Wanneer in zo'n tabel absolute cijfers gebruikt worden is het onmiddellijk duidelijk dat de uitslagen onder a), b), c) en d) betrekking hebben op de hele groep, terwijl e) alleen maar betrekking heeft op een gedeelte. Bij een uitsluitend gebruik van percentages leest men er gemakkelijk overheen.

Bij de bespreking van de steekproef heeft de auteur zelf er op gewezen dat vanwege het feit zijn ondervraagde groep niet-meer-studerende jeugd uitsluitend bestaat uit jongens (kandidaat-dienstplichtigen) en dat we "hiermee rekening dienen te houden bij de interpretatie van sommige gemiddelden voor de gehele proefgroep" (blz. 21). Dit mocht wel wat sterker worden uitgedrukt : immers daardoor wordt de verhouding tussen jongens en meisjes 69 % tegen 31 %, hetgeen in alle totaaluitslagen een doorwegende betekenis geeft aan de groep jongens. Uitzonderlijk wordt er eens op gewezen maar nergens getracht, zelfs niet voor resultaten met specifieke verschillen tussen jongens en meisjes, om een correctie uit te voeren door middel van gewogen gemiddelden.

En niet alleen het mannelijk element weegt sterk afwijkend door in dit onderzoek. Bij de hierboven aangeduide veel voorkomende onderscheidingen zitten verschillende minder opvallende maar niet minder ingrijpende afwijkingen. Wanneer bij voorbeeld uitslagen gegeven worden per leeftijdsgroep worden de geconstateerde correlaties voorgesteld als onmiddellijk verband houdend met de leeftijd. Dat is echter zeer fragwürdig als men bedenkt dat de verhouding in deze categorieën tussen jongens en meisjes ligt als volgt :

	jongens	meisjes	samen
minder dan 18 jaar	54 %	46 %	100 %
18 tot en met 20 jaar	74 %	26 %	100 %
Meer dan 20 jaar	84 %	16 %	100 %

Met deze cijfers (die niet in het boek voorkomen, maar door eigen berekening op basis van wel meegedeelde cijfers samengesteld) voor ogen blijkt duidelijk dat een geconstateerd verschil tussen de leeftijdsgroepen minstens evenzeer verband kan houden met een verschil tussen jongens en meisjes dan met een verschil tussen leeftijdsgroepen.

Een soortgelijk voorbeeld, dat de aandachtige lezer altijd door in zijn achterhoofd dient te houden omdat er ook maar zelden de aandacht op gevestigd wordt, is dat de vastgestelde verschillen tussen studerende en niet-studerende jeugd minstens evenzeer verband kunnen houden met het geslacht, omdat de studerende groep bestaat uit 43 % meisjes en 57 % jongens en de niet-studerende groep uit 100 % jongens.

Ook de leeftijd kan in het onderscheid studerende en niet-studerende jongeren onopvallend een belangrijke rol spelen :

	-18 jaar	18 t/m 20	+20 jaar	samen
studerende jeugd	44 %	45 %	11 %	100 %
niet-studerende jeugd	1 %	74 %	25 %	100 %

Omgekeerd kan natuurlijk even goed bij geconstateerde verschillen tussen leeftijdsgroepen niet alleen (zoals reeds gezegd de sterk variabele verhouding tussen de geslachten, maar evengoed het al of niet meer student-zijn een rol spelen.

Deze vicieuze cirkel blijft immers aanwezig omdat de groep zoals ze door Prof. Van Buggenhout werd samengebracht nergens representatief is voor welke groep dan ook. De enorme hoeveelheid cijfermateriaal die door hem hiervoor werd bijeengebracht kan daar niets aan verhelpen (vgl. blz. 10).

Naar mijn mening ware het dan ook veel beter geweest dat de hier behandelde groep van 5270 ondervraagden niet als één geheel was beschouwd. Mits enige correcties zit hier waarschijnlijk wel een representatieve steekproef in van de hogere afdelingen van het secundair onderwijs in Vlaanderen. De vaststellingen op grond daarvan zouden dan als representatief voor die groep geponeerd kunnen worden. En wellicht zou dan hier en daar nog wel een interessante vergelijking gegeven kunnen worden met de groep overige ondervraagden.

Ondanks deze kritiek kon F. Ver. in zijn bespreking van dit boek (1) terecht insinueren dat de globale resultaten van dit onderzoek in dezelfde richting wezen als die van het onderzoek "Jeugd en Pers", dat door de Unie van de Katholieke Dagbladen werd gepatroneerd (2).

(1) De Standaard, 17 mei 1971, blz. 12.

(2) De heer F. Ver. wijst in genoemd artikel op een z.i. opvallend verschil tussen beide enquêtes : volgens deze van Prof. Van Buggenhout zouden de jongeren aanzienlijk minder belangstelling hebben voor reclame en publiciteit dan volgens het onderzoek "Jeugd en Pers". Dit is gemakkelijk verklaarbaar : voor "Jeugd en Pers" was representativiteit

Dit is verklaarbaar door het feit dat in de totaliteit van de door Prof. Van Buggenhout onderzochte groep voldoende differentiatie aanwezig is om globaal grotendeels identieke resultaten te geven. De moeilijkheden beginnen echter pas daar waar men verband tracht te leggen tussen bepaalde identificatiegegevens en variaties in de uitslagen.

Wij kunnen echter zonder voorbehoud de belangrijkste algemene slotconclusies van Prof. Van Buggenhout bijtreden : bij de overgrote meerderheid der jongeren bestaat een grote belangstelling voor het dagblad, hetgeen een optimistisch vooruitzicht voor de dagbladpers inhoudt, indien zij er in slaagt deze interesse te bewaren. De jongeren blijken veel belangstelling te hebben voor de rubrieken TV-programma's en plaatselijk nieuws (en hier mochten nog wel enkele rubrieken meer vermeld worden), maar weinig voor kunst en cultuur. Daarom moet het onderwijs ingeschakeld worden om iedere mens een minimum culturele vorming te geven. Het onderwijs heeft eveneens tot taak de jongeren de nodige middelen mee te geven om de enorme informatiestroom in de moderne maatschappij op oordeelkundige wijze te verwerken en daardoor ook de ontwikkeling van de maatschappij voortdurend bij te houden.

A. HENDRIKS.

(.../...) de enige leidraad voor de keuze der respondenten, waardoor er naar verhouding veel meer niet-studerende jongeren in het onderzoek werden opgenomen. Ook in de resultaten van Prof. Van Buggenhout heeft de groep der niet-studerenden veel meer belangstelling voor advertenties en reclame dan de studerende groep, maar dat komt niet uit de verf, omdat deze groep slechts 28 % van het totaal vormt tegen bij "Jeugd en Pers" 45 %. Bovendien werden in dit laatste onderzoek inzake publiciteit veel verder gedetailleerde vragen gesteld, die altijd hogere resultaten geven dan algemene vragen.

Anne PLUVINAGE-PATERNOSTRE, L'Adolescent et sa presse.
Analyse de continu des publications
destinées aux jeunes.

Nr. 2, Cahiers d'étude de sociologie culturelle.
Production du Centre d'étude de Techniques de Diffusion Collec-
tive. Editions de l'Institut de Sociologie, Université de
Bruxelles, Brussel, z.j., 112 blz.

De jongeren van 15 tot 20 jaar vormen een belangrijke groep in onze maatschappij, niet enkel vanwege hun aantal (+ 10 % van de bevolking) of hun economische macht (die niet te verwaarlozen is, maar toch veel kleiner dan die van oudere bevolkingsgroepen), maar vooral omdat zij als een voor de toekomst zeer belangrijke groep (willen) beschouwd worden.

Naast verschillende andere voor deze groep bestemde dingen bestaat er ook een pers, die zich specifiek tot hen wil richten en er blijkbaar in slaagt belangrijke oplage-cijfers te bereiken.

Of men nu van mening is dat de behoeften van deze jeugd deze pers in het leven geroepen hebben, dan wel dat managers deze pers geschapen hebben en met alle middelen in stand houden (economisch rendabel wel te verstaan), het verschijnsel zelf is interessant genoeg om het eens van naderbij te bekijken.

Mevr. Pluvinage-Paternostre heeft daartoe 19 publicaties van deze aard bijeengebracht, die samen een oplage-cijfer van + 2.700.000 ex. per maand bereiken (1).

-
- (1) De 19 bestaan uit 10 Franse, die in België in 1965 verkrijgbaar waren, 5 Belgische (2 franstalige en 3 tweetalige) en 1 Italiaans, 1 Engels, 1 Noord-Amerikaans en 1 Nederlands tijdschrift. De meeste hiervan zijn maandbladen. Dit zijn de titels : Bonjour les Amis (Fr.), Bonjour les Etoiles (Fr.) Chansons pour tous (B.-franst.), Ciao Amici (It.), Formidable (Fr.), Juke-Box (B.-tweet.), Mademoiselle Age Tendre (Fr.), Moins vingt (Fr.), Music Magazine (B.-franst.), Nous les Garçons et les Filles (Fr.), Pick-Up (B.-tweet.), Rallye Jeunesse (Fr.), Rave (Eng.), Salut les Copains (Fr.), Sixteen (USA), Teenbeat (Ned.), Top Réalités (Fr.), Twist (B.-tweet.) en Vingt Ans Magazine (Fr.).

Het was niet altijd even gemakkelijk een duidelijk onderscheid te maken tussen kinder-, jeugd- en volwassenen-publicaties, maar aan de hand van presentatie, inhoud en periodiciteit heeft de auteur eenvormige criteria opgesteld, die leidden tot de selectie.

Bij deze 19 bladen zijn er 5 met een oplage van meer dan 200.000 exemplaren per maand (b.v. Salut les Copains : 1.040.000 !): 4 met een oplage tussen 100.000 en 200.000 en 6 met een kleinere of onbekende oplage. Van de overige 4 (niet-Belgische of niet-Franse) worden geen oplage-cijfers gegeven.

Er zijn twee bladen bij met een duidelijk filosofisch-ideologische basis : Rallye Jeunesse is van christelijke huize en Nous les Garçons et les Filles is bestemd voor de jongeren van de Franse Communistische Partij; dan zijn er nog een paar met culturele ambities, maar veruit de meesten geven de indruk dat commerciële redenen de leidraad zijn.

Methode van onderzoek.

Deze bestaat uit een kwantitatieve en een kwalitatieve analyse van een staal van genoemde publicaties gedurende het jaar 1965. De bedoeling was alle nummers van 1965 te ontleden, maar omdat dit werk materieel niet kon worden uitgevoerd, heeft de auteur zich ertoe beperkt van 5 publicaties (1) de hele jaargang 1965 te analyseren en van de overige 14 slechts één nummer van 1965.

Hoewel men over deze keuze van mening kan verschillen, toch kan men die billijken indien men zich er voor hoedt de resultaten van deze 5 als representatief voor de (franstalige) jongeren te beschouwen. De auteur doet dit zelf trouwens ook niet.

Voor een omschrijving en verantwoording van de inhoudsanalyse zelf verwijst de auteur - terecht - naar andere publicaties van het Centre d'Etude des Techniques de Diffusion van de U.L.B. Deze methode werd trouwens ook reeds in studies van het Centrum voor Communicatiewetenschappen van de K.U.L. toegepast evenals in talrijke buitenlandse publicaties. De auteur past ze hier voor de eerste maal toe op de jongerenpers.

(1) Deze 5 zijn : Juke-Box (B.-tweet.), Mademoiselle Age Tendre (Fr.), Salut les Copains (Fr.), Nous les Garçons et les Filles (Fr.) en Rallye Jeunesse (Fr.).

De inhoudsanalyse bestaat dus uit een kwantitatief en kwalitatief deel. Langs de kwantitatieve ontleding wil men aan de hand van gemeten en getelde gegevens over een aantal (vooraf kwalitatief bepaalde) categorieën vergelijkingen maken : b.v. de verhouding tussen de totale gedrukte oppervlakte en deze besteed aan publiciteit. Deze verhouding geeft niet alleen interessante informatie over het blad zelf (i.e. in hoeverre de publiciteit mede de uitgave van het blad betaalt) maar ook in vergelijking met deze verhouding bij andere bladen.

De kwalitatieve analyse heeft tot doel de oriëntatie van een blad te ontdekken aan de hand van bepaalde thema's, eigennamen van personen, culturele activiteiten, e.d., waarvan men telt hoeveel keer zij voorkomen, in welke context e.d.

Kwantitatieve Analyse.

Op basis van de meting van de gedrukte oppervlakte komt de auteur hier tot een aantal interessante vaststellingen. De totale gedrukte oppervlakte van de verschillende jongeren bladen loopt sterk uiteen en vertoont een sterke correlatie met het oplage-cijfer, d.w.z. dat de omvangrijke tijdschriften ook grote oplage-cijfers kennen en dat de minder volumineuze meestal ook heel wat lagere verspreidingsaantallen boeken.

De publiciteit die de verschillende bladen (kunnen) opnemen, verschilt ook enorm: voor een drietal ervan is dat ruim 1/4 van het volume; voor 9 van de 19 ligt dat tussen 15 en 20 %, terwijl de overige % weinig of practisch geen publiciteit hebben. Dat dit financiële implicaties heeft is duidelijk, maar de auteur gaat er verder niet op in.

Al de overige inhoud van deze jong-bladen neemt de auteur samen onder de term redactionele oppervlakte (red. opp.) en onderscheidt hierin 4 onderdelen :

- 1 - het weergeven van liedjesteksten
- 2 - het volgen van hitparades
- 3 - administratieve inlichtingen, inhoudstafel, e.d.
- 4 - artikelen.

De eerste 3 zijn kwantitatief niet belangrijk : gemiddeld over de 19 onderzochte bladen wordt er samen amper 3 % van de red. opp. aan besteed. Het valt echter wel op dat slechts 6 jongerenbladen liedjesteksten afdrukken en eveneens slechts de hitparades op de voet volgen. Kennelijk is dit geen conditio sine qua non voor deze pers.

De rubriek artikelen vormt kwantitatief het leeuwenandeel (gemiddeld 97 %) van de red. opp. en wordt door de auteur in 4 sectoren onderscheiden :

- a) opiniërende artikelen (over de 19 bladen gemiddeld 3,3 % van de red. opp.)
- b) informatieve artikelen (over de 19 bladen gemiddeld 55,3 % van de red. opp.)
- c) dienstverlenende artikelen (over de 19 bladen gemiddeld 14,3 % van de red. opp.)
- d) ontspannende artikelen (over de 19 bladen gemiddeld 23,9 % van de red. opp.).

Het is interessant te volgen hoe de verhouding tussen deze 4 sectoren zeer sterk varieert van blad tot blad: een paar bladen durven royaal opiniërende artikelen te publiceren terwijl de meeste zich niet op dat terrein wagen. Dit geldt evenzeer voor de andere sectoren.

Deze 4 sectoren worden vervolgens opnieuw onderverdeeld naar een (kleiner of groter) aantal onderwerpen dat erin aan bod komt met telkens de relatieve oppervlakte-cijfers.

Het zou veel te veel plaats vergen om hier de belangrijkste vaststellingen van deze oppervlakte-vergelijkingen weer te geven. Wel merken we hierbij op dat alle door de auteur gemaakte onderscheidingen niet even zinvol zijn en dat zij - zoals zij zelf trouwens toegeeft - het onderscheid niet altijd even gemakkelijk te maken is. Haar zeer gedetailleerde werkwijze maakt het de lezer echter mogelijk bepaalde onderdelen samen te nemen, waar hem dit nuttig voorkomt, terwijl het omgekeerde niet mogelijk zou zijn indien de auteur de gegevens minder gedetailleerd zou hebben weergegeven.

Naast deze onderverdeling van de oppervlakte-meting naar behandelde onderwerpen, heeft de auteur elk van deze vier sectoren eveneens kwantitatief bestudeerd naar de opmaak, waarbij zij onderscheid maakt tussen de oppervlakte besteed aan tekst, titels, illustraties en blanco-ruimten.

Hieruit komt duidelijk naar voor dat we hier met een geïllustreerde pers te doen hebben: immers gemiddeld over de 19 bladen wordt 54,9 % van de artikeloppervlakte besteed aan illustraties. Bij sommige bladen loopt dit percentage aanzienlijk hoger op zodat het kijkbladen worden, maar er zijn er ook een paar die er ver onder blijven en vooral bedoeld zijn om gelezen te worden.

Kwalitatieve analyse.

Kan men bij de kwantitatieve analyse verschillen van mening over welke sectoren en onderwerpen al of niet onderscheiden dienen te worden, dan is zulks nog meer het geval bij de kwalita-

tieve analyse, waar men aan de hand van de frequentie van thema's bepaalde oriëntaties tracht vast te leggen. Men kan bij de keuze van de thema's nooit volledig zijn en men beperkt zich tot de voornaamste (maar over welke de voornaamste zijn kan men gemakkelijk van mening verschillen) en laat noodzakelijk een aantal andere vallen, zelfs al voorziet men een categorie "diversen".

Toch moet worden vastgesteld dat de auteur een tiental goed gekozen maar brede thema's hanteert, waardoor een vrij duidelijk beeld van de verschillende bladen naar voor komt. Het is ook duidelijk dat de gekozen thema's niet identiek kunnen zijn voor het publicitair gedeelte, de lezersrubriek en de artikelen. Voor alle delen vind ik de gedane keuze aanvaardbaar.

In het tweede deel van de kwalitatieve analyse wordt gewerkt met het tellen van eigen namen van vedetten, auto's- en motormerken, culturele activiteiten en beroepen. Vooral "culturele activiteiten" zijn moeilijk af te bakenen: de auteur rekent hieronder platen, films, radio- en tv-uitzendingen en "Oeuvres littéraires, Artistiques-Spectacles". Gezien de inhoud van de onderzochte bladen is deze keuze wellicht verantwoord. Dat vooral (dure) automerken voorkomen in de tekst, terwijl de publiciteit bijna uitsluitend motor- of goedkope automerken vermeldt is een van de talrijke interessante vaststellingen, die mede leiden tot de conclusie dat het publiciteitsgedeelte veel nauwer aansluit bij de realiteit van een meestal beperkte beurs, terwijl de teksten van verschillende bladen eerder handelen over een voor de lezers praktisch onbereikbare droomwereld van vedetten. Het feit dat zo weinig bladen ruime aandacht besteden aan voor de meeste lezers bereikbare (toekomstige) beroepsbezigheden helpt dit mede bevestigen.

Een rode draad echter, die de auteur door heel het werk weeft, nl. de tegenstelling tussen de groep yé-yé-bladen en die der (oudere) rock 'n roll-bladen, kan voor haar die de inhoud ervan zo intensief bestudeerd heeft een evidentie geworden zijn, voor mij als lezer van deze studie en slechts summier bekend met deze pers, lijkt dit een conclusie die ik uit de gepresenteerde gegevens niet zo duidelijk kan afleiden.

Dit brengt mij meteen op de meest kritische opmerking : overzichtelijkheid en duidelijkheid zijn niet de sterkste eigenschappen van dit werk. Ik zou de lezer willen aanraden eerst de nodige tijd te besteden aan het bestuderen van de tabellen opgenomen in aanhangsel VI en de grafische voorstellingen tussen blz. 23 en 24. Daarna zal de tekst veel duidelijker worden omdat men weet waarover het gaat. De overzichtelijkheid van de tekst gaat volledig verloren in de meer dan gebrekkige op-

maak, terwijl ook de dicht op elkaar getypte tekst (en voor sommige tabellen de minuscule cijfertjes) het lezen niet alleen onaangenaam, maar dikwijls vermoeiend lastig maakt.

In bijvoegsel werd nog een kleine studie opgenomen van Françoise Curey, over de ontwikkeling van de jongerenpers van 1965-1968. Hoewel zeer beknopt is zij alleszins lezenswaard, en komt tot de conclusie dat de tendens tot specialisatie tussen de verschillende jongerenbladen voorlopig wel niet gerealiseerd wordt.

Eveneens in bijvoegsel vindt men nog een samenvatting van G. Gosselin : Salut les Copains. Het lijkt er sterk op dat dit moet dienen om de bovenomschreven opvatting over een tegenstelling tussen yé-yé en rock 'n roll-pers kracht bij te zetten.

En tenslotte nog dit : het doet vreemd aan dat men een Belgisch auteur, die werkt voor de Université Libre de Bruxelles hoort spreken over de niet-Franse bladen als "Les étrangers", waaronder dan ook de Belgische bladen begrepen zijn.

A. HENDRIKS.

CAHIERS OVER MASSACOMMUNICATIE 2, 4 en 5.

In het vorige nummer van het Informatiebulletin hebben wij reeds een korte bespreking gewijd aan het derde nummer van de serie "cahiers over massacommunicatie". Nu komen drie andere nummers aan de beurt.

De tweede aflevering van de serie is van historische aard. Dr. M. Schneider en drs. J.J. Giele hebben het over "verleden en heden van de krant", terwijl Th. Oltheten zich beperkt tot een uiteenzetting over "druktechniek".

De titel "verleden en heden van de krant" resumeert treffend de inhoud van het artikel dat er op volgt. Inderdaad, de auteurs ervan hebben zich niet beperkt tot louter feitenmateriaal, maar zij zijn er in geslaagd een schets te maken van de ontwikkeling van het dagbladwezen, die een ruimer licht werpt op onze huidige dagbladpers. Traditioneel is de indeling van de verschillende perioden (het ontstaan van de krant, de gelicentieerde pers, de strijd om de vrijheid van drukpers, de ontwikkeling van de internationale persbureaus en van de populaire pers). Daarnaast worden enkele kanttekeningen gemaakt bij internationale kwaliteitsbladen - de fotokopieën van de (voor)pagina's van belangrijke kranten over de hele wereld en van alle tijden zijn goed gekozen om op een voortreffelijke wijze de aard van de kranten te illustreren - en bij de totalitaire pers. De krantensterfte en concentraties, tenslotte, samen met enkele bedenkingen over het voortbestaan van een onafhankelijke dagbladpers, besluiten dit historisch overzicht op een passende wijze.

De bijdrage over de druktechniek is normalerwijze een meer technische aangelegenheid. Nochtans ligt hier ook de evolutiegedachte aan de grondslag van het betoog: "van zethaak tot computer". Wie iets meer wil vernemen over de manier waarop een krant gedrukt wordt, gezien tegen de achtergrond van het verleden en in het perspectief van de toekomst, kan hier zeker terecht.

Nummer 4 van de "cahiers over massacommunicatie" is gewijd aan de journalistieke activiteit. Mr. A. Stempels schetst hoe deze uitgroeide "van bezigheid tot beroep": "De journalistiek is, zeker, een roeping, maar zij is ook een beroep. Zij is dat geworden in de kwalitatieve groei van de pers en in de complicaties die de menselijke samenleving zichtbaarder zijn geworden. Zij is een beroep met alles wat daarbij hoort: beroepsethiek, opleiding, organisatie en zelfbewustzijn".

A.C.W. van der Vet behandelt de "praktijk van de dagbladjournalistiek". Naast de bespreking van bekende thema's (o.a. "facts" en "comment") pleit hij voor de noodzaak tot specialisatie. Een belangrijk gedeelte van zijn betoog is dan ook gewijd aan "journalistieke specialismen", specialisaties binnen het beroep van journalist.

"De redactionele organisatie van het dagblad" is de bijdrage van B.J.F. Steinmetz : "Wanneer ik hier deze organisatievorm (naar Engels model) bespreek, moet men ervan uitgaan dat de kranten die dit systeem toepassen elk voor zich kleine wijzigingen hebben aangebracht. Men zou het kunnen beschouwen als een blauwdruk voor een redactionele organisatie". Dat is het dan ook geworden. Enkele overzichtelijke schema's maken het organisatiemodel duidelijk voorstelbaar. Het mag ook hier verdienen genoemd worden dat de auteur ons even een voorvoelen geeft van hoe een dagblad in de toekomst op redactioneel vlak zal zijn georganiseerd.

H. Schaafsma onderstreept de groeiende noodzaak tot "vakopleiding van de journalist" en hij toetst deze aspiratie aan de bestaande toestanden in de Verenigde Staten, West-Europa in het algemeen en Nederland in het bijzonder. Over de toestand in België maakt hij er zich vrij vlug van af met volgende paragraaf : "In België is er sinds 1968 aan de Vrije Universiteit te Brussel gelegenheid voor de studenten in de perswetenschap zich ook praktisch te bekwamen voor het journalistieke beroep. (Perswetenschap en de wetenschap van de massacommunicatie worden ook aan de universiteit te Gent en Leuven gedoceerd)".

In een epiloog, tenslotte, vat de heer H. Schaafsma de bijdragen tot dit cahier samen onder de titel "een vak in beweging": "De journalistiek is een vak in beweging. In de onderscheidene hoofdstukken van dit cahier is daarop gewezen". We kunnen dat inderdaad alleen maar beamen.

In de vijfde aflevering van de cahiers worden de massamedia vanuit een economische gezichtshoek benaderd. Drs. P.P. Landsman behandelt "economie en dagbladpers", drs. Ch. E. van der Ploeg, "economische aspecten van de omroep". Voor wie iets meer wil vernemen over de inkomsten, uitgaven, bedrijfsvergelijking, vaste en variabele kosten, arbeidsintensiviteit, advertentietarieven, kosten van zenders en straalverbindingen, exploitatiekosten van kranten en/of radio en televisie, is deze bijdrage op zijn minst interessant. De paragraaf die gewijd is aan persconcentraties in het betoog van de heer Landsman heeft, ons inziens, echter te weinig diepgang. De fundamentele problemen inzake persconcentratie komen er alleszins niet aan de orde.

"Het recht van en het recht op informatie vormen (dan ook) een onvervreemdbaar menselijk grondrecht. Het zijn tegenwoordig vooral de massacommunicatiemedië die een realisatie van deze fundamentele vrijheid mogelijk maken. Hoe functioneren deze media ? Hoe komt de inhoud der media tot stand ? Welke technische, economische, juridische, politieke en ethische factoren

zijn daarbij in het spel ? De opzet van deze cahiers is, dergelijke vragen aan de orde te stellen..."
We mogen, zonder enig gevaar voor overdrijving, stellen dat de vroeger en hier besproken "cahiers over massacommunicatie" inderdaad een eerlijke poging hebben ondernomen om althans een begin van antwoord op deze vragen te formuleren.
Een dergelijke poging op zichzelf is al onze waardering waard.

Gust DE MEYER.

O M R O E P
=====

BRUG, Hans van der, en Dick VERZIJDEN, Voorgeschiedenis en gevolgen van een televisie-documentaire, met een bijdrage van Marius ERNSTING.

Nederlandse Staatsuitgeverij, 's Gravenhage, 1971, XV en 312 blz., 19 gulden.

Ter voorkoming van een vertraagde levering dienen bestellingen voor België uitsluitend te worden gericht aan "Het Noord-Nederlands Boekbedrijf N.V.", Paleisstraat 25, 2000 Antwerpen of aan een door U gekozen boekhandel.

In mei 1969 heeft de Nederlandse Katholieke Radio Omroep onder de titel "Mensen van goede wil" een tv-film uitgezonden waarin de omstandigheden werden getoond waaronder een gezin met zeven kinderen in de Haagse "Schilderswijk" moest leven.

In het programma werd voornamelijk de ellende die veroorzaakt werd door een te kleine behuizing aan de kaak gesteld (gehoorigheid, bijna geen speelruimte voor de kinderen, onvoldoende sanitaire voorzieningen).

Om zich zo goed mogelijk te informeren over een en ander was de regisseur van het programma, Hans Koekoek, enige weken ingetrokken bij het desbetreffende gezin.

De bedoeling van het programma was een beeld te geven van een gezin, "dat door allerlei omstandigheden in de onderste lagen van de maatschappij terecht is gekomen en daaraan zelf nauwelijke iets kan doen".

Met name zou worden ingegaan op het feit dat dit gezin ten gevolge van haar maatschappelijk isolement bijna geen mogelijkheden had om een andere, betere woning te krijgen.

De film was aanleiding tot het ontstaan van ongeregelde heden in de betrokken wijk, welke geruime tijd voortduurden en als gevolg waarvan het gezin werd geëvacueerd.

Veel mensen daar waren woedend op het desbetreffende gezin. Als voornaamste bezwaar tegen de uitzending voerden de buurgemoten aan dat het gefilmde gezin de goede naam van de wijk te grabbel zou hebben gegooid. Hoewel het niet zo expliciet werd geformuleerd, werd hun verweten dat zij verraad zouden hebben gepleegd aan de buurt. De vuile was moet binnenshuis blijven, daar heeft de buitenwereld niets mee te maken.

Aangezien men bij de K.R.O. deze ongeregelde heden niet had verwacht, wilde men het inzicht verdiepen in de problematiek van de massa-communicatie d.m.v. een onderzoek van het programma, met de voorgeschiedenis en de gevolgen. Ook het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk bleek in zo'n onderzoek geïnteresseerd te zijn.

De opdracht voor dit onderzoek werd gegeven aan het Seminarium voor Massapsychologie, Openbare Mening en Propaganda te Amsterdam.

In de publikatie "Voorgeschiedenis en gevolgen van een televisie-documentaire" wordt over dit onderzoek uitvoerig verslag gedaan.

Het is ondoenlijk om hier in te gaan op alle aspecten van dit belangrijke onderzoek. Maar wat er ook over gezegd en geschreven is, voor alles leggen de gebeurtenissen rondom deze KRO-uitzending de nadruk op de noodzaak van een sociaal-psychologische begeleiding van de televisieprogramma's en een bezinning vooraf op de mogelijke gevolgen van een programma.

Samen met het bovengenoemde rapport verscheen bij dezelfde uitgeverij "Mensen van goede wil in het opbouwwerk" (1970, 58 blz., 3 gulden 60) en "Mensen van Goede Wil" (1971, 32 blz. 2 gulden 50).

De eerste brochure (samensteller is drs. J. HALBERTSMA) bevat het verslag van een onderzoek naar het opbouwwerk in de Schilderswijk in Den Haag naar aanleiding van de televisie-documentaire "mensen van goede wil". Passeren de revue : de geschiedenis van het opbouwwerk in de Schilderswijk, de doelstellingen daarvan, de reacties van de functionarissen op de

KRO-film en op de weerslag die de documentaire in de buurt had, alsmede een opsomming van de eventuele gevolgen voor het opbouwwerk.

In de brochure "Mensen van Goede Wil", een samenvatting van de twee eerste rapporten", wordt zowel aan het aspect van de massacommunicatie als aan de gevolgen van het maatschappelijk opbouwwerk ter plekke aandacht besteed.

H. VAN PELT.

Ter recensie ontvangen :

J.M.H.J. HEMELS : De Nederlandse Pers voor en na de af-
schaffing van het Dagbladzegel in 1869.
Proefschrift, Assen, Van Gorcum & Comp,
1969, 697 blz.

Dr. Joan HEMELS : Het Dagbladzegel in de Rariteitenkamer
1869-1969.
Nijgh & Van Ditmar, Rotterdam - 's-Graven-
hage, 1969, 167 blz.

II. AANWINSTEN BIBLIOTHEEK IESPO
Centrum voor Communicatiewetenschappen
Periode 1 juni - 31 december 1971.

1. Algemene werken : Communicatiewetenschap en Massacommunicatiewetenschap.

- ADORNO, Theodor : Ästhetische Theorie.
Gesammelte Schriften Band 7:
Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1970, 548 p.
- BASSETT, Glenn A. : The new face of communication.
American Management Association, New York,
1968, 205 p.
- BERNE, Eric : Mens erger je niet.
De psychologie van de intermenselijke verhoudingen.
Alpha-boeken.
Uitg. NVSH, 's-Gravenhage, 1970, 160 p.
- BINKOWSKI, Johannes : Mit den Massenmedien leben.
Möglichkeiten und Grenzen der Manipulation.
Verlag Neues Forum, Schweinfurt, 1970, 175.
- BION, W.R. : Attention and interpretation.
A scientific approach to insight in psychoanalysis and groups.
Tavistock Publications, London, 1970, 136 p.
- BLUM, Eleanor : Reference books in the mass media.
An annotated, selected booklist covering book publishing, broadcasting, films, newspapers, and advertising.
Illini books IB-8.
Univ. of Illinois Press, Urbana, 1963, 103 p.
- CHASSEGUET-SMIRGEL, Janine : Pour une psychanalyse de l'art et de la créativité.
Collection Science de l'homme.
Payot, Paris, 1971, 262 p.
- CLAUSSE, Roger : L'enseignement universitaire du journalisme et de la communication sociale.
Cahiers d'étude de sociologie culturelle.
Ed. de l'inst. de soc. U.L.B., Bruxelles,
1971, 132 p.

- FRÖLICH, Werner D. & KOSZYK, Kurt : Die Macht der Signale.
Information, Kommunikation und Gesellschaft.
Unter Mitarbeit von Johannes Becker u.a.
Rowohlt Verlag, Reinbek bei Hamburg, 1971,
121 p.
- GABEL, Emile : L'enjeu des média.
Mame, Paris, 1971, 472 p.
- GERBER, Claus Peter & STOSBERG, Manfred : Die Massenmedien und
die Organisation politischer Interessen.
Presse, Fernsehen, Rundfunk und die Parteien
und Verbände...
Mit einem Beitrag von Prof. Dr. F. Ronneberger.
Gesellschaft und Kommunikation, Band 2.
Bertelsmann Universitätsverlag, 1969, 169 p.
- LEITH, James A. : Media and revolution.
Moulding a new citizenry in France during
the terror.
Canadian broadcasting corp., Toronto, 1968,
90 p.
- PRAGMATISCHE... De pragmatische aspecten van de menselijke
communicatie.
door Paul Watzlawick, Janet Helmick Beavin,
Don D. Jackson.
Sociale bibliotheek.
Van Loghum Slaterus, Deventer, 1970, 269 p.
- QUINIQU, J.C. : Marxisme et informatique.
Collection Notre Temps.
Editions sociales, Paris, 1971, 190 p.
- THEALL, Donald F. : The medium is the rear view mirror.
Understanding McLuhan
McGill-Queen's Univ. Press, Montreal, 1971,
- WILSON, Charles : Parliaments, peoples and mass media.
A report on the Geneva symposium organized
by the Inter-Parliamentary union in december
1968.
Inter-parliament union.
Cassell & Co, London, 1970, 144 p.

2. Publieke opinie.

ALEXANDRE, Victor : Les échelles d'attitude.
Préface d'Abraham A. Moles.
Collection "Encyclopédie universitaire".
Editions universitaires, Paris, 1971, 187 p.

3. Informatie.

INFORMATION... L'information à travers le monde presse - radio
- télévision - film.
Unesco, Paris, 1966, 424 p.

MOYENS... Les moyens d'information dans les pays en voie
de développement.
Rapport de l'Unesco à l'organisation des
Nations Unies.
Etudes et documents d'information 33.
Unesco, Paris, 1962, 50 p.

WILLIAMS, Francis : Das Recht auf Information.
Der Aufstieg der Weltpresse.
Paul Zsonlay Verlag, Wien, 1970, 375 p.

4. Propaganda.

BROWN, J.A.C. : Techniques of persuasion.
From propaganda to brainwashing.
A pelican original.
Penguin books, Harmondsworth, 1971, 325 p.

PEOPLE'S... The people's choice.
How the voter makes up his mind in a residen-
tial campaign.
by Paul F. Lazarsfeld, Bernard Berelson and
Hazel Gaudet.
A Columbia paperback.
Columbia Univ. Press, New York, 1968, 178 p.

5. Public Relations en Voorlichting.

- HIEBERT, Ray Eldon : Courtier to the crowd.
The story of Ivy Lee and the development of
public relations.
Iowa State Univ. Press, Ames, 1966, 351 p.
- BOWMAN, Pat & ELLIS, Nigel : Manual of public relations.
Forewords by Herbert Lloyd & John Dodge.
Heinemann, London, 1969, 287 p.

6. Kerk en Massamedia.

- SCHALLER, Fritz Patrick : Zum Informationsrecht in Kirchlichen
Raum.
Eine Studie nach den Texten des Vatikanum II.
Vorwort von Carl Doka.
Öffentliche Soziale Kommunikation 2.
Universitätsverlag, Freiburg, 1970, 134 p.
- ZOCHBAUER, Franz : Verkündigung im Zeitalter der Massenmedien.
Mit Beiträgen von Fritz Fischer und Gerhard
Schmid.
Schriften zur Katechetik.
Kösel-Verlag, München, 1969, 198 p.

7. Semiologie en Linguistiek.

- AUSTIN, John Langshaw : Le langage de la perception.
Texte établi d'après les notes manuscrites de
l'auteur par G.J. Warnock.
Collection U2.
Librairie Armand Colin, Paris, 1971, 173 p.
- BARTHES, Roland : De nulgraad van het schrijven gevolgd door
een inleiding in de semiologie.
Vertaling E. Axel Van Caspel.
Permanente kritiek.
Meulenhoff, Amsterdam, 1970, 182 p.
- CHOMSKY, Noam : Aspects de la théorie syntaxique.
Traduit de l'anglais par Jean-Claude Milner.
Collection L'ordre Philosophique.
Ed. du Seuil, Paris, 1971, 284 p.

- FISHMAN, Joshua A. : Taalsociologie.
Talen en cultuur 8.
Steppe-Labor, Ninove/Brussel, 1970, 154 p.
- FRANK-BÖHRINGER, Brigitte : Rhetorische Kommunikation.
Mit einem Anhang : Eristik von Arthut Schopenhauer.
Verlag Schnelle, Quickborn bei Hamburg, 1963,
100 p.
- GUIRAUD, Pierre : La sémiologie.
Collection "Que sais-je ?".
P.U.F., Paris, 1971, 125 p.
- HARTIG, Matthias & KURZ, Ursula : Sprache als soziale Kontrolle.
Neue Ansätze zur Soziolinguistik.
Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1971,
241 p.
- POLIERI, Jacques : Scénographie - sémiographie.
Collection grand format médiations.
Denoël/Gonthier, Paris, 1971, 248 p.
- PSYCHOLINGUISTICS....Psycholinguistics.
Selected papers by Roger Brown.
with Albert Gilman a.o.
The Free Press, New York, 1970, 392 p.
- TODOROV, Tzvetan : Grammaire du Décaméron.
Approaches to Semiotics 3.
Mouton, The Hague/Paris, 1969, 100 p.
- TODOROV, Tzvetan : Poétique de la pose.
Collection Poétique.
Ed. du Seuil, Paris, 1971, 255 p.

8. Beeldcommunicatie.

- HUTCHISON, Harold F. : The poster.
An illustrated history from 1860.
Studio Vista, London, 1968, 215 p.
- MUZII; Enzo : Sehen und Sichtbar Machen.
Henssel Verlag, Berlin, 1968, z.p.
- WEG... Weg met de varkens.
500 jaar opruiend tekenwerk verzameld en in-
geleid door Willem.
Van Gennep N.V., Amsterdam, 1970, 96 p.

9. Educatief gebruik van de Media.

HEINRICHS, Heribert : Lexikon der audio-visuellen Bildungsmittel.
Kösel-Verlag, München, 1971, 362 p.

LAMB, R.T.B. : Aids to modern teaching.
A short survey.
Sir Isaac Pitman & Sons, London, 1967, 91 p.

10. Pers.

ALBERT, Pierre : La presse.
Deuxième édition mise à jour.
Collection "Que sais-je ?".
P.U.F., Paris, 1971, 127 p.

ARENS, Karlpeter : Manipulation.
Kommunikationspsychologische Untersuchung mit
Beispielen aus Zeitungen des Springer-Konzerns.
Schiftenreihe zur Publizistikwissenschaft 3.
Verlag Volker Spiess, Berlin, 1971, 96 p.

BAZIN, Jean-François : Le revue de presse.
Collection L'expression au service de l'homme.
Chotard et associés éditeurs, Paris, 1971,
133 p.

CHAUVET, Paul : Les ouvriers du livre et du journal.
La fédération française des travailleurs du
livre.
Préface de F. Besnier.
Les éditions Ouvrières, Paris, 1971, 350 p.

GOL, Jean : Le monde de la presse en Belgique.
C.R.I.S.P., Bruxelles, 1970, 239 p.

HANDBOEK... Handboek van de Nederlandse pers.
35e uitgave, maart 1971.
Uitgeversbedrijf "Publiciteit", Voorburg,
1971.

HASQUIN, René P. : La presse Belge face à la publicité T.V.
Ed. Labor, Bruxelles, 1969, 146 p.

HOHENBERG, John : Free Press. Free people.
The best cause.
Columbia Univ. Press, New York, 1971, 514 p.

- MOUSSEAU, Jacques : Cinq dollars pour un empire.
Le phénomène playboy.
Collection Grand format médiations.
Ed. Denoël, Paris, 1970, 304 p.
- POURPRIX, Bernard : La presse gratuite.
Collection "Initiation sociologique".
Les éditions ouvrières, Paris, 1971, 172 p.
- RUCKER, Bryce W. : Twentieth century reporting at its best.
Foreword by Frank Luther Mott.
The Iowa State Univ. Press, Iowa, 1967, 269 p.
- SIEBERT, Fred S. & PETERSON, Theodore & SCHRAMM, W. :
Four Theories of the Press.
University of Illinois Press, Urbana, 1956,
153 p.
- VOYENNE, Bernard : La presse dans la société contemporaine.
Quatrième éd., entièrement refondue et mise à
jour, 1971.
Série "Société Politique".
Librairie Armand Colin, Paris, 1971, 368 p.
- WORLD... World press photo 1970
's Werelds beste persfoto's. Les meilleurs
photos de la presse mondiale.
Uitg. Keesing, Antwerpen, 1970, 144 p.

11. Omroep.

- BRIGGS, Asa : The history of broadcasting in the United Kingdom.
Vol. III : The war of words.
Oxford Univ. Press, London, 1970, 766 p.
- CAZENEUVE, Jean : Les pouvoirs de la télévision.
Collection Idées.
Gallimard, Paris, 1970, 382 p.
- EDUCATION... L'Education sociale par la télévision.
Compte rendu d'une expérience organisée par
la société All India Radio avec le concours
de l'Unesco.
Etudes et documents d'information 38.
Unesco, Paris, 1963, 47 p.

- FISCHER, Eugen Kurt : Das Hörspiel.
Form und Funktion.
Kröners Taschenausgabe Band 337.
Alfred Kröner Verlag, Stuttgart, 1964, 327 p.
- GREEN, Maury : The mythology of television.
In "Television quarterly", vol. 9, nr. 2,
1970.
- HARRIS, Paul : When pirates ruled the waves.
Impulse books, London & Aberdeen, 1970,
216 p.
- INFLUENCE... L'influence de la télévision sur les enfants
et les adolescents.
Bibliographie annotée... sous la direction de
Wilbur Schramm.
Etudes et documents d'information 43.
Unesco, Paris, 1965, 62 p.
- TARDIEU, Jean : Grandeurs et faiblesses de la radio.
Essai sur l'évolution, le rôle créateur et la
portée culturelle de l'art radiophonique dans
la société contemporaine.
avec la coll. de Chérif Khaznadar et des textes
de Charles Ford, e.a.
Unesco, Paris, 1969, 220 p.
- WAINWRIGHT, Charles Anthony : Television commercials.
How to create successful TV advertising?
Communication arts books.
Hastings House Publishers, New York, 1970,
318 p.

12. Film.

- BUTLER, Ivan : Horror in the cinema.
The international film guide series.
London, A. Zwemmer Ltd., 1970, 208 p.
- COURSODON, Jean-Pierre & TAVERNIER, Bertrand : Trente ans de
cinéma Américain.
Ed. C.I.B., Paris, 1970, 675 p.
- DUNNE, John, Gregory : The studio.
W.H. Allen, London, 1970, 255 p.

- DURGNAT, Raymond : Eros in the Cinema.
Calder & Boyars, London, 1966, 207 p.
- ENSER, A.G.S. : Filmed books and plays.
A list of books and plays from which films have
been made, 1928-1967.
London House & Maxwell, New York, 1968, 448 p.
- FANTASTIQUE... Fantastique et réalisme dans le cinéma Allemand
1912-1933.
Musée du Cinéma/Palais des Beaux-Arts, Bruxelles,
1969, 116 p.
- FURHAMMAR, Leif & ISAKSSON, Folke : Politics and film.
Translated by Kersti French.
Studio Vista, London, 1971, 257 p.
- GOLDMANN, Annie : Cinéma et société moderne.
Le cinéma de 1958 à 1968 : Godard-Antonioni-
Resnais Robbe-Grillet.
Coll. Sociologie et connaissance.
Ed. anthropos, Paris, 1971, 251 p.
- GRIFFITH, D.W. : When the movies were young.
with a new introduction by Edward Wagenknecht.
New York, Dover Publ. inc., 1969, 266 p.
- HAMPTON, Benjamin B. : History of the American film industry.
From its beginnings to 1931.
With a new introduction by Richard Griffith.
Dover Publications, New York, 1970, 456 p.
- HEIN, Birgit : Film im Underground.
Von seinen Anfängen bis zum Unabhängigen Kino.
Ein Ullstein Buch.
Verlag Ullstein, Frankfurt am Main, 1971,
240 p.
- HIGHAM, Charles & GREENBERG, Joel : The celluloid muse.
Hollywood directors speak.
Angus & Robertson, London, 1969, 268 p.
- HUNNINGS, Neville March : Film censors and the law.
Foreword by Frede Castberg.
George Allen & Unwin, London, 1967, 474 p.
- HUSS, Roy & SILVERSTEIN, Norman : The film experience.
Elements of motion picture art.
A Delta book.
Dell Publ. Co, New York, 1968, 172 p.

- JARVIE, I.C. : Towards a sociology of the cinema.
A comparative essay on the structure and functioning of a major entertainment industry.
Intern. library of sociology and social reconstruction).
Routledge & Kegan Paul, London, 1970, 394 p.
- KOSTER, Simon : Duitsche filmkunst.
Monografieën over filmkunst, nr. 5.
W.L. en J. Brusse's Uitgeversmij, Rotterdam, 1931, 75 p.
- KUHNS, William & STANLEY, Robert : Exploring the film.
Geo. A. Pflaum Publ., Ohio, 1968, 190 p.
- LEDIEU, Christian : Joseph Losey.
Choix de textes.
Deuxième éd. remaniée et mise à jour.
Cinéma d'aujourd'hui 11.
Editions Seghers, Paris, 1970, 186 p.
- LEPROHON, Pierre : Michelangelo Antonioni.
Choix de textes.
Quatrième édition refondue et mise à jour.
Cinéma d'aujourd'hui 2.
Ed. Seghers, Paris, 1969, 189 p.
- MARCORELLES, Louis : Eléments pour un nouveau cinéma.
Avec la collaboration de Nicole Rouzet-Albagli.
Unesco, Paris, 1970, 154 p.
- METZ, Christian : Langage et cinéma.
Collection "Langue et langage".
Librairie Larousse, Paris, 1971, 224 p.
- RANDALL, Richard S. : Censorship of the movies.
The social and political control of a mass medium.
The Univ. of Wisconsin Press, Madison, 1970, 280 p.
- SALBER, Wilhelm : Film und Sexualität.
Untersuchungen zur Filmpsychologie.
H. Bouvier u. C° Verlag, Bonn, 1970, 188 p.
- SARRIS, Andrew : The American cinema.
Directors and directions 1929-1968.
A Dutton paperback.
E.P.Dutton & C°, New York, 1968, 383 p.

- SCHNITZER, Luda & SCHNITZER, Jean : Vsevolod Poudovkine.
Choix de textes.
Cinéma d'aujourd'hui 40.
Ed. Seghers, Paris, 1966, 192 p.
- SEMIOTIK... Semiotik des Films.
Mit Analysen kommerzieller Pornos und revolutionärer Agitationsfilme.
Herausgegeben von Friedrich Knilli. Mitarbeit Erwin Reiss.
Karl Hanser Verlag, München, 1971, 266 p.
- SMALLMAN, Kirk : Creative film-making.
London, The Macmillan C°, 1969, 245 p.
- VAN DEELEN, Arnoud : Sinds Godard.
De Franse film vanaf de Nouvelle Vague.
Van Gennep, Amsterdam, 1969, 282 p.
- VIEYRA, Paulin Soumanou : Le cinéma et l'Afrique.
Ed. Présence Africaine, Paris, 1969, 220 p.

13. Literatuur en Theater.

- ENSEIGNEMENT... L'enseignement de la littérature.
Centre culturel de Cerisy-la-Salle 22 au 29 juillet 1969.
Sous la direction de Serge Doubrovsky et de Tzvetan Todorov.
Librairie Plon, Paris, 1971, 640 p.
- HARTNOLL, Phyllis : A concise history of the theatre.
Thames and Hudson, London, 288 p.
- HAYMAN, Ronald : Techniques of acting.
Contemporary playwrights series.
Methuen & C°, London, 1969, 188 p.
- KITTO, H.D.F. : Form and meaning in drama.
A study of six Greek plays and of Hamlet.
University paperbacks.
Methuen & C°, London, 1969, 341 p.
- NETZER, Klaus : Der Leser des Nouveau Roman.
Schwerpunkte Romanistik I.
Athenäum, Frankfurt am Main, 1970, 178 p.

- PRAZ, Mario : Mnemosyne.
The parallel between literature and the visual
arts.
The A.W. Mellon lectures in the fine arts.
Oxford Univ. Press, London, 1970, 261 p.
- RICARDOU, Jean : Pour une théorie du nouveau roman.
Collection "Tel Quel".
Ed. di Seuil, Paris, 1971, 269 p.
- STANISLAVSKI, Constantin : Building a character.
Translated by Elizabeth Reynolds Hapgood.
University paperbacks.
Methuen, London, 1968, 300 p.
- STANZEL, Franz : Die typischen Erzählsituationen im Roman.
Dargestellt an Tom Jones, Moby-Dick u.a.
Unveränderte Nachdruck.
Wiener Beiträge zur Englischen Philologie.
Wilhelm Braumüller, Wien, 1969, 176 p.
- TAYLOR, John Russell : The rise and fall of the well-made play.
Methuen & Co, London, 1967, 175p.
- WELLEK, René & WARREN, Austin : Theory of literature.
Third edition.
A Harvest Book,
Harcourt, Brace & World, New York, 1956, 375 p.
- ZERAFFA, Michel : Roman et société.
Collection "Le sociologue" 22.
P.U.F., Paris, 1971, 184 p.
-

III. UIT DE TIJDSCHRIFTEN (1)

A L G E M E E N

J o u r n a l i s m Q u a t e r l y

Uitgegeven door Emery Edwin, University of Minnesota,
Mineapolis 55455.

vol. 48; nr. 2, Summer 1971

Herbert BERGMAN, Walt Whitman as a Journalist, 1831-
January, 1848, blz. 195-204.

Dennis T. LOWRY, Agnew and the Network TV News : a Before/
After Content Analysis, blz. 205-210.

Gerald F. KLINE, Media Time Budgeting as a Function of
Demographics and Life Style, blz. 211-221.

Christopher H. STERLING, Decade of Development : FM Radio
in the 1960s, blz. 222-230.

George E. STEVENS, Scripps' Cincinnati Post : Liberalism
at Home, blz. 231-235.

Charles K. ATKIN, How Imbalanced Campaign Coverage Affects
Audience Exposure Patterns, blz. 235-244.

Gerald L. GROTTA, Consolidation of Newspapers : What
Happens to the Consumer ?, blz. 245-250.

Pam EVERSOLE, Concentration of Ownership in the Communi-
cations Industry, blz. 251-260.

Alan D. FLETCHER, Advertisers' Use of TV Ratings : Some
Recent Changes, Implications, blz. 261-268.

John MERWIN, How Texas Legislators View News Coverage
of Their Work, blz. 269-274.

(1) Belangstellenden kunnen overdrukjes aanvragen (3 fr. per
blad) bij het secretariaat van het "Informatiebulletin".

- Howard L. SEEMANN, Keeping the Gates at the Chicago Defender, blz. 275-278.
- John D. STEVENS, From Behind Barbed Wire : Freedom of the Press in W.W.II Japanese Centers, blz. 279-287.
- Florangel Z. ROSARIO, The Leader in Family Planning and the Two-Step Flow Model, blz. 288-297.
- Timothy M. O'KEEFE and Bernard C. KISSEL, Visual Impact : An Added Dimension in the Study of News Diffusion, blz. 298-303.
- Ekihu KATZ, Platforms and Windows : Broadcasting's Role in Election Campaigns, blz. 304-314.
- Frank L. KAPLAN, The Communist International's Press Control from Moscow, blz. 315-325.
- Hamid MOWLANA and Chul-Soo CHIN, Libel Laws of Modern Japan and South Korea Are Compared, blz. 326-330.
- Alex TOOGOOD, The Canadian Broadcasting System : Search for a Definition, blz. 331-336.

vol. 48, nr. 3, Autumn 1971

- Don R. PEMBER, The 'Pentagon Papers' Decision : More Questions Than Answers, blz. 403-411.
- Lewis DONOHEW and Philip PALMGREEN, A Reappraisal of Dissonance and the Selective Exposure Hypothesis, blz. 412-420.
- Jan C. ROBBINS, Jefferson and the Press : the Resolution of an Antinomy, blz. 421-430.
- Herbert BERGMAN, Walt Whitman as a Journalist, March 1848-1892, blz. 431-437.
- R.I. NWAFO NWANKWO, Communication in Campus Crisis: a Study of Symbolic Interaction, blz. 438-446.
- Raymond F. SMITH, U.S. News and Sino-Indian Relations: an Extra Media Study, blz. 447-458.
- Burton PAULU, American News on the Soviet Television Screen, blz. 459-465.
- Glen W. PETERS, The American Weekly, blz. 466-471.
- Neil HOLLANDER, Adolescents and the War: the Sources of Socialization, blz. 472-479.
- James E. ALSBROOK, Historic Color Bias in Print: Career Aid to Three Black Officials, blz. 480-485.

- Dale VINYARD and Roberta S. SIGEL, Newspapers and Urban Voters, blz. 486-493.
- Joseph M. WEBB, Rebirth of Facsimile : Its Nature and Consequences, blz. 494-501.
- Doris A. GRABLER, Press Coverage Patterns of Campaign News : the 1968 Presidential Race, blz. 502-512.
- Vishwa M. MISHRA, Mass Media Variables Related to Urbanization and Modernization in Developing Areas, blz. 513-518.
- Crispin MASLOG, Images and the Mass Media, blz. 519-525.
- Sharif Al MUJAHID, After Decline during Ayub Era, Pakistan's Press Thrives, Improves, blz. 526-534.
- Arturo VASQUEZ S., Gregorio MARTINEZ V. and Richard D. POWERS, Circulars for Informing Poorly Literate Farmers, blz. 535-538.
- Barry M. FEINBERG, Content Analysis Shows Cigarette Advertising Up Twofold in 14 Magazines, blz. 539-541.
- Everette E. DENNIS and Michael FANCHER, Stimulating Local Enterprise : a Look at the AP State Wire, blz. 542-543.
- Robert A. ROOKER, Court Decisions May be Implementing Goals of Commission on Obscenity, blz. 544-546.
- Derry EYNON, U.S.-Based Business Periodicals for Overseas Readers, blz. 547-549.
- Haydn GILMORE, Dylan Thomas as Journalist, blz. 554-557.
- Gilbert GEIS and Judit SOLER, Response of Female Homicide Offenders to Press Coverage of Their Trials, blz. 558-559.
- Emma AUER, The Function of Empathy : a Test of Professional, Student Advertising Communicators, blz. 560-561.

P u b l i z i s t i k

Zeitschrift für Wissenschaft von Presse, Rundfunk, Film, Rhetorik, Werbung, Meinungsbildung, Deutsche Gesellschaft für Publizistik- und Zeitungswissenschaft, Verlagsanstalt Konstanz GmbH, D-775 Konstanz, postfach 485.

jg. 15, nr. 4, october-december 1970.

Paul O. VOGEL, Information im Dienste des Bürgers. Regierungspressenämter an der Nahtstelle von Verwaltung und Öffentlichkeit, blz. 281-283.

Klaus von BISMARCK, Die Nachricht und die Wirklichkeit, blz. 284-294.

Josef BENZINGER, Zum Wesen und zu den Formen von Kommunikation und Publizistik im Mittelalter. Eine bibliographische und methodologische Studie, blz. 295-318.

B. Uwe WELLER, Imperialismus und Resignation. Maximilian Hardens politische Publizistik 1910-1914, blz. 319-334.

Vladimir KARBUSICKY, Inhaltsanalyse im Rahmen der Ideologie, blz. 335-349.

jg. 16, nr. 1, januari-maart 1971.

Franz RONNEBERGER, Konzentration und Kooperation in der deutschen Presse aus Kommunikationspolitischer Sicht, blz. 5-38.

Florian H. FLECK, Überlegungen zur Pressekonzentration, blz. 39-47.

Helmut M. ARTUS, Kritik der Filmwirkungsforschung, blz. 48-63.

Edgar BLUHM, Adlige Bezieher des Wolfenbütteler "Aviso", blz. 64-67.

Martin WINCKLER, Zur Bedeutung der Zeitung als Quelle der Internationalen Beziehungen in der Bismarckschen Epoche, blz. 68-88.

Hansjürgen KOSCHWITZ, Zur Entwicklung der Sowjetischen Presse Seit 1964, blz. 89-99.

jg. 16, nr. 2, april-juni 1971.

Kurt KOSZYK, Massenmedien und jugendliche Delinquenz, blz. 139-154.

Hermann SCHNABL, Die Kommunikationsfunktion des Sprache, blz. 155-180.

Gernot ZIESER, Die Propagandastrategie Biafras im Nigerianischen Bürgerkrieg (1967-1970), blz. 181-193.

Hans G. LEHMAN, Hitlers Unterredung mit dem amerikanischen Publizisten Stoddard, blz. 194-200.

jg. 16, nr. 3, juli-september 1971.

Winfried B. LERG, Kommunikation im Konflikt, blz. 231-237.

Wilfried von BREDOW, Information als Führungs-, Werbungs- und Aufklärungsmittel, blz. 238-249.

Florian H. FLECK, Kosteninflation und Verrechnungspreise zwischen Druckerei und Zeitungsverlag, blz. 250-252.

Klaus G. TROITZSCH, Zeitungs- und Zeitschriftenlektüre und das politische Verhalten junger Wähler, blz. 263-267.

Klaus W. WIPPERMANN, Die deutschen Wochenschauen im Ersten Weltkrieg, blz. 268-278.

Armin RICHTER, Ret Marut und die Sozialisierung der Presse, blz. 279-293.

Karl HOLL, Der Austritt Theodor Wolffs aus der deutschen Demokratischen Partei, blz. 294-302.

jg. 16, nr. 4, oktober-december 1971.

Thomas EGRUBER, Inhaltsanalyse und Einstellungsmessung, blz. 351-356.

Hans Heinz FABRIS, Das Selbstbild des Kommunikators bei Tageszeitungen, blz. 357-368.

Manfred KOCH en Waltraud HAUSMANN, "Auf ewig". Inhaltsanalytische Untersuchung über den Kommunikationsfluss nach der Bundespressekonferenz vom 9. Mai 1969, blz. 369-378.

Joachim WESTERBARKEY, Die Organisation der publizistischen "Grenzstelle" im Klerus. Kommunikationswissenschaftliche Aspekte zum Berufsbild des katholischen Priesters, blz. 379-390.

Ulrich NUSSBERGER, Strukturbedingte Konzentrations-tendenzen im Pressewesen, blz. 391-397.

C o m m u n i c a t i o S o c i a l i s

Zeitschrift für Publizistik in Kirche und Welt.
Verlag Lechte, D-4470 Emsdetten, Schulstrasse 16-18.

jg. 4, nr. 3, juli-september 1971.

Joe NETHISINGHE, Am Beispiel Ceylon : Die Rolle der Kirche in der Presse der Entwicklungsländer, blz. 197-201.

Wilhelm BETTECKEN, Die Kirchen sind FSK-müde, blz. 202-209.

Joachim WESTERBARKEY, Zur Kommunikationssoziologie des Katholizismus, blz. 209-225.

Lothar JANEK, Katholische Missionszeitschriften in den USA, blz. 226-232.

jg. 4, nr. 4, oktober-december 1971.

Anton KOCHS, Zur Geschichte der Pastoralinstruktion "Communio et Progressio", blz. 293-298.

Michael SCHMOLKE, Zehn ideengeschichtliche Beobachtungen zur Pastoralinstruktion "Communio et Progressio", blz. 299-309.

Giselbert DEUSSEN, Die Pastoralinstruktion auf dem Hintergrund der päpstlichen Lehrtradition, blz. 310-322.

Walter MAGASS, Die Sprache der Kirchen - Sprache der Herrschaft, blz. 323-333.

C o m m u n i c a t i o n s

Ecole pratique des Hautes Etudes. Le Centre d'Etudes de Communications de masse (C.E.C. MASS), 10 rue Monsieur-le-Prince, Paris 6e. Ed. du Seuil, 27 rue Jacob, Paris 6e.

nr. 17, 1971, Les Mythes de la Publicité.

Joachim Marcus STEIFF, A propos des effets de la publicité sur les ventes, blz. 3-28.

Jean-Pierre THERME, Recherches du S.E.I.T.A. sur l'efficacité de ses campagnes publicitaires, blz. 29-42.

Pierre KENDE, La publicité et l'information du consommateur, blz. 43-55.

Louis QUESNEL, La publicité et sa "philosophie", blz. 56-66.

Georges PENILOU, Le oui, le nom et le caractère, blz. 67-81.

Gerard LAGNEAU, La course au trésor (prolégomènes à une analyse raisonnée du langage publicitaire), blz. 82-98.

Claude VIELFAURE, Spectrographie de la publicité directe, blz. 99-105.

Gerard METAYER, Publicité et nouvelle technologie des communications, blz. 106-112.

Pierre KENDE, A propos des coûts de l'activité publicitaire, blz. 113-118.

Joachim MARCUS-STEIFF, Reformation et défense des consommateurs, blz. 119-130.

Marie-Thérèse BASSE, Gérard LAGNEAU, Deux ans de réflexion ou chronique de la mal-aimée, blz. 131-140.

Serge PROULX, De la pratique publicitaire au Québec, blz. 141-151.

Georges PRELI, L'affiche dans la société urbaine, blz. 152-157.

Michel MATARASSO, Lecture seconde de Nice, blz. 158-166.

Georges FRIEDMANN, Les mythes et le dilemme, blz. 167-179.

Nicole PHELOUZAT, Jean-Pierre YAFI, Choix bibliographique pour une étude de la publicité, blz. 181-190.

nr. 18, 1971 : L'événement.

Edgar MORIN, Le retour de l'événement, blz. 6-20.

I. L'Intégration de l'événement : L'événement transformateur et organisateur.

Henri ATLAN, Du bruit comme principe d'auto-organisation, blz. 21-36.

Jean-Pierre CHANGEUX, Le cerveau et l'événement, blz. 37-47.

Anthony WILDEN, L'écriture et le bruit dans la morphogenèse du système ouvert, blz. 48-71.

Emmanuel LE ROY LADURIE, Evénement et longue durée dans l'histoire sociale: l'exemple chouan, blz. 72-84.

Jacques AUSTRUY, Décision événementielle et événement décisif, blz. 84-89.

Abraham A. MOLES, Notes pour une typologie des événements, blz. 90-96.

II. La désintégration de l'événement.

Stéphane LUPASCO, La logique de l'événement, blz. 97-106.

Henri LABORIT, L'illogique de l'événement, blz. 107-115.

III. L'événement-problème : contingence et nécessité.

Bernard d'ESPAGNAT, L'événement et la physique, blz. 116-121.

Jacques SAUVAN, Tombeau pour Antée: l'événement et le schème ou l'exigence de sécurisation, blz. 122-127.

Massimo PIATTELLI-PALMARINI, Nec tecum nec sine te, blz. 128-131.

Catherine BACKES-CLEMENT, L'événement : porté disparu, blz. 145-155.

Jean-Paul ARON, Audiographie de l'événement, blz. 156-161.

Edgar MORIN, L'événement-Sphinx, blz. 173-192.

Activités du Centre d'Etudes des Communications de Masse en 1968-1969, blz.193.

A u d i o - V i s u a l C o m m u n i c a t i o n R e v i e w

uitgegeven door het Department of Audiovisual Instruction,
1201, Sixteenth Street, N.W. Washington, D.C. 20036.

Vol. 19, nr. 1, Spring 1971

William H. ALLEN, Instructional Media Research : Past,
Present and Future, blz. 5-18.

Clifford MARSHALL, The Computer as Social Pressure To
Produce Conformity in a Simple Perceptual
Task, blz. 19-28.

Roger PENN, Effects of Motion and Cutting-Rate in Motion
Pictures, blz. 29-50.

H.J. HSIA, The Information Processing Capacity of Modality
and Channel Performance, blz. 51-75.

Carl H. RITTENHOUSE, Educational Information Uses and
Users, blz. 76-88.

William E. ALEXANDER, James S. DUGAN and John W. HOLLAND,
Toward a Theory for the Scientific Management of Educational Film Libraries, blz.
89-101.

Vol. 19, nr. 2, Summer 1971

James HARTLEY, Factors Affecting the Efficiency of Learning
from Programed Instruction, blz. 133-148.

John M. IVES, A Strategy for Instructional Television
Research, blz. 149-160.

John E. COULSON, Computer-Assisted Instructional Management
for Teachers, blz. 161-168.

Harold F. RAHMLow, Using Student Performance Data for
Improving Individualized Instructional
Units, blz. 168-183.

Paul DAWSON, Teacher Militancy and Instructional Media,
blz. 184-197.

Sidney REISBERG and Terrell W. BYNUM, Changing Instructional
Patterns in the University : A Proto-
type, blz. 198-212.

Vol. 19, nr. 3, Fall 1971

Paul E. FIELDS, Using Teaching Tests to Improve Effectiveness of Classroom Films, blz. 261-286.

Roger W. HASKELL, Effect of Certain Individual Learner Personality Differences on Instructional Methods, blz. 287-297.

B.S. RANDHAWA, Intellectual Development and the Ability to Process Visual and Verbal Information, blz. 298-312.

Charles M. ROSSITER, Jr., Rate-of-Presentation Effects on Recall of Facts and of Ideas and on Generation of Inferences, blz. 313-323.

P E R S
=====

De Pers - La Presse

uitgegeven door de Belgische Vereniging van de Dagbladuitgevers, v.z.w., Belliardstraat 20, 1040 Brussel.

jg. 18, nr. 1 (nr. 69), juni 1971

X, Kollektieve Arbeidsovereenkomst voor de Belgische Dagbladen, afgesloten op 27 januari 1971, blz. 1-37.

X, Uitreiking van de 10e Persprijd "Frans Theelen" te Brussel, blz. 43-45.

jg. 18, nr. 2 (nr. 70), juni 1971

X, Financiële hulp voor Nederlandse dagbladen, blz. 25-27.

X, La presse finlandaise à 200 ans, blz. 31-34.

- X, La Presse et son rôle éducatif, blz. 35-45.
X, De Krant als lesmateriaal, blz. 45-50.

jg. 18, nr. 3 (nr. 71), oktober 1971.

- Joh. BINKOWSKI, Les rapports entre l'éditeur et le rédacteur,
blz. 8-13.
L. MEERTS, 9e Wereldkongres Internationale Unie van de
Katholieke Pers, blz. 14-15.
GUILLAUME-DOOMS, 25 Ans d'Actualités filmées belges,
blz. 21-31.
Jan WERTS, Keuze voor Krantenlezen wordt steeds kleiner,
blz. 32-33.
Bengt GAUFFIN, Zweedse regering steunt "zwakkere"kranten,
blz. 34-39.
Norman WEBSTER, China. Ook de Pers is een wapen van de
klassenstrijd, blz. 40-44.
X, La Presse grecque, blz. 45-46.

G a z e t t e

International Journal for Mass Communication Studies,
Uitgeversmaatschappij E.E. Kluwer, p.o.b. 23, Deventer
(Nederland).

vol. XVII, nr. 3, 1971

- Anita WERNER, Children and Television in Norway, blz. 133-
151.
Nabil H. DAJANI, The Press in Libanon, blz. 152-174.

J o u r n a l i s m e

Centre International d'Enseignement supérieur du Journalisme de Strassbourg, 10 rue Schiller, 67-Strasbourg.

nr. 35, 197

Rôle de la prévision en matière de presse.

Léo HAMON, Nature et objet de la prévision, blz. 5-9.

François ARCHAMBAULT, Prévision et marketing, blz. 11-19.

Ove BRANDES, Pressupply - A Computerized System for newspaper Marketing Information and Control, blz. 21-36.

Constant VAUTRAVERS, Prévision et organisation de la copie, blz. 37-42.

Philippe GAILLARD, Prévision et évolution de la presse en Afrique, blz. 43-48.

Théo OLTHERTEN, Information Infrastructure in emerging Countries, blz. 49-57.

Maurice GIROD, Incidences de l'informatique. Sur les structures et méthodes des entreprises de presse, blz. 59-61.

Karl SCHNEIDER, Computerized Documentation and Archive Approaches, blz. 65-67.

Masatoski HORIATA, The Future of the written Press of Japan, blz. 69-72.

Jean OULIF, La prévision en matière de télévision, blz. 73-76.

M. TOPENCHAROU, Le rôle des journalistes dans la prévision, blz. 77-79.

David LAZER, Une expérience personnelle, blz. 81-84.

· nr. 37, 197

Jacques LEAUTE, Présentation, blz. 5-6.

M. le Recteur de l'Académie de Strasbourg, Ouverture du Colloque, blz. 7-8.

Lord KILBRANDON, Les conflits d'opinions dans l'éthique professionnelle entre la morale, la justice et la liberté, blz. 9-13.

- Clement JONES, Professional ethics and freedom of the press, blz. 21-27.
- M. DEZALAY, La défense des innocents et le respect de la loi : Zola et l'Affaire Dreyfus, blz. 35-39.
- P.M.G. LEVY, La révélation des scandales et les limites du sensationnalisme, blz. 43-46.
- PERRIER-DAVILLE, Codes d'honneur et jurisprudences, blz. 47-50.
- M.G. GONELLA, Liberté de presse et ordre des journalistes dans la législation italienne, blz. 55-61.
- M. BOGDAN-POGANIK, La situation en Yougoslavie, blz. 67-72.

O M R O E P
=====

R u n d f u n k u n d F e r n s e h e n

Uitgegeven door het Hans-Bredow-instituut an der Universität Hamburg, 2, Hamburg 13, Heimhuder strasse 21.

jg. 19, nr. 2, 1971

- Winfried B. LERG, Angebot oder Austausch ? - Thesen zur Organisation der Rundfunkanstalt, blz. 135-144.
- Bodo ROLIKA, Bertolt Brechts Radiotheorie, blz. 145-154.
- Joachim H. KNOLL, "Kassetten" im Spiegel der Tagespublizistik, blz. 155-166.

jg. 19, nr. 3, 1971

- Günter HERRMANN, Rechtsfragen der Rundfunkorganisation, blz. 267-283.
- Günter B. KRAUSE-ABLASS, Zum Begriff des Rundfunks, blz. 284-288.
- Holger RUST, Massenmedien als Sozialisationsfaktoren - Manipulation oder Emanzipation, blz. 289-299.
- Eberhard KLUMPP, Ein Vorläufer in der amerikanischen Zone, blz. 300-304.
- Walter FÖRST, Zur Quellenlage der Rundfunkgeschichte in Deutschland, blz. 305-307.
- Uwe MAGNUS, Wertlose Demoskopie, blz. 308-309.

jg. 19, nr. 4, 1971

- Uella KELLNER / Imme HORN, ZDF-Forschungsprojekt zur Ermittlung eines neuen Messinstrumentariums für die qualitative Zuschauerforschung, blz. 379-391.
- Ilse DYGUTSCH-LORENZ, Empirische Befunde über eine Rundfunkanstalt, blz. 392-405.
- Thomas N. STEMMLE, Der Fernsehschaffende im Spannungsfeld von Instiution und Massenkommunikation, blz. 406-428.
- Werner SCHWIPPS, Deutschland im Weltrundfunkverein 1933-1938, blz. 429-441.
- Dieter ROSS, Mainzer Tage der Fernsehkritik 1971, blz. 442-443.

Revue de l'Union Européenne de
Radiodiffusion

nr. 125, januari 1971

- Andreas CHRISTOFIDES, Télévision et réalité à Chypre, blz. 10-12.
- Christer FREY, Le rôle de la couleur en télévision éducative, blz. 13-15.

- Anibal Arias RUJZ, Nouvelle expérience espagnole de promotion culturelle, blz. 16-18.
- Ronald KAISER, Système EVR de CBS, blz. 19-27.
- Frank J. SHAKESPEARE, Rôle des satellites de communication dans les programmes de la United States Information Agency, blz. 28-30.
- Barbara RINGER, Rapports entre deux textes de la Convention Universelle sur le droit d'auteur, blz. 42-47.
- Eugen ULMER, Les propositions de révision des Conventions sur le droit d'auteur, blz. 48-53.
- José Luis Rodriguez FRAGIAS, La télévision par câble et en circuit fermé en Espagne, blz. 54-56.

nr. 126, maart 1971

- Enzo LUPARELLI, La RAI au palais Labia, blz. 14-19.
Les deux volets d'une réforme en profondeur à l'Office de Radiodiffusion-télévision française, blz. 20-21.
- John CRAWLEY, Les réformations et actualités radio changent à la BBC, blz. 22-25.
- P.M. HENDRIKSEN, Quelques conclusions après cinq années d'enquête permanente sur l'audience de la télévision aux Pays-Bas, blz. 26-29.
- Cecil CLARKE, Présenter Shakespeare à la télévision, blz. 30-32.
- John OXLEY, Productions d'une petite société régionale, blz. 32-33.
- Yoshio NOMURA, La nouvelle loi japonaise sur le droit d'auteur, blz. 42-50.
- Robert DITTRICH, Sur la délimitation des répertoires, blz. 51-58.

F I L M
=====

C a h i e r s d u C i n é m a

Revue mensuelle de Cinéma,
39, rue Coquillière, Paris-1er.

nr. 230, juli 1971

- Grigori KOZINTSEV, La fin des années vingt, blz. 5-14.
Jacques AUMONT, Pascal BONITZER, Jean NARBONI & Jean-Pierre OUDART, La métamorphose "commune", blz. 15-21.
Serge DANAY, Vieillesse de Même (Rio Lobo), blz. 22-27.
Jean-Louis SCHEFER, Les couleurs renversées/la buée, blz. 28-41.
Jean-Pierre OUDART, Notes pour une théorie de la représentation (suite), blz. 43-45.
Pascal KANE, "Sous le signe du Scorpion" : présentation (suite et fin), blz. 46-50.
Jean-Louis COMOLLI, Technique et Idéologie : caméra, perspective, profondeur de champ (suite), blz. 51-57.

nr. 231, augustus-september 1971

- Pascal BONITZER, A propos de "La Cérémonie", bla. 4-12.
Kawarabata NEI, "La Cérémonie" dans l'histoire du Japon, blz. 12-13.
S.M. EISENSTEIN, Dickens, Griffith et nous, blz. 16-22.
Pierre BAUDRY, D.W. Griffith : "Intolerance", description plan par plan (1), blz. 23-34.
Pierre BAUDRY, Sur le réalisme. I. Trafic (Tati), blz. 35-41.
Jean-Louis COMOLLI, Technique et idéologie (3), blz. 42-49.

nr. 232, oktober 1971

- Jean-Pierre OUDART, Un discours en défaut : L'idéologie moderniste dans quelques films récents, blz. 4-12.
- Pascal BONITZER, Le Gros Orteil ("Réalité" de la dénotation, 2), blz. 14-23.
- S.M. EISENSTEIN, Dickens, Griffith et nous (2), blz. 24-26/35-42.
- Pierre BAUDRY, D.W. Griffith : "Intolérance", description plan par plan (2), blz. 27-34.
- Jean NARBONI & Jean-Pierre OUDART, La Nouvelle Babylone (La métaphore "commune", 2), blz. 43-51.
- red., Cinéma, idéologie, politique, blz. 54-55.

nr. 233, november 1971

- Pascal BONITZER, Fétichisme de la technique: la notion de plan, blz. 4-10.
- S.M. EISENSTEIN, Dickens, Griffith et nous (3), blz. 11-18.
- Jacques AUMONT, Cinéma Français, police et critique, blz. 19-23.
- Jean-Pierre OUDART, Sur "Le Sauveur", blz. 23-26.
- D.W. GRIFFITH, "Intolerance", description plan par plan (3), blz. 27-38.
- Jean-Louis COMOLLI, Technique et Idéologie (4), blz. 39-45.
- Pierre BAUDRY, L'idéologie du western italien, blz. 55-56.

nr. 234-235, december 1971, januari-februari 1972

- red., Politique et lutte idéologique de classes, Intervention 1, blz. 5-14.
- Pascal BONITZER, Hors-champ (un espace en défaut), blz. 15-26.
- S.M. EISENSTEIN, Dickens, Griffith et nous (fin), blz. 27-42.
- D.W. GRIFFITH, "Intolerance", description plan par plan (fin), blz. 43-62.

Christian METZ, Ponctuations et démarcations dans le film de diégèse, blz. 63-78.

Serge DANEY & Jean-Pierre OUDART, Le Nom-de-l'Auteur (à propos de la "place" de Mort à Venise), blz. 79-93.

Jean-Louis COMOLLI, Technique et Idéologie (5), blz. 94-100.

F e r n s e h e n u n d F i l m

Friedrich Verlag, 3001 Velber bei Hannover.

jg. 9, nr. 7, juli 1971
ontbreekt.

jg. 9, nr. 8, augustus 1971

Egon NETENJACOB e.a., Thema : ZDF, blz. 4-14.

Heiko FLOTTAU, Der US-Bildschirm-Traum, blz. 16-17.

Friedrich KNILLI, Statements Barzel/Brandt, blz. 18-19.

Ludwig METZGER, Ein neues Medium - im Griff der Konzerne. Zum Stand des Kassetten fernsehens, blz. 20-23.

Wolfgang RUF, Idylle und Verschlüsselung (Oberhausen-Krakau), blz. 24.

Klaus EDER & Wolfgang RUF, Thema : Filmfestspiele Berlin, blz. 25-27.

div., Affaire Susi, blz. 32-33.

jg. 9, nr. 9, september 1971

Michael RADTKE e.a., Fernsehpolitik : ZDF, blz. 2-5.

Ludwig METZGER & Michael RADTKE, Funkausstellung - Show oder Dialog ?, blz. 6-8.

Günter ROHRBACH e.a., Neue Fernseh-Programm-Struktur ab 1972, blz. 9-11.

- Ekkehard PLUTA, Oper im Fernsehen, blz. 12-16.
H.R., Theater im Fernsehen, blz. 18-20.
Wilhelm STEFFENS, Das Kleine Fernsehspiel, blz. 21-22.
Ludwig METZGER e.a., Wissenschaft im Fernsehen, blz. 23-25.
Ruprecht SKASA-WEISS, Humor im Fernsehen, blz. 26-29.
Klaus EDER, Kino-Festival : Moskau, blz. 29-30.
Michael RADTKE, Kino-Realität : Akis, blz. 30-31.

S i g h t a n d S o u n d

International Film Quaterly, British Film Institute,
81 Dean Street, London W 1.

vol. 40, nr. 3, zomer 1971

- Rui NOGUEIRA & Carlos CLARENS, Eric Rohmer : Choice and
Chance, blz. 118-123.
Karel PRYL, Swan Song, blz. 124-127.
Stephen FABER, Easy Pieces, blz. 128-131.
Penelope HOUSTON & Richard ROUD, Cannes '71, blz. 136-138.
Graham CADWALLADER, Ticket to Ride ?, blz. 139-141.
James Roy MacBEAN, Vent d'Est or Godard and Rocha at the
Crossroads, blz. 144-150.
Francis LACASSIN, Out of Oblivion : Alice Guy Blache,
blz. 151-154.
Axel MADSEN, Onwards and Upwards with Dalton Trumbo, blz.
155-157.
Philip FRENCH, The Trumbo Letters, blz. 157.
Richard ROUD, Going Between, blz. 158-159.
David WILSON, Politics and Pontecorvo, blz. 160-161.

vol. 40, nr. 4, herfst 1971

- David ROBINSON, Joie de Vivre at the Barricades, the Films of Dusan Makavejev, blz. 176-180.
- Rui NOGUIRA, Interview with Jean-Pierre Melville: Le Chagrin et la pitié, blz. 181-182.
- Robert P. KOLKER, Circumstantial Evidence : an interview with David and Albert Mayskes, blz. 183-186.
- Sergei YUTKEVITCH, The Conscience of the King : Kozinstsev's King Lear, blz. 192-196.
- Richard ROUD, Roman Summer, blz. 197-202.
- James IVORY, Savages, blz. 208-209.
- Joseph Mc BRIDE & Michael WILMINGTON, Prisoner of the Desert, blz. 210-214.
- John Russell TAYLOR, Inside Robert Mulligan, blz. 215-217.
- Penelope HOUSTON, Private Road, blz. 218-219.

vol. 41, nr. 1, winter 1971/72

- Carlos CLARENS, Four nights of a dreamer, blz. 2-4.
- Colin YOUNG, National Film School, blz. 5-8.
- George C. STONEY, The mirror machine, blz. 9-11.
- NN, Top Ten 72, blz. 12-16.
- Beverly WALKER, Go West, Young Man, blz. 22-25.
- David ROBINSON, When is a Dirty Film...?, blz. 28-30.
- div., London Festival 71, blz. 31-35.
- Ted GILLING, The Colour of the Music : an interview with Bernard Herrmann, blz. 36-39.
- Joseph McBRIDE, First Person Singular, blz. 40-41.
- James Paul GAY, Cursed be my Tribe: a second look at the Touch, blz. 42-43.
- Philip STRICK, Kubrich's Horrorshow, blz. 44-46.
-

WIJ VRAGEN UW AANDACHT VOOR VOLGENDE BOEKEN :

- Camille HUYSMANS : Jeugdherinneringen.
Het eerste deel van de gedenkschriften van de
grote socialistische voorman, geb. 290 fr.
- C.J.M. SCHUYT : Rechtssociologie, een terreinverkenning.
De ontwikkeling, het onderwerp en de perspectieven
van de rechtssociologie. 280 fr.
- F. MACHLUP : Inleiding tot de onderwijs-economie.
De produktieve bijdrage van het onderwijs -
De vraag naar onderwijs - De kosten van het
onderwijs. 185 fr.
- G. BARON : Ontwikkeling van maatschappij en onderwijs
in Engeland.
Historische grondlagen - Sociale en economische
factoren - Onderwijs en overheid - Lager, middel-
baar en hoger onderwijs - Onderwijs en bedrijfs-
leven - Onderwijskansen. 390 fr.
- E.J. KING : Ontwikkeling van maatschappij en onderwijs
in de Verenigde Staten.
De context van de V.S. - Parochiale, private en
afgescheiden scholen - Lager, middelbaar en hoger
onderwijs - Leraren - Het Amerikaans onderwijs in
de wereld. 425 fr.
- G. VAN RUITEN : Massamedia en manipulatie. 145 fr.
- J. BASTIN : Le phénomène "Libre Belgique". 150 fr.
- R. BURBAGE : Presse, radio et télévision aux Etats-
unis. 159 fr.
- THOVERON : Radio et télévision dans la vie quoti-
dienne. 594 fr.

Regelmatig zenden wij dokumentatie aan onze klanten. Mocht U
deze wensen te ontvangen, dan gelieve U onderstaande bon in
te vullen en aan ons over te maken.

----- B O N -----

NAAM : Adres :

Postnr. + gemeente : wenst regelmatig
uw dokumentatie te ontvangen. Belangstellingsgebieden

Steeds gaarne tot Uw dienst !

S T A N D A A R D - B O E K H A N D E L

Hoek Naamsestraat en St.Michielsstraat 1 - 3000 LEUVEN.

C A B A Y Open boekhandel
Fochplein 6
3000 Leuven
Tel. 016/229.32

Snelle bestellingen !

N i e u w e A a n w i n s t e n

- Dictionnaire des média.
(technique - linguistique - sémiologie)
werkten er aan mee : J.B. FAGES - Chr. PAGANO -
P. CORNILLE - B. FERY.
322 F.

- A.M. THIBAUT-LAULAN :
L'image dans la société contemporaine.
(publiciteit, stripverhaal, film, TV)
Laatste hoofdstuk : toekomstbeeld over
de prent.
290 F.

- H. COHEN :
Psychologie als science-fiction.
Enkele essays over de belangrijkste veran-
derde bewustzijnstoestanden, dromen,
meditatie, hypnose en L.S.D.
115 F.

- H. COHEN :
Matériaux pour une sociologie du langage.
2 vol.
66 F. per deel.

- Les charmes de la publicité.
Voorwoord van J. STERNBERG.
495 F.

Voor jullie geopend van 7 u. tot 20u30.

BERICHTEN UIT HET CE.CO.WE.

P E R S O N A L I A .

Prof. Dr. J.M. PETERS publiceerde :

- De vorm van de boodschap, met name in de film, in "Selectiviteit in de massacommunicatie" (opstellen aangeboden aan Prof. Mr. Dr. M. Rooij), Deventer, 1971, pag. 99-116.
- Informatieve mogelijkheden van de fotografie, in "Publics et techniques de la diffusion collectives", Bruxelles, 1971, pag. 245-258.
- Fictioneel beeldamusement; het amusementskarakter van bioscoop- en televisiefilms" (werkdocumenten nr. 1. Centrum voor Communicatiewetenschappen), Leuven, 1971, 36 p.
- Theorie van de audiovisuele communicatie, Leuven, 1971, 325 p.
- Analoge en digitale communicatiemiddelen, in "Handelingen van het XXVIIIe Vlaamse Filologencongres", Leuven, 1971, pag. 239-248.

x x x x

x

Prof. Dr. L. MEERTS was van 14 tot 18 juli aanwezig op het IXe Wereldcongres van de Katholieke Internationale Unie van de Pers te Luxemburg, waar gehandeld werd over de publieke opinie in de Kerk. Hij gaf er een overzicht van de activiteiten der katholieke journalisten gedurende de voorbije drie jaar en werd herkozen tot voorzitter van de Internationale Federatie voor Katholieke Journalisten.

x x x x

x

een systeem dat zo goed mogelijk de signalen overbrengt, maar toch niet te duur is. Bij het informatietransport in tijd en ruimte kan men 2 problemen onderscheiden : de transmissie en de registratie.

Bij de transmissie maakt men onderscheid in 2 soorten : de z.g. "point to point circuits", zoals telex en telefoon, en de distributie-systemen, zoals radio en televisie. De eerste soort is praktisch overal in handen van staats- of parastatale instellingen en maakte in het verleden hoofdzakelijk gebruik van kabeltransmissie; de tweede soort is in verschillende landen in handen van particuliere omroeporganisaties en maakte in het verleden vooral gebruik van ether-transmissie. Nu en nog meer in de toekomst zullen beide soorten zowel kabel- als ether-transmissie worden toegepast.

Prof. Bordewijk onderzocht ook de verschillende mogelijke ontwikkelingen van boeken, microfilm, grammfoonplaat, beeldplaat, beeldband en omroepstelsel in verband met de vraag "moet de informatie opnieuw geïndividualiseerd worden, zoals dat ook bij de boekdrukkunst gebeurd is (met een boekje in een hoekje)?" Hij meende deze vraag bevestigend te moeten beantwoorden en dacht dat de teletheek waaruit de programma's op commando kunnen worden aangevraagd het meest geëigende systeem zou worden. Mogelijk zullen de omroeporganisaties de toekomstige teletheek in handen houden. Naast dit punt kwamen in de discussie ook de mogelijkheden van hologrammen en laser (driedimensionele beelden), de toekomst van het papier tegenover andere transmissie-middelen en de keuze tussen de mogelijke middelen aan de orde. Prof. Bordewijk zag voorlopig geen grote ontwikkeling voor driedimensionele beelden omdat daarvoor een nieuwe display nodig is; de vervanging van het papier is nog niet voor morgen, zolang er geen keuze gemaakt is tussen de mogelijkheden (keuze die geweldige financiële gevolgen kan hebben en waarbij de overheid een overwegende rol kan (zal) spelen; of er wel een keuze gemaakt kan worden, gezien voor verschillende doeleinden verschillende middelen gewenst worden : gezien de verreikende (m.n. ook financiële) consequenties zal er een keuze gemaakt worden; brengen de communicatie-specialisten deze keuze niet tot stand langs de overheid om, dan zullen de "captains of industry" de keuze maken.

2. Communicatiestad 1985

Na de middag schetste Prof. Bordewijk de eisen die op gebied van communicatiemogelijkheden gesteld moeten worden aan een moderne stadswijk in 1985, waarvan de bouw in 1980, de planning in 1975 en de brain-storming in 1970 moet beginnen.

II. Op 14 en 15 december gaf Prof. dr. A.W. VAN DEN BAN, hoogleraar aan de afdeling Voorlichtingskunde van de Landbouwhogeschool te Wageningen eveneens twee gastcolleges. Wij zijn zo vrij hier de door hem zelf meegeedeelde systematische samenvattingen integraal over te nemen met weglating evenwel van de bijlage waarin uittreksels uit onderzoekingen en belangrijke literatuur was opgenomen.

I. Aanvaarding van Nieuwe Ideeën.

1. Het oorspronkelijk doel van het adoptie-onderzoek is te bevorderen dat de nieuwe ideeën, die ontwikkeld zijn op de Amerikaanse landbouwproefstations in de praktijk toegepast worden. Later is hier niet alleen bijgekomen de praktische toepassing van allerlei andere nieuwe ideeën, maar ook de verdieping van ons inzicht in sociale veranderings- en kommunikatieprocessen.
2. In dit proces worden wel stadia onderscheiden als :
 - a. openstaan voor kommunikatie,
 - b. bewustwording,
 - c. belangstelling,
 - d. overweging,
 - e. proefneming,
 - f. aanvaarding,
 - g. bevestiging.

De laatste tijd begint men er echter aan te twijfelen of de volgorde van dergelijke stadia wel altijd dezelfde is. Daarom zijn Rogers en Shoemaker er toe overgegaan te spreken van functies : kennis, overtuiging, beslissing, bevestiging.

Hierbij zal de kennis voor de beslissing moeten komen, maar overigens kan de volgorde wisselen, vooral ten aanzien van overtuiging.

3. In ontwikkelde landen vindt kennisname van een nieuw idee vooral plaats via de massamedia, maar komt men althans bij een belangrijk idee zelden tot de beslissing dit idee zelf toe te passen, voordat men hierover heeft gepraat met iemand die men kent en vertrouwt.
4. Niet alle leden van een sociaal systeem gaan tegelijk over tot de toepassing van een nieuw idee, als zij hier individueel over kunnen beslissen. Op basis van een adoptie-index worden zij vaak ingedeeld in :

vernieuwers (innovators)	2,5 %
zeer snelle overnemers (early adopters)	13,5 %
vlotte overnemers (early majority)	34 %
trage overnemers (late majority)	34 %
achterblijvers (laggards)	16 %

5. Het type mensen dat tot een bepaalde adoptiekategorie behoort, is in allerlei kulturen ongeveer gelijk.
6. Gestreefd moet worden naar een theoretische integratie van het grote aantal gegevens uit bijlage 2 (1). Mogelijkheden hiervoor lijken er te liggen in de studie van de kulturele situatie, waarin de mens verkeert. Vooral zijn vertrouwen in staat te zijn zijn eigen lot te beïnvloeden lijkt hierbij van veel belang te zijn.
7. Als we de toepassing van nieuwe ideeën willen bevorderen, zijn de voornaamste konklusies, die we uit dit onderzoek kunnen trekken :
 - a. in het algemeen verdient het aanbeveling het gebruik van massamedia te combineren met interpersoonlijke kommunikatie,
 - b. bij deze interpersoonlijke kommunikatie spelen de opinieleiders gewoonlijk een grote rol,
 - c. in bijlage 2 (1) is aangegeven welke kategorie van mensen in het algemeen het eerste bereid is nieuwe ideeën toe te passen.
8. De waarde van het onderzoek naar aanvaardingsprocessen wordt nog beperkt, doordat de onderzoekers :
 - a. vermoedelijk een te rationeel beeld hebben van de wijze, waarop mensen beslissen een nieuw idee toe te passen,
 - b. niet diep zijn ingegaan op het verloop van het beslissingsproces,
 - c. gewoonlijk hebben gewerkt met een adoptie-index, zodat zij geen aandacht hebben kunnen schenken aan de voor- en nadelen die het nieuwe idee in de ogen van verschillende publieksgroepen heeft,
 - d. gewoonlijk zijn uitgegaan van de veronderstelling, dat toepassing van het nieuwe idee wenselijk is,
 - e. in het algemeen tamelijk weinig ingrijpende nieuwe ideeën hebben onderzocht, die door iedereen toegepast kunnen worden,
 - f. zich onvoldoende hebben gericht op wat een voorlichtingsdienst kan doen om de verspreiding van nieuwe ideeën te bevorderen.

(1) In deze bijlage wordt op basis van een groot aantal onderzoeken de "Samenhang tussen verschillende variabelen en de adoptie-index" onderzocht.

Bron : E.M. ROGERS and F.F. SHOEMAKER, Communications of Innovations, A Cross Cultural Approach, New York, Free Press, 1971, pp. 352-376.

II. Interpersoonlijke beïnvloeding en de verspreiding van nieuwe ideeën.

1. Bestudering van interpersoonlijke beïnvloeding is mogelijk:
 - a. op individueel niveau, waar gevraagd wordt welke verschillen er bestaan tussen de opinieleiders en hun volgelingen,
 - b. op het niveau van de diade, waar gevraagd wordt wie wie beïnvloedt,
 - c. op inter-groepsniveau, waar gevraagd wordt hoe groepen verschillen in de structuur van de interpersoonlijke beïnvloeding.
2. De opinieleiders in een groep zijn diegenen die een relatief grote invloed uitoefenen op de opinies en houdingen van de andere groepsleden.
3. Gewoonlijk hebben de opinieleiders een hogere sociaal-ekonomische positie en meer kontakten met de buitenwereld dan hun volgelingen; dikwijls zijn het tevens formele leiders in de groep.
4. Tussen verschillende groepen bestaan belangrijke verschillen in de eigenschappen van de opinieleiders. Een belangrijk deel van deze verschillen kan verklaard worden met de hypothese van Homans, dat iemand in een groep een hoge status krijgt, die voor de groep schaarse, maar waardevolle diensten verricht.
5. Onderzoek van Sen en Bhowmik geeft aanwijzingen, dat daarnaast de mate, waarin sprake is van toegeschreven (ascribed) of verworven (achieved) leiderschap een rol speelt.
6. Bij de studie van diades kan men vier verschillende typen bestuderen :
 - a. evaluatief-instrumentele relaties, d.w.z. wie waardeert men voor de wijze, waarop hij zijn taak verricht,
 - b. interaktioneel-instrumentele relaties, d.w.z. met wie staat men in interactie over deze taak,
 - c. evaluatief-sociale relaties, d.w.z. wie waardeert men voor sociale kontakten,
 - d. interaktioneel-sociale relaties, d.w.z. met wie onderhoudt men sociale relaties.
7. De evaluatieve en instrumentele relaties heeft men vooral met degenen die een hogere sociale status hebben dan men zelf heeft. De sociale en interaktionele relaties vooral met mensen van ongeveer gelijke status. De verklaring hiervoor kan men zoeken bij de veronderstelling van Homans, dat ook in tussenmenselijke relaties men niet iets voor niets kan krijgen.

8. Er is weinig met zekerheid van bekend, waarom men zich door een opinieleider laat beïnvloeden. Vermoedelijk spelen hierbij een rol :
 - a. de hoop op beloning,
 - b. de angst voor straf,
 - c. de wens om zich te identificeren met de persoon, die de invloed uitoefent,
 - d. de overtuiging, dat de persoon, die de invloed uitoefent op het betreffende gebied deskundiger is,
 - e. het vertrouwen, dat degene die invloed uitoefent dit doet om de ander te helpen bij het realiseren van zijn doelstellingen.

9. De snelheid waarmee een nieuw idee zich binnen een groep verspreidt, wordt voor een belangrijk deel bepaald door:
 - a. de groepsnormen ten aanzien van dit idee,
 - b. de integratie van de leiders in de kommunikatiestructuur over dit idee.

10. Tussen groepen kunnen belangrijke verschillen bestaan in:
 - a. de mate waarin interpersoonlijke invloed wordt uitgeoefend,
 - b. de terreinen waarop deze invloed wordt uitgeoefend,
 - c. de mate waarin de opinieleiders gespecialiseerd zijn,
 - d. de mate waarin het opinieleiderschap gekoncentreerd is bij enkele groepsleden.

11. De "two-step flow of communications" hypothese moet waarschijnlijk vervangen worden door de volgende hypothesen:
 - a. de aanvaarding van een belangrijk nieuw idee is gewoonlijk een langdurig proces,
 - b. hierbij zijn de massamedia van veel betekenis om belangstelling te wekken, maar hebben tussenmenselijke contacten meer invloed op de uiteindelijke beslissing,
 - c. dit proces is in wezen gelijk voor de vernieuwers en de achterblijvers, maar de vernieuwers maken meer gebruik van informatiebronnen, die betrouwbaarder informatie verstrekken,
 - d. in het algemeen is er een positieve korrelatie tussen opinieleiderschap en de toepassing van nieuwe ideeën, maar deze korrelatie is sterker bij vooruitstrevende groepen dan bij traditionele,
 - e. als groepsleden dringend behoefte hebben aan informatie zullen zij deze vragen aan de meest deskundige leden van hun groep, die in het algemeen een hoge status hebben in de groep,
 - f. voor de meeste nieuwe ideeën heeft men niet een dergelijke dringende behoefte aan informatie. Daarover krijgt men zijn informatie in hoofdzaak van mensen met een ongeveer gelijke status in de groep.

Literatuur :

- A.W. VAN DEN BAN, Boer en Landbouwvoorlichting, De communicatie van nieuwe landbouwmethoden, Assen, Van Gorcum, 1963.
- A.W. VAN DEN BAN, A Revision of the Two-Step Flow of Communications Hypothesis, in Gazette, 10 (1964), pp. 237-249.
- A.W. VAN DEN BAN, Interpersonal Communication and the Diffusion of Innovations, Sociologia Ruralis, X (1970), pp. 199-220.
- L. BOONE, Massamedia en interpersonale communicatie, Leuven, Centrum voor Communicatiewetenschappen, 1971.
- G.C. HOMANS, Social Behavior : Its Elementary Forms, New York, Harcourt, Brace and World.
- L.K. SEN and D.K. BHOWMIK, Opinion Leadership and Interpersonal Diffusion, in E.M. ROGERS, J.R. ASCROFT and N.G. RÖLING, Diffusion of Innovations in Brazil, Nigeria and India, East Lansing, Dept. of Communications, Michigan State University, 1970, Ch. 5.
-

OPENING NIEUWE LOKALEN IN ALMA III te HEVERLEE.
VIERING Prof. BREYNE bij zijn 25-JARIG PROFESSORAAT AAN K.U.L.

CeCoWe.

Op dinsdag 21 december 1971 werd om deze beide redenen een CeCoWe-feestavond georganiseerd in de nieuwe lokalen ter plaatse, waarop uitsluitend de professoren, medewerkers en studenten waren uitgenodigd. Een groep studenten had samen met de technici gezorgd voor een aangepast programma, waarbij de verschillende mogelijkheden van de lokalen en de audiovisuele uitrusting gedemonstreerd werden.

In dit programma paste de feestrede van Voorzitter Prof. Peters, die Prof. Breyne gelukwensde met zijn zilveren jubileum als professor aan het Centrum. Als eerste medewerker van wijlen Prof. De Volder heeft hij zijn specifieke bijdrage geleverd bij de uitbouw van het vroegere Instituut voor Journalistiek tot het Centrum voor Communicatiewetenschappen zoals het nu is.

Namens het Centrum bood de Voorzitter hem enkele wetenschappelijke boeken aan. Prof. Breyne, voor wie deze viering tot op het laatste moment geheim gehouden was, sprak een met humor doorweven welgemeend dankwoord uit.

Speciaal de heren Ponsaerts en Vanobbergen en de dames en heren studenten, die met vindingrijkheid en zeer veel werk deze avond de moeite waard maakten, verdienen aller erkentelijkheid.

NIEUWE PUBLICATIES

In juli 1971 werd gestart met een nieuwe reeks kleinere publicaties : "Werkdocumenten".

Reeds verschenen :

Nr. 1 : Prof. Dr. J.M. PETERS, Fictioneel beeldamusement.
(Het amusementskarakter van bioscoop- en televisiefilms). - 50,- Fr.

Nr. 2 : Dr. L. BOONE, Massamedia en interpersonale communicatie.
(Kritische evaluatie van de hypothese van het "tweefasig" communicatieverloop en van de zgn. "opinion leaders"). - 95,- Fr.

Nr. 3 : Dr. R. LINDEKENS, Inleiding tot een analyse van boodschappen volgens structurele linguïstische methode. - 95,- Fr.

Zal in 1972 nog verschijnen :

Nr. 4 : Dr. R. LINDEKENS, Vergelijkende analyse van de narratieve structuren in twee radionieuwsberichten (BRT en RTB).

Bestellingen van een of meer nummers uit deze reeks of intekening op de hele reeks kunnen gericht worden aan CeCoWe, Van Evenstraat 2A, 3000 Leuven.

In de reeks "Bibliotheek voor Communicatiewetenschappen" verscheen :

Prof. Dr. J.M. PETERS, Theorie van de Audiovisuele Communicatie,
Leuven, 1971, Prijs 395,- Fr.

Ook dit werk kan besteld worden bij CeCoWe, Van Evenstraat 2A, 3000 Leuven.

Daarnaast besliste de Raad de vroegere publicaties van het Centrum - voor zover voorradig - tegen gereduceerde prijzen ter beschikking te stellen :

Prof. Dr. N. DE VOLDER : Journalisme en Opvoeding in de U.S.A. (1950)	40,- Fr.
Prof. Dr. N. DE VOLDER : Ethiek van de Pers, 1952	70,- Fr.
Prof. Dr. N. DE VOLDER : De Communistische Propaganda, 1957	uitgeput
Prof. Dr. N. DE VOLDER : Sociale geschiedenis van België - deel I	70,- Fr.
deel II	80,- Fr.
Dr. G. FAUCONNIER : Structuur, werking en organisatie van het Reclamebedrijf in België, 1962	(1)
F. VANSTREELS : De Communistische landen in de Belgische Pers, 1963	100,- Fr.
A. HENDRIKS & A. BENOIT : Schrijven voor de Televisie, 1963	50,- Fr.
Prof. Dr. A. BREYNE e.a. : Democratie en Vrije Voorlichting, 1964	75,- Fr.
L. BOONE : Neutraliteit en Objectiviteit in BRT-berichtgeving, 1964	60,- Fr.
G. HAESENDONCK & F. VANSTREELS : Het omstreden persoverzicht in de B.R.T., 1964	50,- Fr.
Prof. Dr. N. DE VOLDER e.a. : TV-kijken en Programma-keuze, 1964	90,- Fr.
Prof. Dr. N. DE VOLDER e.a. : Regionale Informatie-weekbladen, 1965	50,- Fr.
W. VAN DER BIESEN : T.V. en Politieke Voorlichting, 1965	50,- Fr.
Dr. L. BOONE : De sociaal-politieke betekenis van de Radio-berichtgeving, 1966	150,- Fr.

(1) Dit werk werd uitgegeven en is verkrijgbaar bij Uitgeverij Boekhandel VANDER (voorheen Uystpruyst), Muntstraat, 3000 Leuven.

A. LE ROY : Structuur en functies van een Regionaal Weekblad, 1967	100,- Fr.
Prof. Dr. J.M. PETERS : Fotografie, Film, Televisie, 1968	(1)
Prof. Dr. A. BREYNE : Communicatiewetenschap 1968, 1969	50,- Fr.
Prof. Dr. J.M. PETERS e.a. : Bijdragen tot de Commu- nicatiewetenschap, 1970	150,- Fr.
Dr. G. FAUCONNIER : Krant en Omroep, 1971	50,- Fr.

Bestellingen van boeken uit bovenstaande lijst kunnen eveneens gericht worden aan CeCoWe, Van Evenstraat 2A, 3000 Leuven.

(1) Dit werk werd uitgegeven en is verkrijgbaar bij Uitgeverij
De Nederlandse Boekhandel, St-Jacobsmarkt 7, 2000 Antwerpen.